

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Aalborg Universitet

Den spanske drøm om den nordiske model

Maupain, Pedro Poza

Publication date:
2018

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):
Maupain, P. P. (2018). *Den spanske drøm om den nordiske model*. 70. Abstract fra IASS 2018.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

IASS Conference:
Copenhagen August 7-10, 2018

SCANDINAVIAN EXCEPTIONALISMS

The International Association of Scandinavian Studies (IASS),
32nd conference, Department of Nordic Studies and Linguistics,
University of Copenhagen

UNIVERSITY OF COPENHAGEN
DEPARTMENT OF NORDIC STUDIES
AND LINGUISTICS

IASS Conference:
Copenhagen August 7-10, 2018

SCANDINAVIAN EXCEPTIONALISMS

Velkommen til København	4
Welcome to Copenhagen	5
IASS – International Association of Scandinavian Studies	6
Styrelse	6
Styrelsesmedlemmer	6
Konferencekomité ved Københavns Universitet	6
IASS takker	7
Minutes of the 2016 General Meeting of the IASS	8
Constitution of the International Association of Scandinavian Studies (IASS)	10
IASS 2018 Program – Overview of events	11
Tuesday 7 August	11
Wednesday 8 August	12
Thursday 9 August	13
Friday 10 August	14
Nordisk forfatteraften i litteratursalonen NordOrd	15
Abstracts Keynote Speakers	16
Overview of sessions	23
Abstracts	33
List of speakers	97
Venue guides	100

Velkommen til København

IASS (International Association of Scandinavian Studies) er en organisation til fremme af internationalt samarbejde inden for nordiske litteratur-, sprog- og kulturstudier. Dette års konference er den 32. af sin art, siden IASS blev stiftet i Cambridge i 1956. IASS-konferencen finder sted hvert andet år, skiftevis i et nordisk og et ikke-nordisk land. Siden 2010 har konferencen været afholdt ved universiteterne i Lund (Sverige) 2010, Riga og Daugavpils (Letland) 2012, Agder/Kristiansand (Norge) 2014 og Groningen (Holland) 2016.

Det er første gang IASS gæster København, og derfor er vi ekstra stolte over at kunne byde IASS-konferencen 2018 velkommen ved Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab (NorS) ved Københavns Universitet.

Temaet for konferencen, "Scandinavian Exceptionalisms", er et begreb som kommer fra samfundsvidenskaben hvor det bruges til at beskrive det særlige ved de nordiske velfærdsmodeller. Det indfører et blik ude fra på det nordiske og indebærer forestillinger om noget fælles- og særnordisk: en samfundsmodel beroende på en særlig indretning af forholdet mellem individ, stat og marked. Men til begrebet knytter sig også en række kulturelle diskurser og idéer om fælleskab, individualisme, seksuel frigørelse, ligestilling mellem kønnene, miljøbevidsthed m.m.

Under overskriften "Scandinavian Exceptionalisms" i flertal ønsker vi at invitere til en tværfaglig kulturvidenskabelig undersøgelse af hvordan forestillinger om Skandinavien og Norden et blevet formet gennem historien inden for områder som litteratur, kunst, arkitektur, design, uddannelse og mediekultur. Og hvordan de bliver genforhandlet i dag – både inden for Norden og i en global kontekst.

Programmet byder på seks fællesforelæsninger ved forskere fra fem forskellige lande som vil belyse emnet ud fra forskellige faglige perspektiver og dermed bidrage til den fortløbende diskussion ved konferencens i alt 36 panelsessioner.

Som det er traditionen ved en IASS-konference byder programmet også på en række sociale arrangementer og litterære og musikalske indslag. Onsdag aften den 8. august indbyder vi til en nordisk forfatteraften med deltagelse af to nordiske digtere, Gerður Kristný og Øyvind Rimbereid. Dette arrangement finder sted i kulturcenteret Nordatlantens Brygge beliggende i Københavns gamle havneområde. Torsdag d. 9. august har vi en udflugt til Kunstmuseet Louisiana med mulighed for rundvisninger i samlingerne og i museets have ved Øresund. Den afsluttende konferencemiddag fredag d. 10. august finder sted i den gamle festsal på Nationalmuseet i Prinsens Palæ ved Frederiksholms Kanal og indeholder en musikalsk-litterær optræden ved Mouritz/Hørslev Projektet, et dansk musikprojekt bestående af sangskriver Mads Mouritz og forfatteren Lone Hørslev.

Vi ser frem til nogle spændende dage og glæder os til at byde alle velkommen i København.

Welcome to Copenhagen

IASS: International Association of Scandinavian Studies is an association dedicated to the development and encouragement through international co-operation of Scandinavian Studies. This year's conference is the 32nd of its kind since IASS was established in Cambridge in 1956. IASS conferences are organized every second year, alternately in a Scandinavian and a non-Scandinavian country. Since 2010 conferences have been hosted by the universities in the cities of Lund (Sweden) 2010, Riga and Daugavpils (Latvia) 2012, Agder Universitetet in Kristiansand (Norway) 2014 and Groningen (Holland) 2016.

It is the first time that the IASS Conference comes to Copenhagen. We are therefore very proud of welcoming all delegates to the 2018 IASS Conference at the Department of Nordic Studies and Linguistics (NorS) at the University of Copenhagen.

The theme of the conference, "Scandinavian Exceptionalisms", is a concept used within the social sciences to describe the distinctive features of the Nordic welfare state models. The concept implies a perception of something common among the Nordic countries: a model of society based on a particular arrangement of the relations between individual, family, state and market. Yet, the concept also draws on a set of cultural ideas and discourses about community, individualism, sexual liberation, gender equality, environmental awareness etc.

By proposing this theme we wish to encourage an interdisciplinary investigation into the multiple ways in which ideas and narratives of "the Nordic" and "Scandinavian" have been constructed throughout history. How did concepts of the North, Nordic and Scandinavian emerge historically? In what ways have they been narrated, staged and visualized in various cultural domains – in literature, art, design, architecture and media culture? And how are they renegotiated today – in a contemporary global context?

The conference program includes six keynote lectures given by scholars from five different countries. The keynote lectures will address the conference theme from various perspectives thus offering a conceptual framework for the ongoing discussions in the 36 panel sessions.

True to the tradition of the IASS the program also includes a number of social, literary and other events. On Wednesday August 8 all delegates are invited to a literary soirée featuring two contemporary Nordic writers, Gerður Kristný og Øyvind Rimbereid. This event takes place in the cultural center Nordatlantens Brygge situated in the old harbour area of Copenhagen. On Thursday August 9 we have an excursion to the Louisiana Museum of Modern Art including guided tours in the collections and in the garden of the Museum. The conference dinner on Friday August 10 is taking place in the old ceremonial hall at the Danish National Museum and includes a musical-poetical performance by Mouritz/Hørslev Projektet, consisting of musician and songwriter Mads Mouritz and Danish poet Lone Hørslev.

We are looking forward to welcoming you in Copenhagen.

IASS – International Association of Scandinavian Studies

Styrelse

Præsident

Torben Jelsbak (København)

Sekretær

Petra Broomans (Groningen)

Styrelsemedlemmer

Martin Humpál (Praha)

Jón Yngvi Jóhannsson (Reykjavik)

Magnus Nilsson (Malmö)

Ivars Orehovs (Riga)

Karin Sanders (Berkeley)

Joachim Schiedermaier (Greifswald)

Ieva Steponavičiūtė (Vilnius)

Konferencekomité ved Københavns Universitet

Jens Bjerring-Hansen

Line Hjorth Christensen

Nana Nina Rosine Thejll Jakobsen

Torben Jelsbak (formand)

Annette Lassen

Anna Estera Mrozewicz

Jacob Ølgaard Nyboe

Mogens Olesen

Marianne Stidsen

IASS takker

IASS og konferencekomitéen ved Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab ønsker at takke følgende institutioner og fonde for samarbejde og generøse bidrag til finansiering af konferencen:

Carlsbergfondet

Clara Lachmanns fond

Einar Hansen Forskningsfond

Icelandic Literature Center

Københavns Universitets Almene Fond

Kunstmuseet Louisiana

Letterstedtska Föreningen

Nordatlantens Brygge

Norla

Statens Kunstfond

Minutes of the 2016 General Meeting of IASS

The XXXIst General Meeting of the International Association of Scandinavian Studies was held on August 12, 2016 at The University of Groningen in Nederland at the end of the conference with the theme “Transition ‘Norden’ and Europe.”

1. The President of the Association, **Petra Broomans** was elected Chair of the General Meeting.
2. The **Minutes** of the last General Meeting of the Association, held at the University of Agder in Kristiansand, Norway on August 8, 2014 were approved.
3. The president announced the sad news of the death of
Flemming Conrad
Otto Hageberg
Helena Forsås-Scott
Glyn Jones
Peter Kirkegaard
Odd Martin Mæland
Laurie Thompson
Egil Törnqvist

since the last meeting. Members of the conference stood in silence for one minute commemorating the late members.

4. The former president's report

The President of the XXXth conference, Unni Langås announced that a selection of papers presented at the Conference of the Association held in Kristiansand in 2014 is published in the book *Litteratur inter artes. Nordisk litteratur i samspill med andre kunstarter*, edited by Unni Langås and Karin Sanders and published by Forlaget Portal 2016. Unni Langås thanked the colleagues and the sponsors for their contributions.

5. The President's report

The President, Petra Broomans, made her report to the Association. She thanked her colleagues in the organization committee Elise Bijl, Nannie de Graaff, Ester Jiresch, Janke Klok, Arend Elias Oostindiër, Anja Schüppert and Frank de Waard. She also thanked other colleagues Lena Kjellström, Carolien Fijt, the University Translation and Correction Service and the students Emma Adriaens, Eline Jongsma, Courtney Schellekens and Elise Vos for their contribution to the preparation and carrying out of the conference that had been invaluable.

The president also expressed her gratitude to institutions and companies for their generous contribution to the conference: Centre for Language and Cognition (CLCG)

Danish Arts Foundation, Embassy of Finland, Embassy of Sweden, Icelandic Literature Center, Koninklijke Nederlandse Academie voor Wetenschappen (KNAW), Norwegian Embassy, Norwegian Literature Abroad (NORLA), Svenska Institutet (SI), Svenska Litteratursällskapet i Finland (SLS), Swedish Arts Council, The Groningen Research Institute for the Study of Culture (ICOG), The Groningen University Fund (GUF).

The 2016 conference attracted 102 participants and 80 papers were presented among them one Ph.D.-student sponsored by the conference.

Information about the publication of papers will be given shortly after the conference.

6. The Secretary's report

Malan Marnersdóttir made the secretary's report. She informed the meeting about the membership of FILLM. IASS still finds it useful to continue the membership of FILLM. It is mandatory to pay the membership fee and the XXXI IASS Conference has paid the 2014-2016 fee.

7. The 2018 IASS conference

Torben Jelsbak invited the XXXIIth conference to be held at the University of Copenhagen with the theme "Scandinavian Exceptionalisms" (Skandinaviske exceptionalismer). After some discussion about the theme it was decided that Torben Jelsbak elaborates it in accordance with the aims of IASS. The invitation was received with applause.

8. The 2020 IASS conference

On behalf of the University of Vilnius Ieva Steponavičiūtė invited the XXXIII IASS conference to be held in Vilnius in Lithuania in August 2020. The invitation was received with applause.

Constitution of the *International Association of Scandinavian Studies* (IASS)

Aims of the Association

1. The general aim and purpose of the Association shall be the promotion, development and encouragement through international co-operation of Scandinavian Studies, especially the scholarly study of the literatures of the Scandinavian countries.
2. In particular, the Association shall promote at regular intervals an International Conference devoted to Scandinavian Studies. As far as practicable, such Conference shall be held alternatively in a Scandinavian country and in a non-Scandinavian country.

Membership

3. Membership of the Association shall be open to university teachers and others who are professionally engaged in Scandinavian Studies. Other persons may also be admitted to membership at the discretion of the Committee (see paragraph 4 below).

Management of the Association

4. Membership of the Association shall be managed by a Committee consisting of officers and ordinary members elected as described in paragraph 5. They shall comprise: a Chairman, a Secretary, and seven other members, of whom one shall be the immediate Past-President of the Association.
5. The officers and ordinary members of the Committee shall be elected at a meeting held during an International Conference sponsored by the Association. Appointments shall normally be made for two years. The officers and Committee members shall consult or, if possible, meet during the course of their tenure in order to review the progress of preparation for the next congress.

Finances

6. The monies needed for the finances of the Association shall be derived from the corporate or individual subscription of its members. The amount of subscription shall be decided from time to time at meetings held during International Conferences sponsored by the Association.

Amendment to the Constitution

7. Any amendment to the Constitution shall require the approval of at least two-thirds of the members present.

IASS 2018 Conference program

Overview of Events

Tuesday 7 August

- 12.00-13.00 Arrival and registration
Venue: University of Copenhagen, South Campus,
Emil Holms Kanal 2, building 22, main floor
- 13.00-14.00 Lunch
- 14.00-14.30 Opening of the Conference and welcome speech by Associate Dean of
External Affairs Julie Sommerlund, Faculty of Humanities
Venue: Conference Room 22.0.11
- 14.30-15.30 Keynote Speaker
Lasse Horne Kjældgaard, University of Roskilde:
"Velfærdsstaten på vrangen"
Chair: Torben Jelsbak
Venue: Conference Room 22.0.11
- 15.30-16.00 Coffee break
- 16.00-18.00 Sessions 1-5
- 18.00-20.00 Welcome reception on behalf of Department of Nordic Studies and
Linguistics (NorS). Welcome speech by Head of Department John E.
Andersen and performance by the University Choir "Accantus"
Venue: Sekretariat, NorS, Building 22, 2nd floor

Wednesday 8 August

09.00-10.00	Keynote speaker Stig Hjarvard, University of Copenhagen: “Public service in the age of social network media” Chair: Mogens Olesen Venue: Conference Room 22.0.11
10.00-10.30	Coffee break
10.30-12.30	Sessions 6-10
12.30-13.30	Lunch
13.30-15.00	Sessions 11-16
15.00-15.30	Coffee break
15.30-16.30	Keynote speaker Jón Karl Helgason, University of Reykjavik: “Re-memembering Ragnar, Erik & Leif: Notes on audio-visual adaptations of the Eddas and Sagas” Chair: Annette Lassen Venue: Venue: Conference Room 22.0.11
16.30-17.00	Coffee break
17.00-18.30	Sessions 17-21
20.00-21.30	Nordisk Forfatteraften Gerður Kristný (ISL) og Øyvind Rimbereid (N) Moderator: Erik Skyum-Nielsen Venue: Nordatlantens Brygge, Strandgade 91, Christianshavn København K

Thursday 9 August

9.00-10.00	Keynote speaker Michael Sheridan, New York: "Forms of Resistance: The Necessity of Modern Nordic Architecture" Chair: Line Hjorth Christensen Venue: Conference Room 22.0.11
10.00-10.30	Coffee break
10.30-12.00	Sessions 22-26
12.00-13.00	Lunch
13.00-19.00	Excursion to Louisiana, Museum of Modern Art Transport by bus. Departure from Njalsgade 136

Friday 10 August

- 09.00-10.00 Keynote speaker
Mariah Larsson, Linnaeus University:
"Beyond the sex barrier: the sexual revolution and Swedish cinema"
Chair: Anna Estera Mrozewicz
Venue: Conference Room 22.0.11
- 10.00-10.30 Coffee break
- 10.30-12.00 Sessions 27-31
- 12.00-13.00 Lunch
- 13.00-14.30 Sessions 32-36
- 14.30-15.00 Coffee break
- 15.00-16.00 Keynote speaker
Lill-Ann Körber, University of Oslo:
"Särvägar och sammanflätningar: minnen av skandinavisk
kolonialism"
Chair: Torben Jelsbak
Venue: Conference Room 22.0.11
- 16.00-17.00 General Assembly of the IASS
Venue: Conference Room 22.0.11
- 19.30 Banquet with a performance by Mouritz/Hørslev Projektet
Venue: Nationalmuseet, Prinsens Palæ, entrance from
Frederiksholms Kanal 12

Nordisk Forfatteraften i litteratursalonen NordOrd, onsdag 8. august kl. 20

Venue: Nordatlantens Brygge, Strandgade 91, Christianshavn, København K

Gerður Kristný og Øyvind Rimbereid

I samarbejde med litteratursalonen NordOrd, Nordatlantes Brygge, inviterer IASS til et nordisk forfattermøde.

Gerður Kristný (f. 1970) har skabt sin særegne stil ved at lade nordisk mytologi møde et moderne Island med fokus på barsk socialrealisme og tragiske kvindeskæbner. I hendes poesi forenes en inspiration fra oldislandske digtformer (som fx i langdigtet *Drápa*) med referencer til moderne film og populærkultur. Hun blev i 2012 nomineret til Nordisk Råds Litteraturpris for Edda-gendigtningen *Blóðhófnir* (Blodhingst).

Øyvind Rimbereid (f. 1966) har gjort sig bemærket som en yderst original og stærk stemme i den norske samtidslyrik. I Rimbereids poetiske univers kombineres sanselighed og en fintfølelse sprogbekendsthed med en kognitiv udforskning af verden. Han blev nomineret til Nordisk Råds Litteraturpris i 2008 for samlingen *Herbarium* og har fået tildelt Kritikerprisen hele to gange – for *Solaris Korrigert* i 2004 og igen i 2013 for *Orgelsjøen*.

Gerður Kristný og Øyvind Rimbereid vil denne aften læse op fra udvalgte værker og deltage i en samtale under ledelse af Erik Skyum-Nielsen, anmelder ved dagbladet *Information*, oversætter og lektor ved NorS, Københavns Universitet.

Samtalen vil foregå på dansk og norsk

Arrangementet varer 90 minutter og litteratursalonens café åbner kl. 19.00

Abstracts keynote speakers

Jón Karl Helgason (Reykjavik)

Re-membering Ragnar, Erik & Leif: Notes on audio-visual adaptations of the Eddas and Sagas

During the past two to three hundred years, a set of ideas about medieval Nordic culture and religion – primarily the Vikings and their Valhalla – have become a permanent part of our universal imagination. Books have certainly played a part in the shaping and dissemination of these ideas but instrumental for this process have been the increasingly powerful channels of mass media, implementing the audio-visual. In the eighteenth and the early nineteenth century these channels were mostly limited to the theater and opera stages but since then technical developments in the fields of printing, audio recording, radio transmission, animation, film-making, and television have opened up new avenues of propagation. Most recently, the digital revolution has extended these avenues and enhanced new ones. At the outset, original works and adaptations by Northern European artists were characteristic for this line of production but as time passed popular interest in the Viking Age became more transnational. Although occasionally concerned with history or medieval source texts, genres like Viking Films, Viking Metal, and Viking Video Games have developed their own poetics, narrative patterns, visual clichés and cultural stereotypes. In his paper, Helgason will discuss the immense influence of various products of popular culture featuring the Viking Age, partially in the context of adaptation and memory studies.

Jón Karl Helgason is Professor of Icelandic and Comparative Cultural Studies at the University of Iceland, and he has a PhD in Comparative Literature from the University of Massachusetts, USA. The main subjects of his research have been the reception of the Icelandic eddas and saga, cultural saints of Europe, Icelandic cultural history and metafiction. Recent publications include *Echoes of Valhalla – The Afterlife of the Eddas and Sagas* (Reaktion Books, 2017) and *National Poets, Cultural Saints: Canonization and Commemorative Cults of Writers in Europe* (Brill, 2017), co-authored with Marijan Dović.

Stig Hjarvad (Copenhagen)

Public service in the age of social network media

Public service broadcasting has for almost a century held a very strong position in the Scandinavian countries and they have been considered vital for the production and distribution of quality programming and for upholding a public sphere in service of democratic institutions and cultural enlightenment. Recently, however, social network media such as Facebook, Twitter, and YouTube have become important vehicles for citizens' engagement with public issues and they have been both praised and criticized for the ways they circulate (dis)information and allow citizens to engage in discussions about both private and public affairs. In this talk I will discuss how and to what extent public service institutions may redefine their activities and facilitate information flows and public deliberations through social network media to remedy democratic deficiencies of the new media environment. In particular, three public service functions should be extended to the realm of social network media: curation, moderation, and monitoring.

Stig Hjarvad is Professor and PhD in media studies at Department of Media, Cognition and Communication at the University of Copenhagen. His main research areas include news media, journalism, mediatization theory, media history, digital media and social interaction. He is also Professor II at the University of Bergen in the comparative research project "The Immigration Issue in Scandinavian public spheres 1970-2015". Central publications include *The Mediatization of Culture and Society* (Routledge, 2013) and *Mediatization and the changing authority of religion* (SAGE, 2016).

Lasse Horne Kjældgaard (Roskilde)

Velfærdsstaten på vrangen

Der er enighed inden for samfundsvidenskaberne om, at den skandinaviske velfærdsstat udgør et særligt politisk og kulturelt paradigme, en "model". Til at beskrive denne model bruges ofte nøglebegreber som "universalisme", "socialt medborgerskab", "decommodification" og "defamilialization". Modellen har givet anledning til stor politisk uenighed igennem tiden, men den er også blevet forhandlet ivrigt i skandinavisk fiktion i efterkrigstiden. Særligt én genre har været involveret i disse forhandlinger: dystopien. Selv om den skandinaviske velfærdsstatsmodel gerne er blevet fremstillet som en "tredje vej" og som et kompromis i forhold til den ideologiske hårdknude mellem kapitalisme og kommunisme, har også denne model givet anledning til en række bemærkelsesværdige dystopier, både i fiktion og ikke-fiktion og i flere medier og udtryksformer. Jeg vil i min forelæsning præsentere et udvalg af disse dystopier og se på, hvordan de forholder sig til grundlæggende træk ved den skandinaviske velfærdsstatsmodel

Lasse Horne Kjældgaard (f. 1974), dr.phil., professor i dansk litteratur ved Roskilde Universitet. Leder af forskningsprojektet "Digitale Hovedstrømninger/Digital Currents" (Roskilde Universitet/Det Danske Sprog- og Litteraturselskab). Har skrevet bøger om litteratur- og kulturhistoriske emner: *Meningen med velfærdsstaten: Da litteraturen tog ordet – og politikerne lyttede* (2017), *Tolerance – eller hvordan man lærer at leve med dem, man hader* (sm. m. Thomas Bredsdorff, 2008), *Sjælen efter døden: Guldalderens moderne gennembrud* (2007) og *Mellemhverandre: Tableau og fortælling i Søren Kierkegaards pseudonyme skrifter* (2001). Har desuden skrevet bidrag til *Dansk litteraturs historie* (2006) og været med til at redigere grundbogen *Litteratur: Introduktion til teori og analyse* (2012, oversat til svensk 2014 og engelsk 2017).

Lill-Ann Körber (Aarhus)

Särvägar och sammanflätningar: minnen av skandinavisk kolonialism

Berättelser om skandinavisk kolonialism och slaveri har ofta styrts av föreställningar om skandinavisk exceptionalism: om Skandinavien som oskyldigt undantag. Enligt dessa berättelser bedrev de skandinaviska länderna milda eller välvilliga former av kolonialism, var denna av marginal betydelse, eller var man blott delaktig i andras brottslighet. Forskningen har under de senaste åren kritiskt granskat eller motbevisat sådana påstånd, eller jämfört de nordiska med andra nationella krav på särvägar. Föredraget försöker att förflytta diskussionen genom att, för det första, titta närmare på lokala säregenheter och interkandinaviska friktioner, och, för det andra, genom att integrera skandinaviska exempel i en större bild av europeisk expansion och postkoloniala relationer. I form av fallstudier i litteratur, konst och minneskultur presenterar föredraget förslag på hur påstånd om särvägar kan med fördel ersättas med en förståelse av historiska och samtida sammanflätningar, sammanstötningar, och samarbeten.

Lill-Ann Körber er professor i skandinavisk litteratur, medier og kultur ved Aarhus Universitet. Hun er ph.d. i skandinaviske studier fra Humboldt-Universität zu Berlin og var ansat som adjunkt sammesteds 2008-15. 2015-18 var hun ansat som postdoc ved Universitetet i Oslo, tilknyttet forskningsprojektet "Scandinavian Narratives of Guilt and Privilege in an Age of Globalization (ScanGuilt)". Hendes aktuelle forskning fokuserer på den kulturelle arv efter skandinavisk kolonihistorie med særlig henblik på den transatlantiske slavehandel. Relaterede forskningsinteresser omfatter grønlandsk samtidskultur, nordiske Arktis-diskurser og fortidige og nutidige forbindelser til Afrika og Caribien i nordisk litteratur, film og kunst. Vigtigste publikationer: *Badende Männer. Der nøgne männliche Körper in der skandinavischen Malerei und Fotografie am Anfang des 20. Jahrhunderts* (2013), *The Postcolonial North Atlantic: Iceland, Greenland and the Faroe Islands* (red. s.m. Ebbe Volquardsen, 2014) og *Arctic Environmental Modernities: From the Age of Polar Exploration to the Era of the Anthropocene* (red. s.m. Scott MacKenzie og Anna Westerståhl Stenport, 2017).

Mariah Larsson (Linnaeus University)

Beyond the sex barrier: the sexual revolution and Swedish cinema

Ingmar Bergman's *The Silence* (1963) is often said to have broken through the "sex barrier" of Swedish film censorship, opening the floodgates for sexually explicit films and, eventually, pornography. However, this development was never a straightforward march towards greater graphic detail of sex and nudity, but rather a quite complex negotiation of the informal norms and codes that regulate sexuality and sexual representations in a given society at a given time. The wave of "sex film" in Sweden in the late 1960s and early 1970s simultaneously reflect and leave their mark on Swedish society and international perceptions of Sweden. Nonetheless, the space they occupy in (film) historiography is one of denial, of misconceptions, or of fandom and cult adoration. In this lecture, I wish to delineate how the development of the sex film and the legalization of pornography in Sweden in 1971 relate to Scandinavian exceptionalism, and address the issues of gender and sexuality in the welfare state evoked by these films.

Mariah Larsson is Professor at the Department of Film and Literature at Linnaeus University, Sweden. Her main research areas are film and sexuality, national and transnational cinema, and popular culture. Recent publications include *The Swedish Porn Scene: Exhibitions Contexts, 8mm Pornography and Sex Films* (Intellect, 2017) and *Swedish Cinema and the Sexual Revolution: critical essays* (co-edited with Elisabet Björklund, McFarland, 2016)

Michael Sheridan (New York)

Forms of Resistance: The Necessity of Modern Nordic Architecture

During the mid-twentieth century, roughly 1920-70, a group of Nordic architects developed an alternative version of modern architecture that rejected ideology in favor of experience. Rather than following the revolutionary approach of European Modernism, which promoted a clean break with tradition and the embrace of industrial building techniques, this band of skeptical Humanists pursued an evolutionary approach that combined modern ideas with local practices. The most important buildings from this period reveal a handful of fundamental traits that are less a matter of style or formalism than a matter of philosophy. Those traits include a commitment to context and a sense of location; a profound respect for Nature and a devotion to the environment; a concern for individual experience that encompasses psychological comfort; and a celebration of construction techniques that combine ethics and aesthetics. Today, as technological developments continue to erode our sense of place and the primacy of the physical world – isolating us from our surroundings, from others and from ourselves – twentieth-century Nordic architecture remains an essential source of useful principles, values and lessons. So much so, that it can be seen as the most important chapter of modern architectural history, providing guidance as we navigate our own time and imagine the future.

Michael Sheridan is a New York-based architect, critic and author. He is one of the world's leading experts on modern Scandinavian architecture. In 2017, he published the book *Louisiana – Architecture and Landscape* as a result of research and work about the architect and founder of Louisiana – museum of modern art, Knud W. Jensen. He has also worked as curator on exhibitions as well as being lecturer on Scandinavian architecture and design around the world.

Overview of Sessions

- Session 1: Det moderne gennembrud
- Session 2: Welfare States 1
- Session 3: Køn og seksualitet 1
- Session 4: Narrativ medicin
- Session 5: Places and Landscapes 1
- Session 6: Nordisk dannelse 1
- Session 7: I kritisk dialog med skandinavisk exceptionalism: intersektionella och postkoloniala analyser av svenskhet, nordiskhet och vithet i 1900-talstexter 1
- Session 8: Køn og seksualitet 2
- Session 9: Sykdom, samfunn og subjekt i Skandinavia
- Session 10: Mentale geografier
- Session 11: Nordisk dannelse 2
- Session 12: I kritisk dialog med skandinavisk exceptionalism 2
- Session 13: Scandinavian Literature in Transit 1
- Session 14: National Identities
- Session 15: Nordic Neighbours 1
- Session 16: Old Norse
- Session 17: Nordisk religion
- Session 18: Welfare States 2
- Session 19: Scandinavian Literature in Transit 2
- Session 20: Ny skandinavisk lyrik
- Session 21: Places and Landscapes 2
- Session 22: Scandinavian Designs
- Session 23: Migrationslitteratur
- Session 24: Nordic Dystopias 1
- Session 25: Inter-Nordic Literary Histories
- Session 26: Nordic Narratives
- Session 27: Arbejderlitteratur
- Session 28: Medievalism
- Session 29: Økokritik
- Session 30: Nordic Cinema and TV-series
- Session 31: Postcolonial Narratives of the Arctic
- Session 32: Skandinavisk offentligheder
- Session 33: Facets of 'Cool'
- Session 34: Nordic Dystopias 2
- Session 35: Nordic (post) Colonialism
- Session 36: Nordisk sprogpolitik

Sessions 1-5: Tuesday 7 August 16.00-18.00

Session 1: Det moderne gennembrud

Merete Morken Andersen (Høgskolen i Sørøst-Norge): Det store bildets piksler: Mønstrene i det moderne gjennombruddet kartlagt

Janet Garton (East Anglia): Forestillinger om Norden: skiftende bilder av Danmark og Norge i Amalie og Erik Skrams idéutveksling

Ulrik Lehrmann (Odense): Presse og offentlighed i skandinavisk litteratur 1880-1920

Jens Bjerring-Hansen (København): Digitale hovedstrømninger

Session 2: Welfare States 1

Krzysztof Bak (Stockholm/Kraków): Lyckans dödsmaskin - Bilden av den skandinaviska exceptionalismen hos Emmanuel Mounier, Birgitta Trotzig och Sara Stridsberg

Frederike Felcht (Frankfurt): „Vårt land är fattigt“ – Sult og fattigdom i Nordens selvbilleder

Thorstein Norheim (Oslo): Om ærens betydning i Dag Solstads fremstillinger av det norske etterkrigssamfunnet

David Östlund (Stockholm): The Plural Notions of “Models” in the North and the Myth of Sweden as a Social Democratic Edifice

Session 3: Køn og seksualitet 1

Carina Agnesdotter (Göteborg): ”Elda under din vrede” frå fredsrörelse till #metoo

Wenche Larsen: Hva skjedde med sex i Scandinavia?

Helena Březinová (Prag): Ægteskabet som en litterær slagmark – med kvinden som den stærkere

Karolina Drozdowska (Gdansk): The wonder down under – joys and sorrows of translating sexuality from Norwegian into Polish

Session 4: Narrativ medicin

Jeanette Bresson Ladegaard Knox (København): Sygdom og selvindsigt med afsæt i Søren Kierkegaard

Dagný Kristjánsdóttir (Reykjavík): Tuberkulose i litteraturen. Social stigmatisering og litterære representasjoner av den hvite døden

Anders Juhl Rasmussen (Odense): Tove Ditlevsens sygdomsfortællinger

Session 5: Places and Landscapes 1

Anna Smedberg Bondesson (Kristianstad): Finnskogen som exceptionellt litterärt landskap

Elettra Carbone (London): Mapping Norway: Edward Price's Norway. Views of the Wild Scenery (1834) and Its illustrations

Kristina Malmio (Helsinki): Why Svalbard? The meaning of Nordic landscapes in Ralf Andtbackas

Wunderkammer as a means of cognitive mapping

Ann-Sofi Ljung Svensson (Malmö): Hem till gården. Landsbygdsidyllen som subversiv genre

16.00-18.00	Session 1	Session 2	Session 3	Session 4	Session 5
Room	22.0.47	22.0.49	22.1.47	22.1.49	22.1.62
Theme	Det moderne gennembrud	Welfare States 1	Køn og seksualitet 1	Narrativ medicin	Places and Landscapes 1
Chair	Torben Jelsbak	Magnus Nilsson	Karolína Stehlíková	Linda H. Nesby	Bjarne Købmand Petersen
16.00-16.20	Morken Andersen	Bak	Agnesdotter	Juhl Rasmussen	Smedberg Bondesson
16.20-16.40	Garton	Felcht	Wenche Larsen	Ladegaard Knox	Carbone
16.40-17.00	Lehrmann	Norheim	Březinová	Kristjánsdóttir	Malmio
17.00-17.20	Bjerring-Hansen	Östlund	Drozdowska		Ljung Svensson

Sessions 6-10: Wednesday 8 August 10.30-12.30

Session 6: Nordisk dannelse 1

Arnfinn Åslund (Høgskolen i Sørøst-Norge): Vinjes nasjonale reiseprosjekt i opplysningsdialektisk belysning

Thomas Seiler (Høgskolen i Sørøst-Norge): A.O. Vinjes konsept «boklærdomen»

Mads Breckan Claudi (Høgskolen i Sørøst-Norge): Dannelsens høvdinger

Marianne Stidsen (København): Litteratur og dannelse i Skandinaviens

Gorm Larsen (Aalborg): Fortællingen og dannelse – i lyset af Svend Åge Madsens Af den anden verden

Session 7: I kritisk dialog med skandinavisk exceptionalism 1

Kristin Järvstad (Malmö): "De voro ett, organiskt ett, oupplösligt ett": nordiskhet och främlingskap i samtidsprosa från andra världskriget

Maria Nilson (Linné): Längtan efter det som aldrig varit och det som aldrig blir. Nostalgi och framtidshopp i nordisk landsbygdsskildring från 1930- och 40-tal

Therese Hellberg (Malmö): Den moderna kvinnan i folkhemmets Sverige: en intersektionell analys av prosafiktio av Gertrud Lilja, Maj Hirdman och Birgit Tengroth

Giuliano D'Amico (Oslo): «Det är sen länge rivet vårt sociala kontrakt» - Håkan Sandells politiske poesi

Emilio Quintana Pareja (Stockholm): "Spanien annorlunda". An Interdisciplinary Approach to the Scandinavian and Spanish Exceptionalism in the XXth Century

Session 8: Køn og seksualitet 2

Dag Heede (Odense): Den særlige danske homoseksualitet i litteraturen 1880-1911

Jenny Björklund (Uppsala): Nordic Exceptionalism and the Swedish Gender Equality Ideal: Mothers Who Leave Their Families in Twenty-First Century Swedish Literature

Tobias Skiveren (Aarhus): Exceptionelt kød: Dansk samtidslitteratur som en metodologisk udfordring

Session 9: Sykdom, samfunn og subjekt i Skandinavia

Linda H. Nesby (Tromsø): Sammen om sykdom. Om skildringen av parrelasjoner i to skandinaviske sykdomsfortellinger

Ingri Løkholt Ramberg (Tromsø): Reisens funksjon i sykdomslitteraturen

Nora Simonhjell (Agder): Noget om livet med Alzheimer

Henrik Johnsson (Tromsø): Folkhemmet oskuld. Tvångssteriliseringar i skandinavisk samtidslitteratur

Session 10: Mentale geografier

Thomas Mohnike (Strasbourg): Towards a theory of Mythemes of the North in Cultural Circulation

Bergur Rønne Moberg (Torshavn): The Blue Barbarian and the 'New' Geography

Stefan Ekman (Skövde): "Jag flyttar miljöer på ett självsvåldigt sätt" Framställningen av författaren, skrivandets politik och geografi i tre av Kjell Westös romaner.

Anker Gemzøe (Aalborg): Et andet blik. Norden og de fremmede

10.30-12.30	Session 6	Session 7	Session 8	Session 9	Session 10
Room	22.0.47	22.0.49	22.1.47	22.1.49	22.1.62
Theme	Nordisk dannelse 1	I kritisk dialog 1	Køn og seksualitet 2	Sykdom	Mentale geografier
Chair	Mogens Olesen	Järvstad	Dag Heede	Anders Juhl Rasmussen	Thomas Mohnike
10.30-10.50	Åslund	Järvstad	Heede	Nesby	Mohnike
10.50-11.10	Seiler	Nilson	Björklund	Ramberg	Moberg
11.10-11.30	Claudi	Hellberg	Skiveren	Simonhjell	Ekman
11.30-11.50	Stidsen	D'Amico		Henrik Johnsson	Gemzøe
11.50-12.10	Larsen	Pareja			

Sessions 11-16: Wednesday 8 August 13.30-15.00

Session 11: Nordisk dannelse 2

Ingrid Nymoen (Bergen): En tekstbundet familie- og individbasert danningsnorm med teksthistorisk forelegg hos Augustin?

Luca Odini (Milano): Nature, Education and Community. A Sustainable Model from the Thought of Arne Næss

Mogens Olesen (København): Digitale kompetencer og digital dannelse på Ørestad Gymnasium

Charlotte Engberg (Roskilde): Et kor af stemmer - Om Peer Hultbergs Requiem (1985)

Session 12: I kritisk dialog med skandinavisk exceptionalism 2

Therese Svensson (Göteborg): "Hans glaspärlor och silfverstycken pinglade om hals och midja". Kolonialitet och dekolonialitet i skildringen av samiskhet hos Ludvig Nordström

Jorge Simón Izquierdo Díaz (Madrid): Constructing Scandinavian exceptionalism through travel and folklorist literature about foreign countries: Strindberg, Andersen and Kristensen

Jan Balbierz (Krakow): Om vithet. Ingmar Bergmans *Persona* och 60-talets avantgarde

Astrid Sophie Øst Hansen (Berlin): Complicating Exceptionalisms - Tracing Whiteness Critique in Post-Millennial Scandinavian Writing

Session 13: Scandinavian Literature in Transit 1

Marcus Axelsson (Østfold): The Export, Translation and Consecration of Scandinavian children's literature – the Case of Maria Parr and Sven Nordqvist

Harri Veivo (Caen): Nordic modernists between the east and the west

Davide Finco (Genoa): Looking For the Swedish Soul Out of Stereotypes: the Italian Movie *Il diavolo* (1963, *To Bed or not To Bed*)

Paulina Rosinska (Warsaw): När svensk poesi går över gränserna

Session 14: National Identities

Earl Hodil (Yale): Duke Johann's Embassy to Russian as a Reflection of Early Modern Danish Identity

Troy Wellington Smith (Berkeley): The Scandinavian Exceptionalism of N. F. S. Grundtvig: A Kierkegaardian Critique

Kim Simonsen (Amsterdam): Forholdet mellem litteratur og kulturel nationalisme i Norden

Malene Breunig (Odense): "Danish hygge" – a fairytale made in Britain

Session 15: Nordic Neighbours 1

Marta Grzechnik (Gdansk): Questioning Scandinavian exceptionalism: The Polish Baltic Institute and its idea of Scandinavian-Baltic cooperation

Ewa Partyga (Warsaw): Some images of Scandinavian exceptionalism in Polish theatre after 1989

Poul Houe (Minnesota): A Recyclable Old Hat, or, Scandinavianism Revisited

Ivars Orehovs (Riga): Idrottsligt och konst-litterärt historiskt exceptionellt - med eksempel på danska och svenska insatser

Session 16: Old Norse

Rasa Baranauskienė (Vilnius): Gentle giantesses? The function and image of margýgr or margýgja in Old Norse literature

Rósa María Hjörvar (Reykjavik): Sagaøen svarer igen

Kristján Jóhann Jónsson (Reykjavik): Den nordiske karakter

Annett Krakow (Katowice): The Polish reception of the *Poetic* and the *Prose Edda* in the early 19th century

Andrey Korovin (Moscow): From the Saga to Historical Novels (Literary Travel of Thorvald Konradsson)

13.30-15.00	Session 11	Session 12	Session 13	Session 14	Session 15	Session 16
Room	22.0.47	22.0.49	22.1.47	22.1.49	22.1.62	21.0.47
Theme	Nordisk dannelse 2	I kritisk dialog 2	Scandinavian Literature in Transit 1	National Identities	Nordic Neighbours	Old Norse
Chair	Marianne Stidsen	Kristin Järvstad	Giuliano D'Amico	Torben Jelsbak	Anna Mrozewicz	Annette Lassen
13.30-13.50	Nymoén	Svensson	Axelsson	Hodil	Grzechnik	Baranauskienė
13.50-14.10	Odini	Díaz	Veivo	Smith	Partyga	Hjörvar
14.10-14.30	Olesen	Balbierz	Finco	Breunig	Houe	Jónsson
14.30-14.50	Engberg	Øst Hansen	Rosinska	Simonsen	Orehovs	Krakow
14.50-15.10						Korovin

17-21: Wednesday 8 August 17.00-18.30

Session 17: Nordisk religion

Anders Ehlers Dam (Flensburg): Nordisk religion hos Johannes V. Jensen og Vilhelm Andersen

Martin Humpál (Prag): Den redselsfulle gudstro og nordisk litteratur

Henrik Skov Nielsen (Aarhus): The Exceptional, Conceptional, Affectional, and Intentional in Christian Winthers "The Confessional" ["Skriftestolen"] (1843)

Rasmus Vangshardt (Odense): Historical continuity and the blessed Middle Ages in Martin A. Hansen's *Lykkelige Kristoffer*

Session 18: Welfare States 2

Erik Svendsen (Roskilde): Konkurrencestaten og dens litterære afvigere

Pedro Poza Maupain (Aalborg): Den spanske drøm om den nordiske model

Barbro Bredesen Opset (Østfold): Jihadistene fra lykkeland

Session 19: Scandinavian Literature in Transit 2

Tintti Klapuri (Helsinki): "Out in the Frigid Sea": North of Scandinavia in Russian fin-de-siècle imagination

Jana Lainto (Helsinki): Imagining Denmark in the Central European Czech lands/Czechoslovakia through the works of Arnošt Kraus

Agnieszka Stróżyk (Warsaw): Översättningar med bild i fokus

Ljudmila Grigorjeva (Moskva): Kulturforbindelser mellom Russland og Skandinavien omkring år 1900

Session 20: Ny skandinavisk lyrik

Louise Mønster (Aalborg): Antropocæn poesi – et spor i ny skandinavisk lyrik

Peter Stein Larsen (Aalborg): Psykisk og fysisk sygdom i dansk samtidslyrik

Hans Kristian S. Rustad (Oslo): Poetikk og politikk. Om Marie Silkebergs *Atlantis* (2017)

Jacob Ølgaard Nyboe (København): At trippe på undergangen. Om formsprogseksperimenter på kanten af katastrofen hos Skinnebach, Rimbereid og Ørntoft

Session 21: Places and Landscapes 2

Karen Lykke Syse (Oslo): The Nature of Masculinity: Heroes, Explorers and Caregivers in Norwegian Landscapes

Zsófia Domsa (Budapest): Universell heimstaddiktning – iscenesettelsen av norske landskapsforestillinger i Jon Fosses dramatik

Jan Dlask (Prag): Nord-Finland i ett urval noveller

Hans Ulrik Rosengaard (Roskilde): Voyeurisme og Hammershøis interiør

17.00-18.30	Session 17	Session 18	Session 19	Session 20	Session 21
Room	22.0.47	22.0.49	22.1.47	22.1.49	22.1.62
Theme	Nordisk religion	Welfare States 2	Scandinavian Literature in Transit 2	Ny skandinavisk lyrik	Places and Landscapes 2
Chair	Anders Ehlers Dam	Lasse Horne Kjældgaard	Jens Bjerring-Hansen	Louise Mønster	Charlotte Engberg
17.00-17.20	Ehlers Dam	Svendsen	Klapuri	Mønster	Syse
17.20-17.40	Humpál	Maupain	Lainto	Stein Larsen	Domsa
17.40-18.00	Nielsen	Opset	Stróżyk	Rustad	Dlask
18.00-18.20	Vangshardt		Grigorjeva	Nyboe	Rosengaard

Sessions 22-26: Thursday 9 August 10.30-12.00

Session 22: Scandinavian Designs

Line Hjorth Christensen (København): A primitive of Scandinavian Modern? – Inquiring into the work of Danish designer Knud V. Engelhardt (1882-1931)

Trond Klevgaard (Oslo): A genuine Nordic graphic style? Debates and contradictions around the concept of national letterforms and printing styles in Sweden, ca. 1900-25.

Niels Peter Skou (Odense): New Nordic - design og forestillinger om det nordiske

Session 23: Migrationslitteratur

Piotr Bukowski (Krakow): The Dialectics of the North. Scandinavian Exceptionalisms in the Eyes of Two Polish Immigrant Authors

Andrea Meregalli (Milano): A Place to Meet Life. Space in Zenia Larsson's works

Karolína Stehlíková (Brno): Denne muligheden falt ned i fanget mitt (Milada Blekastads virksomhet)

Monica Wenusch (Wien): Skandinavien som tilflugssted 1933-45. Skandinavienbilledet i den tysksprogede eksillitteratur

Session 24: Nordic Dystopias 1

Jack Dyce (Edinburgh): Cracks in Norden's edifice? Virtues, visions and vulnerabilities

Ieva Steponavičiūtė (Vilnius): "Mount Copenhagen"- Danish megalomania or cosmic conscience?

Radka Slouková (Prag): Fedme, borgerkrig og døde bier: om tre norske, samfundskritiske dystopier

Rikard Schönström (Lund): Nordic Melancholy: Some Thoughts on a Photograph by Aino Kannisto

Session 25: Inter-Nordic Literary Histories

Astrid Surmatz (Amsterdam): Nordic Polar Heroes - Compared, Commiserated and Conflated

Esbjörn Nyström: Summan av vad? Om "nordisk" eller "skandinavisk" litteraturhistorieskrivning

Anders Mortensen (Lund): Vankelmod of livsfientlighet. Om dansk och svensk särprägel i Johannes V. Jensens Kongens fald och Oscar Levertins Magistrarna i Österås

Haukur Ingvarsson (Reykjavik): American freedom and Icelandic independence

Session 26: Nordic Narratives

Rima Ciburevkinaitė (Vilnius): The Maximalist Norwegian Novels

Heming H. Gujord (Bergen): Kjartan Fløgstad og Karl Ove Knausgård i norsk takt og utakt

Freja Rudels (Åbo): In och ut ur ett nordiskt jag. Spänningen mellan enhet och mångfald i Marianne Backléns *Jag gungar i högsta grenen*

Thorunn Gullaksen Endreson (Oslo): Dark ecology in Erlend O. Nødtvedt's *Vestlandet*: Celebrating climate change

10.30-12.00	Session 22	Session 23	Session 24	Session 25	Session 26
Room	22.0.47	22.0.49	22.1.47	22.1.49	22.1.62
Theme	Scandinavian Designs	Migrationslitteratur	Nordic Dystopias 1	Inter-Nordic Literary Histories	Nordic Narratives
Chair	Line Hjorth Christensen	Ivars Orehovs	Anna Mrozewicz	Anders Mortensen	Martin Humpál
10.30-10.50	Hjorth Christensen	Bukowski	Dyce	Surmatz	Ciburevkinaitė
10.50-11.10	Klevgaard	Meregalli	Steponavičiūtė	Nyström	Gujord
11.10-11.30	Skou	Stehlíková	Slouková	Mortensen	Rudels
11.30-11.50		Monica Wenusch	Schönström	Ingvarsson	Endreson

Sessions 27-32: Friday 10 August 10.30-12.00/12.20

Session 27: Arbejderlitteratur

Magnus Nilsson (Malmö): Arbetarlitteratur: mellan exceptionalism och universalism

Bibi Jonsson (Lund): Kvinnan som undantag i arbetarlitteraturen

Christine Hamm (Bergen): Skepsis og skam i tre nordiske romaner om deklassering

Beata Agrell (Göteborg): Proletär svenskhet? Klassmedvetande och fosterlandskänsla i pionjärtidens svenska arbetarprosa

Per-Oluf Mattsson (Stockholm): Från internationalism till nordisk särart

Session 28: Medievalism

Lis Møller (Aarhus): Medievalism and popular balladry – reviving and adapting Danish popular ballads

Simona Zetterberg Gjerlevsen (Aarhus): Scandinavian Historical Fiction – B. S. Ingemann's historical novels compared to Walter Scott's

Lea Grosen Jørgensen (Aarhus): Renewing the Skald of the North – Adam Oehlenschläger's and N. F. S. Grundtvig's reception of Old Norse literature

Berit Kjærulff (Aarhus): The once and future king. Adaptations of the king in Danish romantic medievalism

Andreas Hjorth Møller (Aarhus) The Drama of History. Nordic medieval history on stage in the Copenhagen *German Circle*

Session 29: Økokritik

Martin Gregersen (Aalborg): Frem til fortiden – tilbage til naturen (og norden)

Gitte Mose (Oslo): Den gyldne ø. Johannes Heldén's *Astroekologi* – et "meshy" grænseløst gesamtkunstwerk?

Johan Magnus Staxrud (Høgskolen i Sørøst-Norge): Arbeidet, livet og naturen – Et økokritisk perspektiv på

Kristofer Uppdals roman *Stigeren* (1919)

Session 30: Nordic Cinema and TV-series

Maria Hansson (Paris): Nature and Supernatural. A study of the Swedish TV-series *Jordskott*

Gunhild Agger (Aalborg): Appropriations of Nordic locations: the cases of *Shetland* and *Ø*

Anders Marklund (Lund): Select Scandinavian Exceptionalisms: The Significance of the Academy Award for Circulating Scandinavian Films and their images of Scandinavia

Sophie Wenerscheid (Ghent): Is Swedish Science Fiction Swedish Social Fiction?

Anna Mrozewicz (Poznan): Dark eco-landscapes and the aesthetics of whiteness. Framing ecological threat in Nordic films about Russia

Session 31: Postcolonial Narratives of the Arctic

Anne Heith (Umeå): Crime and Place-Making in Tornedalian Fiction

Satu Gröndahl (Uppsala): Telling Sámi Identity

Petra Broomans (Groningen): Utifrån- och inifrånberättelser om samernas plats och etnicitet i det svenska samhället

Norunn Askeland (Høgskolen i Sørøst-Norge): Why did it take so long? Margarethe Wiig: *ABC* (1951) and Edel

Hætta Eriksen et al. : *Sami-Norwegian reader* (1965). The political process and the reception.

Rozemarijn Vervoort (Ghent): The performance and transgression of belonging: Identity through art in *Våke over dem som sover* (2014)

10.30-12.20	Session 27	Session 28	Session 29	Session 30	Session 31
	22.0.47	22.0.49	22.1.47	22.1.49	22.1.62
Theme	Arbejderlitteratur	Medievalism	Økokritik	Nordic Cinema	Postcolonial Narratives
Chair	Magnus Nilsson	Lis Møller	Tobias Skiveren	Mogens Olesen	Anne Heith
10.30-10.50	Nilsson	Gjerlevsen	Gregersen	Hansson	Heith
10.50-11.10	Jonsson	Jørgensen	Mose	Agger	Grøndahl
11.10-11.30	Hamm	Kjærulff	Staxrud	Marklund	Broomans
11.30-11.50	Agrell	Hjorth Møller		Wennerscheid	Askeland
11.50-12.10	Mattsson			Mrozewicz	Vervoort

Sessions 32-35: Friday 10 August 13.00-14.30

Session 32: Skandinavisk offentligheder

Iben Brinch Jørgensen (Høgskolen i Sørøst-Norge): Langstrakt selvtilitt

Gunilla Almström Persson (Stockholm): Politikern som den vanliga människan i tv:s talk-show *Skavlan*

Carmen Vioreanu (Bukarest): Svenska youtubers återskapande av det narrativa och performativa i posttelevisionens tidsålder. En fallstudie: I Just Want To Be Cool

Clemens Räthel (Berlin): Opera Geography - The new Scandinavian opera houses as real and imagined places

Session 33: Facets of 'Cool'

Gunilla Hermansson (Göteborg): The Importance of Freshness - from the reception history of "Vårvinda friska"

Lars Handesten (Odense): Cool Explorers - the usability of literary history in a Nordic perspective

Jón Yngvi Jóhannsson (Reykjavik): At Home in the Wilderness. An ecocritical reading of Gunnar Gunnarsson's *Advent*

Ana Stanicevic (Reykjavik): #pictureperfect - Nordic small press in the 21st century

Session 34: Nordiske dystopier 2

Johan Almer (Skövde): Det svenska välfärdssamhällets baksida

Aasta Marie Bjorvand Bjørkøy (Oslo): Selvmord i det norske velferdssamfunnet via skjønnlitteraturen

Jørgen Steen Veisland (Gdansk): A Nordic Dystopia. Einar Mar Gudmundsson's novel *Angels of the Universe*

Session 35: Nordic (post) Colonialism

Kristian Bjørkdahl (Oslo): The Rhetoric of Non-Empire

Neena Gandhi (Sharjah): Scandinavian 'Exceptionalism': A Postcolonial Perspective

Malan Marnersdóttir (Torshavn): Ekseptionelt færøsk erobring i Grønland

Vera Knútsdóttir (Reykjavik): Spectral Memories from the Archive: Musée Islandique and Das Experiment Island

Juliane Yang (Oslo): Human Rights vs. International Trade? The 2010 Nobel Peace Prize and Norwegian-Chinese Relations in *Fredsprisens pris* (2016)

Session 36: Nordisk sprogpolitik

Kristian Hanto (Høgskolen i Sørøst-Norge): Morderniseringa av språket i den norske grunnlova i mai 2014

Bjarne Købmand Petersen (Stavanger): Nordisk eller skandinavisk sprogpolitik? Det konstruerede ministerrådsarkivs situerede betydningsproduktion

Tore Kristiansen (København): Sprogpolitikens rolle i udviklingen af nordiske 'exceptionaliteter' i spændingen mellem standardsprog og dialekter

Frans Gregersen (København): Nordic Language Policy: How far have we come?

13.00-14.30	Session 32	Session 33	Session 34	Session 35	Session 36
Room	22.0.47	22.0.49	22.1.47	22.1.49	22.1.62
Theme	Skandinaviske offentligheder	Facets of 'Cool'	Nordic Dystopias 2	Nordic (post) Colonialism	Nordisk sprogpolitik
Chair	Mogens Olesen	Gunilla Hermansson	Rikard Schönström	Ieva Steponavičiūtė	Jens Bjerring-Hansen
13.00-13.20	Brinch Jørgensen	Hermansson	Almer	Bjørkdahl	Hanto
13.20-13.40	Almström Persson	Handesten	Bjørkøy	Gandhi	Købmand Petersen
13.40-14.00	Vioreanu	Jóhannsson	Veisland	Marnersdóttir	Kristiansen
14.00-14.20	Räthel	Stanicevic		Knútsdóttir	Gregersen
14.20-14.40				Yang	

Abstracts

Appropriations of Nordic locations: the cases of *Shetland* and *Ø*

In this paper, I set out to compare two different appropriations of Nordic locations in order to highlight similarities and differences across the appropriating television cultures in question.

The first case, *Red Bones* I-II, is a TV adaptation of Ann Cleeves' crime novel in the series *Shetland*, produced by BBC Scotland, 2013. Shetlandic and Nordic (especially Norwegian) culture is represented, for instance, in the form of traditions such as the festival *Up Helly Aa*. An more important influence, however, in the TV version can be attributed to the 'Nordic Noir' TV drama tradition. This is seen in the slow pace and sparse dialogue, in the use of lighting and not least the significance of the landscape, which assumes the role of character. Moreover, this landscape mirrors the character of DI Jimmy Perez.

The second case, *Ø* (2016) is an example of a thoroughly transnational series, produced by the French Canal +. With ten short episodes (approximately 10 minutes), the format is intended for watching on tablets and mobile phones. According to the credits, it is 'created by' a French team – Cyrine Arrar, Christophe Coffre and Guillaume Fillion. Location is the island of Bornholm, represented as a strange dystopian kind of nowhere.

In both cases, the periphery in the shape of an island is the location, and reflections of what this means are part of the plots. In both cases, the combination of the landscape and the sea plays a significant role forming the background of the plots and mirroring characters. In both cases, authenticity and a local heritage and atmosphere are highlighted. A melancholic tone and mood is another common feature.

In *Ø*, however, a jarring undercurrent can be felt, for instance in the use of English language in the rural Danish setting, or in the mythological premise for the whole production, told by a voice over in the first episode – that men and animals in the beginning of times were able to switch.

The two cases confirm that the Nordic location has been attractive and able to travel, but also that this travelling has taken very different ways in a public service culture and in transnational commercial context.

"Elda under din vrede" från fredsrörelse till #metoo

Alltsedan de skandinaviska folkrörelsernas framväxt under 1800-talet har poesi utgjort ett viktigt inslag i rörelsernas verksamhet. Dikter framfördes på manifestationer och möten och trycktes i rörelsetidskrifter, dagspress och diktsamlingar. Traditionen levde vidare inom de nya sociala rörelser som uppstod under 1960- och 70-talet, med kvinno-, freds- och miljörörelsen som exempel.

Rörelsernas dikter är ofta starkt tidsbundna och faller i glömska då de problem de behandlar försvinner från den politiska agendan och rörelseaktiviteten klingar av. Vissa dikter lever dock kvar och återanvänds i nya situationer. Ett exempel på detta är Ingrid Sjöstrands dikt "Elda under din vrede" ur diktsamlingen *Det blåser en sol* från 1979. Dikten användes ursprungligen i kampen mot kärnkraft och kärnvapen, men har genom åren använts av nya rörelser och i situationer även utan direkt koppling till dessa frågor. Den har exempelvis framförts av miljöpartiets språkrör under en partiledardebatt 1994, använts i en reclaim the street-aktion 2006 och i protester mot Sverigedemokraterna. Sedan hösten 2017 dyker dikten allt oftare upp i sammanhang med koppling till #metoo. Frasen "Elda under din vrede" sprids via exempelvis t-shirts, broderier, tatueringar och sångtexter och framstår alltmer som ett motto för den nya rörelsen.

Vad är det som gör dikten "Elda under din vrede" så användbar i dessa olika sammanhang? Hur förhåller den sig till de retoriska situationer där den används och vad säger den om de rörelser som använder den? I detta paper resonerar jag kring dessa frågor med utgångspunkt i några av användningarna av dikten, från 80-talets fredsrörelse till dagens #metoo-rörelse.

Proletär svenskhet? Klassmedvetande och fosterlandskänsla i pionjärtidens svenska arbetarprosa

Skandinavisk arbetarlitteratur, särskilt svensk, beskrivs ofta som exceptionell i världslitteraturen: nyskapande, originell och även pådrivande i tillblivelsen av den likaledes exceptionella skandinaviska välfärdsstaten. Fokus i detta paper ligger på pionjärtidens svenska arbetarprosa från arbetarrörelsens genombrottsperiod under den storsvenska eran i tidigt 1900-tal – före arbetarlitteraturens "guldålder" och "den svenska modellen" på 1930-talet. Pionjärtidens engagerade arbetarlitteratur har idag en låg ställning i arbetarlitterär kanon, mensågs i sin nationalistiska samtid som exceptionell i betydelsen provokativt avvikande från erkända litterära och sociala normer, bland annat genom starkt klassperspektiv och svag fosterlandskärlek. Temat för mitt paper är förhållandet mellan klassmedvetande och nationalmedvetande i denna tidiga arbetarprosa. Frågeställningen gäller vilka föreställningar om svenskhet, "fosterland" och nationell identitet som aktualiseras i de valda texterna och hur de förhåller sig till klassolidaritet och proletär internationalism; vidare i vad mån Sverige och det svenska framställs som "exceptionellt" eller speciellt i förhållande till andra nationer, i och utanför Norden.

Mina exempel härrör främst från Martin Kochs (1882–1940) mångsidiga och omfattande arbetarromaner. Iakttagelser att utveckla är att klassmedvetande och fosterlandskärlek i dessa tidiga texter ofta råkar i konflikt, men inte alltid utesluter varandra och inte heller är entydiga. Arbetare med agrar bakgrund skildras som bundna till hembygden och jorden de kommit från i en närmast kroppslig mening, som kan göra Sverige till "fosterland". Infödda urbana arbetare har ingen förståelse för dessa fosterländska perspektiv, utan ser den svenska nationen som oskiljbar från kapitalismen. Andra arbetarkaraktärer uppfattar Sverige som ockuperat av kapitalismen, så att den sanna svenskheten undertrycks – den svenska särart som just den ur folkdjupet kommande arbetarklassen antas representera.

Det svenska välfärdssamhällets baksida**Bilder av en samhällsutveckling i tre dramer av Lars Norén: *Endagsvarelser*, *Personkrets 3:1* och *3.31.93***

Lars Noréns pjäs *Endagsvarelser* (1991) utspelar sig under en mulen augustikväll 1986 i en rymlig våning där tre par efter en middag diskuterar sina liv och den samtid de lever i. Personerna i pjäsen tillhör 1968 års generation och var alla under sin ungdom en del av hoppet och drömmen om en annan och bättre värld.

I det 1980-tal som personerna i pjäsen nu lever blir en kapitalistisk ordning all mer dominerande och tränger på många sätt undan det svenska välfärdssamhället i termer av finansmarknadens avreglering och begynnande privatisering av vård, skola och omsorg. Under 1980-talet börjar den ekonomiska globalisering som sedan genom digital teknikutveckling bara tilltagit fram till idag. I Europa och Sverige är det också från samma decennium som klyftorna i samhället vidgas. Antalet miljardärer ökar samtidigt som allt fler flyktingar söker sig över Medelhavet och hemlösa tiggare blir allt vanligare på svenska gator.

I *Personkrets 3:1* från 1998 skildras människor som har fått ta konsekvenserna av samhällsutvecklingen och på olika sätt har hamnat utanför ett ordnat liv med arbete, bostad och trygghet. *3.31.93* (2014) beskriver en fortsatt utveckling där personerna i dramat blir alltmer isolerade och ensamma i ett samhälle som ter sig allt mer obegripligt.

Genom en analys av respektive dramas komposition och några av de gestaltade personernas funktion framträder bilder av en samhällsutveckling i Sverige under de senaste 30 åren.

Andersen, Merete Morken (Høgskolen i Sørøst-Norge)
Det store bildets piksler: Mønstrene i det moderne gjennombruddet kartlagt

Session 1, 1

Jeg vil presentere et arbeid jeg har utviklet i forbindelse med boken *Blodet i årene. Om Amalie Skram og hennes tid*, som utkommer høsten 2018. I samarbeid med miljøet for interaksjonsdesign ved Universitetet i Oslo har jeg skapt en digital ressurs som skal være åpen for alle, og som kartlegger det sosiale og intellektuelle nettverket som utgjorde det moderne gjennombruddet i Skandinavia.

Ressursen er søkbar, klikkbar og sorterbar, og inneholder blant annet en digital tidslinje med rundt syv tusen hendelser knyttet til skandinavisk kulturradikalisme, og den historiske konteksten som den utspilte seg innenfor. Jeg har også kodet mange hundre brev fra perioden, og laget de digitale slektstrærne til en rekke kulturpersonligheter.

Tidslinjen kartlegger hvor kulturelle aktører som Georg Brandes, August Strindberg, Hans Jæger, Victoria Benedictsson, Amalie og Erik Skram, Harald Høffding, Knud Pontoppidan, Edvard Munch, Frits Thaulow, Christian og Oda Krohg og Knut Hamsun befinner seg både geografisk, relasjonelt, sosialt, politisk, psykologisk og kunstnerisk i tiden rundt det moderne gjennombruddet. Når det store bildet trer frem, kommer noen mønstre til syne. De kan samles i sju temaer: Kjønn, frihet, slekt, Gud, kropp, galskap og død.

Jeg viser hvordan det store bildet på en slående måte speiler skandinavisk kulturdebatt i vår egen tid. Jeg knytter dette spesielt til det norske fenomenet Virkelighetslitteraturdebatten, sedelighetsdebatten (*Me too*) og det som foregår i grenselandet mellom kunst og vitenskap for tiden. Det var nettopp dette de utforsket og diskuterte i Amalie Skrams krets.

Spørsmålet er hva vi kan lære om oss selv ved å speile oss i fortiden på denne måten. Befinner vi oss også i en gjennombruddstid?

Askeland, Norunn (Høgskolen i Sørøst-Norge)

Session 31, 4

Why did it take so long? Margarethe Wiig: *ABC* (1951) and Edel Hætta Eriksen et al. : *Sami-Norwegian reader* (1965). The political process and the reception.

In 2017 The Norwegian Parliament voted to establish a Truth commission to investigate the policy of Norwegianisation and the injustice committed against the Sami and the Kvens in Norway. Based on the recently published *Norsk lærebokhistorie 1739-2013 [History of Norwegian textbooks 1739-2013]* (Skjelbred et al., 2017), this presentation will cover the process of making the two bilingual reading books *ABC* (Wiig, 1951) and *Sami-Norwegian reading book* (Persen et al., 1965). The presentation will take into account the Norwegianisation policy 1850 - 1980 and discuss the reasons why it took so long for the Norwegian state to decide on publishing these reading books for Sami children. Before and during the publishing of the books, the Sami children had to stay in boarding schools, where the goal was to make them true Norwegians by denying them the possibility to learn their own Sami language in school. Luckily, some of the Sami teachers did not obey orders from the state, and therefore they made the children's days in boarding schools and other schools better than they could have been. Furthermore, the presentation will discuss what Norwegian and Sami literature and traditional culture the writers thought fit for children in lower and higher stages in primary and lower secondary schools at the time. The presentation will also discuss the reception of the books in light of the current ideas of what was to be considered to be literature of value at the time.

Axelsson, Marcus (Østfold)

Session 13, 1

The Export, Translation and Consecration of Scandinavian children's literature – the Case of Maria Parr and Sven Nordqvist

This study investigates the translation and consecration (Bourdieu 2000) of Scandinavian children's literature abroad. More precisely, it focuses on the translation of the book production of two Scandinavian children's book authors, namely Maria Parr (N) and Sven Nordqvist (S).

Previous research suggests that Scandinavia is a peripheral literary system in the larger world translation system, whereas e.g. the French, German, and Anglo-American literary systems are more central. Peripheral systems are generally open to literary import, whereas literary centers are more closed (Heilbron 1999). However, this is not the case concerning children's literature, where Scandinavia, at least Norway and Sweden, are great exporters of children's literature and occupy a more central position (cf. Tabbert 2002).

The present study positions itself within the branch of translation sociology (Wolf 2006; Chesterman 2009) that focuses on the so-called sociology of translations. These studies often concentrate on the macro-level of translation, which concern for example bibliomigratory perspectives, such as publishing intervals, consecration mechanisms and book covers. The present study looks further into these areas by investigating how long time it took for Parr and Nordqvist to be published in the literary centers Germany, France and the Anglo-American countries. Cover illustrations and paratexts are also of interest, since they contribute with information about how the translated novels were branded and consecrated in the target cultures.

Preliminary results suggest that the translated books highlight the Scandinavian context as especially important, which is a result that correlates with theories about Scandinavian Exceptionalisms.

Bak, Krzysztof (Stockholm/Krakow)

Session 2, 1

Lyckans dödsmaskin - Bilden av den skandinaviska exceptionalismen hos Emmanuel Mounier, Birgitta Trotzig och Sara Stridsberg

En av de skarpsinnigaste analyserna av den skandinaviska exceptionalismen formuleras av den franske filosofen Emmanuel Mounier i det essäistiska resereportaget "Notes scandinaves, ou du bonheur" (1950). Med utgångspunkt i sin vänsterorienterade katolska personalism visar Mounier att det skandinaviska lyckoidealet – kopplat till materiellt välstånd, statligt förmynd-arskap, moralisk puritanism och sekulariserad framstegsoptimism – hotar att depersonalisera den mänskliga individen. Mouniers samhällskritik har både direkt och indirekt recipierats av flera moderna svenska författare. Föredraget koncentrerar sig på två av dem: Birgitta Trotzig och Sara Stridsberg. Med fokus på deras prisbelönta skildringar av folkhemmets framväxt i *Dykungens dotter* (1985) respektive *Beckomberga* (2014) undersöker jag hur de båda författarna utnyttjar de personalistiska kategorierna för att granska välfärdssamhällets officiella ideologiska myter, konstruerade för att kontrollera medborgarna och stöta ut dem som vägrar inordna sig i statens lyckomaskineri.

Balbierz, Jan (Krakow)
Om vithet. Ingmar Bergmans *Persona* och 60-talets avantgarde

Session 12, 3

Persona kan – med vissa reservationer – kallas Ingmar Bergmans enda avantgarde film. Manuskripttexten till den bjuder på en repertoar av välkända föreställningar om tystnaden, tomheten, den vita ytan, det oskrivna bladet som alla befinner sig bortom språkets gränser.

”Jag föreställer mig (skriver regissören) den genomskinliga filmremsan rusande genom projektorn. Rentvättad från tecken och fotografiska bilder ger den ett flimrande återljus från duken. (...) I det vit-vita framträder konturerna av ett moln, nej en vattenspegel, nej det var nog ett moln, nej ett träd med väldig krona, nej ett månlandskap.”

På ett annat ställe, i boken *Bilder*, skriver Bergman om sina barndomslekar med filmremsor som han satte i en sodalösning: ”Då löste sig emultionen och bildhinnan försvann. Filmremsan blev vit och oskuldsfull och genomskinlig. Bildlös.”

I mitt fördrag placerar jag Bergman film i 60-talets visuella, neoavantgardistiska diskurs. Även om Bergman alltid har uttalat sig med stor skepsis om bildkonsten och lutade åt interartiella relationer med musiken påvisar hans kommentarer till *Persona* ett tydligt släktskap med neoavantgardets strävan mot material och den vita ytan. Ett decennium tidigare skapade Robert Rauschenberg sina ”flygplatser för dammkorn” (John Cages beteckning) - en serie vita målningar utan några figurativa element. Dessa refererar i sin tur till en tradition av ren abstraktion som bygger på vita, tomma ytor med Vladimir Malevich som främste företrädare.

Baranauskienė, Rasa (Vilnius)

Session 16, 1

Gentle giantesses? The function and image of *margýgr* or *margýgja* in Old Norse literature.

Flóres saga konungs ok sona hans (*The Saga of King Flóres and His Sons*) is notorious for pronounced and indeed capturing scene containing a whale-like creature *margýgr* (compound of *marr* “sea” and *gýgr* “giantess”). The text of the chivalric saga describes a naval expedition whose climax comes when the fleet is ruined by this female sea-monster who picks one of the protagonists, Ajax, puts him between her breasts and swims away across the ocean. The other arresting parallel is afforded by another source, this time one of the kings’ sagas *Ólafs saga helga* (*The Saga of St. Olaf*). Here a water-monster is trying to kill king Olaf’s men and are fortunately saved by the king who is busy reading a book. The similarities between the two stories are unmistakable. However the behavior of *margýgr* in the chivalric saga is different. The stories of marine expeditions and breaking of the ships are characteristic of literary medieval saga milieu, but these swollen, abnormal and excessive mermaids seem to be exceptional for Scandinavian mythology. The sea-giantesses in Old Norse literature have traditionally been treated as malevolent creatures, but the behavior of this one specimen in *The Saga of King Flóres and His Sons* seems to be exceptional. I shall be presenting a further argument that these female sea-creatures diverge from other mermaids or sea monsters not just in terms of appearance, shape and form, but also in terms of behavior and try to prove their exceptionalism using other medieval comparanda.

Bjerring-Hansen, Jens (København)
Digitale hovedstrømninger

Session 1, 4

Georg Brandes’ *Hovedstrømninger i det 19. Aarhundredes Litteratur* (1872-90) var et akademisk arbejde, men også et stykke engageret kulturkritik. Værket adresserede de store europæiske landes (litteratur)historie, men også samtidens provinsielle danske åndsliv. Det henvendte sig i første omgang til et dansk publikum, men blev siden omsat til en række sprog: tysk, engelsk, russisk, polsk, jiddisch og japansk, enkelte bind også på finsk og fransk. Efter hans død er de tillige udkommet på spansk og på kinesisk. Udgivelses- og forskningsprojektet *Digitale Hovedstrømninger*, som bliver præsenteret i oplægget, vil dels tilvejebringe den første videnskabelige udgave af Brandes’ hovedværk, dels udforske forfatterskabets internationale perspektiv og efterliv. - Hvad kan vi bruge Brandes til, og hvordan kan vi præsentere ham i dag - ved hjælp af analoge og digitale metoder?

Bjørkdahl, Kristian (Oslo)

Session 35, 1

The Rhetoric of Non-Empire Colonial Innocence and Scandinavian Exceptionalism in Aid

In recent years, scholars have begun to unpack what is now called «colonialism in/from the margins» (Purtschert & Fischer-Tiné 2015; Fur 2006). In short, this scholarship suggests that many states which were not obviously among the main colonizing powers were still entangled in the colonial endeavor somehow, and that a proper history of colonialism should thus include an account of «colonial complicity» (Vuorela 2009). In (marginal) Scandinavia, this insight has yet to gain much traction outside academic circles, and one often finds the idea of Norden's colonial innocence used – as a *topos* – to suggest that the Scandinavian countries are particularly well suited for conflict mediation, humanitarian assistance, development aid, and in general, that they are spearheads of democracy, solidarity, and human rights. Such ideas have given rise to the notion of so-called «Nordic/Scandinavian exceptionalism in aid» (Selbervik & Nygaard 2006; Elgström & Delputte 2016).

In this paper, I present a rhetorical study of how, why, and with what effects this *topos* of innocence circulates within the Scandinavian development aid field. I focus especially on texts that circulate around the three Scandinavian aid agencies, including official statements, annual reports, news media performances, debates, and so on. I also incorporate critiques of the idea of Nordic colonial innocence, and responses by the aid community. Ultimately, the goal of the study is to uncover some of the larger rhetorical context that provides legitimacy to the idea that the Scandinavians are particularly and usefully innocent.

Bjørkøy, Aasta Marie Bjorvand (Oslo)

Session 34, 2

Selv mord i det norske velferdssamfunnet via skjønnlitteraturen

Nordmenn blir stadig kåret til verdens lykkeligste folk. Da er det et paradoks at så mange som rundt 530 nordmenn tar livet sitt hvert år (jf. Folkehelseinstituttet). Denne statistikken har lenge vært stabil, men inkluderer verken tallene for hvor mange eldre (de over 65) som begår selvmord eller de som velger å ta livet sitt i trafikken. Antallet selvmord er høyt, og det er følgelig et stort samfunnsproblem. Selvmord er ofte forbundet med psykisk sykdom. Men de som begår selvmord, er ikke nødvendigvis psykisk syke (jf. Børstad & Hofstad 2016).

Hva kan forklare selvmordene? Kan skjønnlitteraturen belyse relevante problemstillinger, og slik gi oss nødvendig innsikt i hva som ligger til grunn for valget om å begå selvmord? Og vil denne innsikten kunne bidra til å tydeliggjøre hvilke tiltak som kan iverksettes av medmennesker så vel som av velferdssamfunnet? I mitt innlegg vil jeg gjøre rede for min utforskning av hvordan skjønnlitteratur kan være en nyttig kilde til innsikt i hvorfor noen velger å ta sitt eget liv. Jeg vil primært belyse problemstillingen ut fra en analyse av Johan Harstads novelle «til» fra samlingen *Ambulanse* (2002) som fremstiller de såkalt glemte selvmordene; eldres selvmord. I tillegg vil jeg trekke inn innsikter fremstilt i følgende norske romaner: *Hav av tid* (2002) av Merethe Morken Andersen, *Jo fortere jeg går, jo mindre er jeg* (2009) av Kjersti Annesdatter Skomsvold, *Gjennom natten* (2011) av Stig Sæterbakken og *Om våren* (2016) av Karl-Ove Knausgård.

Björklund, Jenny (Uppsala)

Session 8, 2

Nordic Exceptionalism and the Swedish Gender Equality Ideal: Mothers Who Leave Their Families in Twenty-First Century Swedish Literature

The Nordic countries, and Sweden in particular, are often seen as being at the frontier of gender equality. Sweden has even been described as governed by a gender equality norm, visible for instance in a family politics which has made it possible for both women and men to combine family and professional lives. At the same time, in twenty-first century Swedish literature we find a surprising number of mothers who leave their families. In this paper I will discuss two of these novels, which depict mothers who leave their families because of gender inequality with a desire to improve their situations: Emma Hamberg's *Brunstkalendern* (2007) and Carin Hjulström's *Irene Panik* (2014). I will analyze the gender equality ideal produced in these novels and discuss how it is linked to a Swedish gender equality ideal that promotes dual-career couples who share the responsibility for household work and child care, following cultural norms of involved parenthood. However, in the novels this gender equality ideal is shaped through processes of othering and thus becomes intimately tied to ideas of Swedishness and Nordic exceptionalism.

Bondesson, Anna Smedberg (Kristianstad)
Finnskogen som exceptionellt litterärt landskap

Session 5, 1

De så kallade skogsfinnarna (eller på norska "skogfinner") var som bekant finnar som flyttade från den dåvarande östra delen av Sverige och slog sig ner i de svenska och norska skogarna (från början Norrland, Bergslagen, Värmland och Hedmark) på det sena 1500-talet och tidiga 1600-talet. Orsaken var markbrist och svält men också den svenska statens intresse att bryta nya marker. Savolaxborna var duktiga på svedjebruk. För nyodlingen fick de några skattefria år. Det som än idag kallas för Finnskog(en) korsar nationsgränsen och förenar därmed de två skandinaviska länderna.

Detta finsk-svensk-norsk-blandade skogsområde är en kontaktzon full av avstånd, vilket gör den exceptionell i sin kombination av både innanförskap och utanförskap. I en svensk litterär kontext har den laddats med fascination och föreställningskraft, som producerar både förväntningar och fasor. Den har gestaltats både inifrån och utifrån och båda formerna har mötts av såväl igenkänning som upplevelser av något exotiskt och främmande(gjort) – ofta samtidigt och i en särdeles exceptionell kombination.

Jag kommer att undersöka denna mångtydiga känsla av Borta och Hemma, av främlingar och fränder, det vill säga hur denna skildras och/eller skapas i två författarskap, Selma Lagerlöfs och Dan Anderssons, framför allt i Lagerlöfs kapitel "Finnprästen" i *Liljecronas hem* från 1911 respektive Anderssons dikt/visa "Helgdagskväll i timmerkojan" ur samlingen *Kolvaktarens visor* från 1915. Till min hjälp kommer jag att använda mig bland annat av Foucaults begrepp heterotopi för att analysera Finnskogens mångtydiga meningsskapande som litterärt landskap.

Breunig, Malene (Odense)
"Danish hygge" – a fairytale made in Britain

Session 14, 5

In the past two centuries, the notion of hygge has been a proclaimed marker of national identity in Denmark. Defined as striving for social harmony that takes place in settings devoid of status-competition and calculated behavior, hygge has remained a popular self image, although criticized by progressive intellectuals. Despite disagreements on the subject, scholars, such as the anthropologist Jeppe Trolle Linnet, consider hygge a persistent cultural feature that reached a climax in recent decades by resembling the Danish welfare state's normativity oriented towards ideals of proximity and comfort, of an inner substance of things and honest functionality.

However, these ascribed qualities and assumptions are currently being challenged by immense international media attention. A vast number of popular books on "Danish hygge", many published in Britain in 2016, regard it as the distillation of a perfect lifestyle associated with a widespread interest in digital detox. "Danish hygge" is presented as a "whole way of life" characterized by tranquility and simplicity as rendered in photogenic displays showing an idealized, "instagrammable" Denmark of the imagination.

My paper concerns this mediation of "Danish hygge" as a utopian lifestyle brand. I offer a first attempt at an analysis of how "Danish hygge" is being framed verbally and staged visually by means of powerful narratives and aesthetic features. Inspired by e.g. Benedict Andersons book *Imagined Communities* (1991), I will further discuss how this construction of a fictitious national identity might in fact have an impact as if being real.

Březinová, Helena (Prag)

Session 3, 3

Ægteskabet som en litterær slagmark – med kvinden som den stærkere

Verdenslitteraturens utilfredse og utilpassede hustruer Anna Karenina og Emma Bovary begår selvmord. Den danske litteratur (og historie) kender også en frustreret hustru, hun hedder Marie Grubbe, men til forskel fra sin russiske og franske modpart går hun en sejrsgang ifølge den danske litterære kanon – lige meget om det er hos Steen Steensen Blicher eller J. P. Jacobsen. Man finder i det hele taget en del parforhold i skandinavisk litteratur som bliver skildret som en kampplads og overraskende nok er det ofte kvinden der løber af med sejren. Det er måske især de mandlige forfattere i Norden som lader kvinden sejre. Vi vil bl.a. se på C.J.L. Almqvists programatiske novelle *Det går an* (1838), H.C. Andersens eventyr "Hyrdinden og Skorsteensfeieren" (1845) og Blichers novelle "Sildig Opvaagnen" (1828) for at vise et par triumferende nordiske hustruer. Disse eksempler er valgt intentionelt fordi disse kvinder er skabt længe inden Georg Brandes erklærede kamp for ligestilling mellem kønene som et af det moderne gennembruds vigtigste agendaer.

Broomans, Petra (Groningen/Ghent)

Session 31, 3

Utifrån- och inifrånberättelser om samernas plats och etnicitet i det svenska samhället

År 2015 utkom Maja Hagermans *Käraste Herman. Rasbiologen Herman Lundborgs gåta*. I denna monografi möter vi Lundborg som 1922 blev chef för Statens institut för rasbiologi i Uppsala. Vi följer honom på hans resor till Norrland där han mäter och fotograferar personer som tillhör olika etniska grupper. Lundborg fokuserar framför allt på samerna och hans mätningar för tankarna till scenen i filmen *Sameblod* (2016) av Amanda Kernell där huvudpersonen Elle Marja och de andra barnen på internatskolan blir tvungna att genomgå rasbiologiska undersökningar på 1930-talet. I både Hagermans bok om Lundborg och filmen *Sameblod* visas hur rastillhörighet definierar platsen i det svenska samhället i perioden då folkhemmet blev konstruerat.

I mitt bidrag kommer jag analysera moderna berättelser med fokus på känslan för etnicitet, att (bort)välja en identitet och välja plats i ett samiskt och/eller ett svenskt samhälle. Finns det rasbiologiska tänkandet som en skugga kvar i till exempel Lars Petterssons kriminalromaner (Kautonkeino-sviten 2012-2016) som utspelar sig i Sápmi eller Ann-Hélen Laestadius' ungdomsromaner om Agnes (2007-2012) med en samisk mor och en svensk far, eller Annica Wennströms *Lapps katteland* (2006)? Författarna intar olika platser i det moderna Sverige. Pettersson är ingen same, Laestadius och Wennström tillhör en allt större grupp av 'halvsamer' som letar efter sina samiska rötter. De berättar både utifrån och inifrån.

Bukowski, Piotr de Bończa (Krakow)

Session 23, 1

The Dialectics of the North. Scandinavian Exceptionalisms in the Eyes of Two Polish Immigrant Authors

In my presentation I would like to confront the image of two Scandinavian countries - Denmark and Norway - as created by two prominent and controversial Polish immigrant writers and scholars: Bronisław Świdorski and Nina Witoszek.

Bronisław Świdorski was forced to leave communist Poland after the anti-Semitic campaign of March 1968. Since 1970 he has been living in Denmark where he was a scholar at Copenhagen's Søren Kierkegaard Research Centre. Nina Witoszek emigrated from Poland in 1983 and is currently research leader at the Centre for Development and the Environment at Oslo University. She received the Norwegian Freedom of Expression Foundation Award for "bringing Eastern European perspectives to the public debate in Scandinavia." But in fact both authors bring Eastern European perspectives to the public debate, creating critical, provocative portraits of Danish and Norse society and culture. Looking at their new countries from a foreign perspective, they see patterns and contradictions that the natives often do not notice.

Confronting their approaches, I will mainly concentrate on two books: *Asystent śmierci (Death Assistant)* by Bronisław Świdorski (2007) and *Verdens beste land: En pamflett* by Nina Witoszek (2009/2017). The question that interests me is how the authors value what appears to them foreign, different, exceptional and whether their discourses show similarities.

Mapping Norway: Edward Price's Norway. Views of Wild Scenery (1834) and Its Illustrations

From the end of the eighteenth century, Norway became an increasingly popular destination for British travellers in search of 'a new and intriguing alternative to the more well-trodden paths' (Fjågesund and Symes 2003: 39). The artist Edward Price (1800-1885) is today all but forgotten, but his major enterprise, a journey to Norway in 1826, remains immortalised in his illustrated journal *Norway. Views of Wild Scenery*. The seven engravings of Norwegian landscapes that are today part of the UCL Art Museum's collections were made by the British painter and engraver John Linnell, *The Elder* (1792-1882) after drawings by Price but were not used as illustrations when Price's book came out in 1834. The book included, instead, 21 engravings by the British artist Davis Lucas (1802-1881). Later Thomas Forester (dates unknown), who visited Norway in 1848, included Price's journal in his *Norway and Its Scenery* (1853) and made use of the same engravings by Lucas.

Drawn to Norway by 'the promise of a superabundance of material' for his pencil, Price makes a number of references to his sketches and the process involved in their creation. Together, the text and the illustrations 'map' Norway, as they construct and communicate spatial knowledge of a region that was still little known to the British reader (Cosgrove 2012: 1). In my paper I will explore the relationship between Price's written account, often focusing on the difficulties of the journey as well as the dramatic nature of the Norwegian landscape, and the two sets of engravings by Linnell and Lucas. What made Norway an exceptional motif for Price?

A primitive of Scandinavian Modern?**- inquiring into the work of Danish designer Knud V. Engelhardt (1882-1931)**

In the web of publications, exhibitions etc. that outlines a Danish design history, Knud V. Engelhardt (1882-1931) takes up a paradoxical position: proclaimed a pioneer, who turned aside historicism and partly the national romanticism of 'Skønvirke', his work is said to inhabit a simplicity of a 'sober', 'rational' and 'timeless' kind that anticipated functionalism and later ideals of Scandinavian Modern. In 2006 his life work, including home interiors, a vast production of graphic design, job printing, posters and typography, a public tram and a summerhouse in Skagen, was enrolled on the Cultural Canon; in this politically initiated context his "tight functionality and soft humanism" was regarded as "characteristic of Scandinavian Modern, the style that Denmark would later become so famous for". Further, the sparse records and modest research carried out on Engelhardt's work, are often of a repetitive kind, kept within frames of national influences, historical -isms, and have imposed celebratory post war concepts on his prewar design.

With an aim to examine the cogent and peculiar artistic power of Engelhardt's work, particularly in regard to graphic design, I argue that the above mentioned concepts have, on the other hand, and to a great extent overshadowed the varied as well as the international disposed and professional independent contribution he paid to the field early in the 20th century. Further, notions of 'primitive' tendencies that led to a more 'mature' functionalism have narrowed the investigations of a design legacy imbued with preferences for the modern ephemeral, urban, and the most common and bashful objects of everyday life. Rather, Engelhardt's work opens to international currents and marks a clear understanding of the pivotal role to be played by the graphic designer in modern times.

The Maximalist Novel is one of the terms that have been used to describe a new genre of contemporary fiction that developed in the United States from the early 1970s, and then gained popularity in Europe in the early twenty-first century. The Maximalist novel is therefore not an inherently Scandinavian phenomenon, but it's a phenomenon that not only gained popularity among Scandinavian writers, but also got further developed from its roots in the US. That is the background to get deeper into the universe of 3 contemporary Norwegian maximalistic novels, "Heimdal. California" by John Erik Riley, "Magnet" by Lars Saabye Christensen and "Max, Mischa og Tetoffensiven" by Johan Harstad.

What happens to a novel when it reaches 1000 pages? What does this length do to the characters, ideas and the language itself? These are the questions that I seek to answer by analysing these 3 novels with huge differences, but even huge similarities in their strong symbolic and morphological identity. Length, encyclopaedic mode, inter-semiocity and hybrid realism are all the traditional elements in the maximalistic novel that gets translated into a political mode in the Norwegian context. Politics and literature is a dangerous combination that these 3 Norwegian writers masterfully play with by saying that some of the political context as for example environmental issues or terrorism are so defining for our times that not talking about them would be a bigger statement when taken outside the novel's boundaries. These novels do transcend their own boundaries by creating a complex literary world and showing interconnectedness between fiction and reality.

Omkring år 1900 står to dannelsesideologier mot hverandre i Norge, idet det etablerte dannelsesborgerkapet utfordres av en motkulturell folke-danningsbevegelse med sentrum i folkeskole- og norskdomsbevegelsen. Men som bl.a. Slagstad påpeker (*De nasjonale strateger*, 1998), er det i realiteten snakk om to konkurrerende elitegrupper som kjemper om kulturell og politisk hegemonimakt. Det som imidlertid i liten eller ingen grad har vært tematisert, er hvordan disse konkurrerende gruppene samtidig møtes på en felles ideologisk plattform, fundamentert i den skotske filosofen Thomas Carlyles «Hero-Worship»-tenkning. I dette som på norsk har blitt kalt en høvdingkultus (Stenseth: *En norsk elite*, 1993), er en form for politisk og kulturell eksepsjonalisme så å si inkarnert i den eksepsjonelle leder- eller høvdingkikkelsen. Men til tross for at denne tenkningen spiller en viktig rolle i toneangivende miljøer i Norge i tiårene omkring 1900 (jf. Stenseth 1993; Fulsås 1999: *Historie og nasjon*, Claudi 2016: *Bakover, nordover, framover*; 2017: «His name is Man»), har den vært bemerkelsesverdig lite omtalt i norske litteraturhistoriske framstillinger. I mitt konferanseinnlegg vil jeg vise hvordan denne høvdingkultusens tankegods preger begge de to konkurrerende dannelsesstradisjonene, og hvordan litteraturen – på begge sider av det dannelsesideologiske skillet – tematiserer og aksentuerer forestillingen om høvdingen – ikke minst dikterhøvdingen – som politisk og kulturell dannelsesagent. Slik vil jeg også vise hvordan litteraturen både innenfra og utenfra tilskrives en sentral posisjon i norsk politisk og kulturell utviklings- og dannelseshistorie.

D'Amico, Giuliano (Oslo)

Session 7, 4

«Det är sen länge rivet vårt sociala kontrakt» - Håkan Sandells politiske poesi

Den skånske lyrikeren Håkan Sandell (1962) er den fremste representanten av den nordiske retrogardismen, en litterær og kunstnerisk bevegelse som tar avstand fra modernistiske og postmodernistiske stildrag og forsøker å innlemme og bearbeide former og temaer som hører fortiden til – særlig perioden før modernismens fremmarsj i de nordiske landene. Blant temaene som Sandell tar opp i sin poesi, er det rollen poeten spiller i vår samtid. I mitt innlegg vil jeg ta utgangspunkt i noen av disse diktene, der Sandell utvikler en politisk så vel som estetisk refleksjon om poesiens rolle i det moderne nordiske samfunn, og særlig det norske, siden han er bosatt i Oslo. Blant annet vil jeg vise hvordan Sandell erkjenner at den «sociala kontrakt» mellom ham som poet og resten av samfunnet «är sen länge rivet», men at han finner en ny inspirasjon og et håp om en poetisk renessanse i den nye nordiske arbeiderklassen, dvs. de ikke-vestlige innvandrerne. Slik sett slekter Sandells refleksjon til ideene til den italienske dikteren, regissøren og kritikeren Pier Paolo Pasolini (1922-1975), som vil utgjøre den teoretiske rammen for innlegget. Pasolini, som på 1960-tallet så på arbeiderklassen som den siste representanten av en førmoderne kulturarv som var i ferd med å bli oppslukt av kultursamfunnet, representerer en viktig parallell til Sandells refleksjon om hvorvidt den innvandrede arbeiderklassen utgjør den samtalepartneren som han, som retrogardistisk poet, ikke lenger finner i samfunnet rundt ham.

Dam, Anders Ehlers (Flensburg)

Session 17, 1

Nordisk religion hos Johannes V. Jensen og Vilhelm Andersen

Som et svar på den krise, Guds angivelige død udløste omkring århundreskiftet 1900, utviklede både Vilhelm Andersen og Johannes V. Jensen i de første årtier af det tyvende århundrede forestillinger om en ny form for religiøsitet, der skulle passe bedre til moderne dansk og nordisk kultur end traditionel kristendom. Andersen advokerte under pseudonymet Knud Sjællandsfar i *Hellig og Søgn* (1912) for en verdsliggørelse af de kristelige højtider i en moderne religiøsitet, der skulle knyttes til det nationale og det nordiske klima, mens Jensen i *Social-Demokraten* og *Arbejdernes Almanak* offentliggjorde verdslige salmer, som var tiltænkt at skulle afløse de kristelige salmer. Disse nye salmer indgik i bogen *Aarets Højtider* (1925), hvor han begrundede sit forehavende. I mit paper fremanalyserer jeg hovedtrækkene i Jensen og Andersens ideer, hvor forestillingen om det nordiske spiller en central rolle, og placerer dem i deres historiske kontekst. Bagud fandt begge inspiration i romantikken, hvor Oehlschläger havde beskrevet en blanding af panteisme og kristendom i *Aarets Evangelium*. Også i andre europæiske lande, især Tyskland, var der, samtidig med at Jensen og Andersen skrev deres tekster, både nyhedenske strømninger og forsøg på at danne en "national kristendom" (Lagarde). En del af disse ideer pegede frem mod trediverne og fyrrernes totalitarisme.

Díaz, Jorge Simón Izquierdo (Madrid)

Session 12, 2

Constructing Scandinavian exceptionalism through travel and folklorist literature about foreign countries: A. Strindberg, H. C. Andersen and T. Kristensen

Is Scandinavia the navel of the world? At least it seems to be for some well-known contemporary Scandinavian writers who has travelled in and writing about South European countries. Swedish folklorist and dramaturg August Strindberg, Danish writers H. C. Andersen and Tom Kristensen are, especially the first two, front figures in European literature, who take their country fellows seriously. Their literary constructions about non-Scandinavian countries have in common that they cannot be disentangled from their own Scandinavian mind-set. I will use the question of how these 19th and 20th Century writers are influenced by their cultural heritage in their travel and historical/folklorist descriptions to discuss questions of change and continuity of ideas and narratives in contemporary public and official discourse on Scandinavian national languages and cultures in a globalization era.

Dlask, Jan (Prag)
Nord-Finland i ett urval noveller

Session 21, 3

Den senaste tiden börjar visa upp att det inte längre behöver vara relevant att dela upp Tyskland till den västliga och östliga delen. Fullt möjligt är att tänka i kategorierna Nord och Syd där den första står för det (förhållandevis lite) fattigare och den andra för det (förhållandevis lite) rikare. Även Finland kan bli delat på flera olika sätt. Den traditionella allmänskulturella uppdelningen av landet grundar sig också på väst-öst-dikotomin, men på sistone gör sig likaså Nord och Syd mer påmindra än tidigare. År 2010 kom ut den första regionella litteraturhistorian i Finland, den nordfinländska litteraturhistorian: Sinikka Carlson (red.), *Pohjois-Suomen kirjallisuushistoria*, Helsinki, SKS. Mitt bidrag har två utgångspunkter: den första är den här historians teoretiska förord (S. Carlson, L. Huhtala, S. Karkulehto, I. Leppihalme, J. Märsynaho), den andra är ett urval nordfinländska noveller som skrivits både av äldre och yngre, manliga och kvinnliga finskspråkiga författare (E. Kilpi, M. Lintunen, K. Kettu, R. Liksom, M.-P. Heikkinen, M. Peura, H. Hauru, T. K. Mukka, S. Magga-Mietonen, J. Skiftesvik, H. Kitty, A. Hyry) och som blev översatta inom ramen för ett seminarium för finskstuderande på Karlsuniversitetet i Prag hösten 2017. Med hjälp av dem ämnar jag besvara frågan vad Nord-Finland egentligen är och vad som gör det skiljaktigt från resten av Finland.

Domsa, Zsófia (Budapest)
Universell heimstaddiktning – iscenesettelsen av norske landskapsforestillinger i Jon Fosses dramatik

Session 21, 2

Norsk dramatik og scenekunst assosieres ofte med Ibsen-tradisjonen som er et mangetydig begrep med bunnfall i både spillestil, regikunst og utforming av scenetekster. Dramaene av Jon Fosse – også omtalt som den nye Ibsen – blir ofte tolket i dialog med denne realistiske tradisjonen, den kan imidlertid også leses som en forlengelse av en symbolistisk tendens i nordisk litteratur og billedkunst, det arktiske drama (Arntzen 2016), etterkrigslitteraturens nyenkle estetikk eller nyrealismens heimstaddiktning. Det har sin forklaring både i den norske og den internasjonale teaterhistorien i det 20. århundre at Fosse fort ble en dramatiker av europeisk format (Johnsen 2000). Det er hevet over tvil at en eiendommelig kombinasjon mellom det særnorske og det universelle har bidratt til Fosses internasjonale gjennombrudd. Iscenesettelsen av det norske landskapet utgjør en vesentlig del av denne koblingen.

I mitt innlegg vil jeg fokusere på de typiske/arketypiske stedene i Fosses scenografier – som hav, hus, stue, båt – og se på hvordan disse blir en del av en postfenomenologisk effektdramatik (Lehmann 2004) og hvordan scenebildene går i dialog med utfoldelsen av tilstanden og handlingen i stykkene. Fosses dramatik er både konkret og abstrakt, hverdagslig og eiendommelig. I tråd med denne dobbeltheten i det sceniske billedspråket ønsker jeg å diskutere det symbolistiske og retoriske grepet i Jon Fosses eksepsjonelle forfatterskap.

Drozdowska, Karolina (Gdansk)
The wonder down under – joys and sorrows of translating sexuality from Norwegian into Polish

Session 3, 4

Scandinavia is considered to be one of the most liberal regions of the world when it comes to sexuality. Matters such as sexually transmitted diseases, birth control and LGBTQ issues are a part of the public debate, discussed both in the media, literature and at schools. This situation is often perceived as “foreign” or even “exotic” in Poland (perhaps especially in the last two plus years, following the election of 2015 which brought conservative Catholics to power).

The aim of my paper will be to present difficulties connected with translating texts concerning sexuality from Norwegian into Polish. My approach will be to conduct a case study, where the translation process of the book *Gleden med skjeden* (English title: *The Wonder Down Under*) by Nina Brochmann and Ellen Støkken Dahl will be analysed. As one of the two translators of the Polish edition of the book (the other being Małgorzata Rost), I shall present the difficulties and challenges that we came across in the translation process, including, but not limited to: different taboo spheres in both of the languages, lexical issues, the difficulty of translating sex related jokes, issues concerning cultural and medical reality. The goal of my talk will be to present the laid back, relaxed approach presented in *Gleden med skjeden* as an example of a general approach towards sex in the Scandinavian countries, constituting their exceptionalism.

Dyce, Jack (Edinbrugh)
Cracks in Norden's edifice? Virtues, visions and vulnerabilities

Session 24, 1

From Scandinavian romanticisms to the Nordic socio-economic-political model to the branding of Nordic Noir crime fiction, Norden has succeeded significantly in asserting a strong sense of shared and secure identity, and of continuity, collaboration and common purpose (internally and externally), alongside national distinctiveness, diversity and divergence. The Nordic world has seemed, to itself and beyond, to be a model of the capacity to hold together contradictory polarities – the us and them within Norden; nationhood and transnational/ local regionalisms; collectivism and the individualism; economic expansion and social welfare; suspicion of state together with effective regulation; prosperity accompanying high public expenditure Yet, in the social realism of Nordic Noir and in Scandinavian public life, vulnerabilities are apparent – social solidarity imagined to be threatened by multicultural diversity; globalization alleged to undermine the virtuousness of Nordic commerce; 'freedoms' competing and clashing in the public space; neoliberalism offering an alternative and more austere narrative; *folkelighed* challenged by right-wing populism; the rhetoric of local/ global ecological mission of Norden not always compatible with the realities of national economic productivity. Are these serious structural cracks in Norden's edifice, in its paradigm? Is the Nordic future noir? Have its alleged foundational strengths of community, collaboration and capacity-sharing become past, mythic glories or can they help fashion narratives and models that are both recognisably Nordic and resilient?

Ekman, Stefan (Skövde)
"Jag flyttar miljöer på ett självsvåldigt sätt " Framställningen av författaren, skrivandets politik och geografi i tre av Kjell Westös romaner.

Session 10, 3

I flera av Kjell Westös verk gestaltas en författare, inte sällan i färd med att formulera den berättelse som blir romanen författaren befinner sig i. Problematiserandet av romanernas berättarfunktion och tillblivelseprocess ställer läsaren inför frågor om vad som är sanning och vad som är möjligt att berätta? Hur påverkar problematiserandet gestaltningen av sociala och politiska händelser samt geografiska förflyttningar?

Svaren på frågorna söks genom en läsning av tre romaner: *Där vi en gång gått* (2006), som utspelas under 1900-talets första tre decennier, *Gå inte ensam ut i natten* (2009) om 1960-talet och 2000-talet gestaltas i *Den svavelgula himlen* (2017). Romanerna utspelas mot en fond av historiska skeenden, det finska inbördeskriget och första världskriget, 60-talets hippiekultur och förhållandet till Sverige, samt nutidens internationella flykting- och terrorproblematik. Geografiskt står Helsingfors i centrum men även andra områden i Finland, i Sverige och runt om Europa blir exempel på scener där både den gestaltade författarens värderingar och världsbild, samt berättandets gestaltning av verkligheten ifrågasätts.

Endreson, Thorunn Gullaksen (Oslo)
Dark ecology in Erlend O. Nødtvedt's *Vestlandet*: Celebrating climate change

Session 26, 4

In Norwegian contemporary climate fiction, narratives of the anthropocene often portray humans in denial of climate change (see Endreson, Bjørkdahl and Lykke 2017). In Erlend Nødtvedt's recent novel *Vestlandet* (2017) an alternative story is presented. In contrast to conventional climate change denial, the two protagonists are literally celebrating climate change and the exceptional Western Norwegian «sublime» landscape. Drawing on Timothy Morton's concept of dark ecology I will investigate *Vestlandet* as a response to a world in climate crisis.

Historically the rural Western part of Norway has been seen as exceptional, the counter-image being both urban Bergen and the Eastern part of Norway. The sublimity of the landscape has been seen as «matching» the vitality and toughness of the people from the fjords and mountains of Western Norway. The mentality of the specifically Western Norwegian in Nødtvedt's *Vestlandet* relies on the literary predecessors, but being a contemporary cli-fi novel crossing the border between «reality» and dream, the novel is truly original.

The first person narrator (resembling the author himself), along with a close friend and painter, sets out on a roadtrip from the city of Bergen to Lærdal in order to return the skull of Western Norway's martyr Anders Lysne (who was executed in Bergen in 1803) to its rightful place. Being in a more or less intoxicated condition, the two protagonists cross the limits of human imagination to recreate and map out the *genius loci* of «Vestlandet» and both acknowledging, celebrating and confronting climate change and their own mortality.

Engberg, Charlotte (Roskilde)
Et kor af stemmer
Om Peer Hultbergs *Requiem* (1985)

Session 11, 4

En bog uden plot, udvikling og gennemgående figurer. Personer, der optræder som bipersoner, snarere end som hovedpersoner, uden navn men med hvert sit tal. Teksten tæller til 537 og præsenterer sig som et litterært korværk bestående af dette utal af stemmer, som befinder sig på grænsen mellem tanke og tale. Stream of consciousness eller snarere, *unconsciousness*. Det usagte, eller måske ligefrem usigelige.

Uanset fortolkningen af teksten er den interessant ikke mindst ud fra spørgsmålet om *den litterære stemme* – og i videre forstand – ud fra et udsigelsesmæssigt perspektiv. Stemmen kan betragtes som et akustisk fænomen, der lægger op til en beskrivelse med musikalske termer – hvilket titlen på Hultbergs værk jo sådan set også understreger: rytme, tempo, kadence, modulation, lydstyrke osv. Samtidigt har den litterære stemme at gøre med den følelsesmæssige stemning, dvs. tekstens affektive kvaliteter: er stemmen trist, vred, ondskabsfuld, glad, aggressiv, hysterisk? Og bag disse stemmer, eller foran disse, befinder dirigenten, fortælleren, sig.

Når Hultberg kalder teksten for et "requiem", skal det så forstås således, at vi skal forsones os med de mange forskellige følelser, der knytter sig til at det at være menneske? Er der tale om en messe for det endnu levende, ikke-perfekte menneske på vej mod døden?

Verdenslitteratur eller dansk litteratur? Per Hultberg er ofte blevet beskrevet som en litterær outsider, bl.a. på grund af sine mange års udlændighed. Samtidigt er forfatterskabet blevet skrevet ind i den danske Arenamodernisme, som ikke mindst henter sin inspiration ude i den store litterære verden.

„Vårt land är fattigt“ – Sult og fattigdom i Nordens selvbilleder

I mit oplæg vil jeg ved hjælp af populære litterære tekster fra det 19. og 20. århundrede vise, hvordan sult og fattigdom har præget den tids selvbilleder i Norden og hvordan disse tekster har bidraget til udviklingen af en form for "Scandinavian Exceptionalism" der forstår kampen mod hårde vilkår som grundlag for en særlig form for fællesskab.

Runebergs finske nationalsang "Vårt land" etablerer sult og fattigdom som naturlige fænomener der styrker nationens enhed, men forholdet til hunger og armod forandrer sig senere i det 19. århundrede: Man tror ikke længere at manglen skyldes guds vilje og naturens uforanderlige karakter, men betragter den som et politisk og socialt problem der kan og skal løses. Velfærdsstaten udvikler sig bl.a. som reaktion på denne forandring.

Men alligevel bidrager sult og fattigdom til en form for nordisk fællesidentitet langt op i det 20. århundrede. Opfattelsen af at man har været et fattigt land der har løst sine problemer ved kollektive anstrengelser, præger de nationale identiteter i Norden. At historiske romaner som Trygve Gulbrandsens Bjørndal-trilogi og Vilhelm Mobergs Utvandarna-tetralogi har været så populære, kan ses på baggrund af deres narrativer om overvindelsen af fattigdommen.

Det er denne form for "Scandinavian Exceptionalism" jeg vil undersøge.

Looking For the Swedish Soul Out of Stereotypes: the Italian Movie *Il diavolo* (1963, *To Bed or not To Bed*)

In 1960s, Scandinavia was still no more than an exotic area for Italian public, included most intellectuals. The perception of an essentially different 'country' (the national differences were often not highlighted and, in any case, Sweden played the main role as the representative country of the North) led to several stereotypes, from the idea of a perfectly organized society to the image of a place where human relations were free from the compromises and the hypocrisy ruling in Southern Europe; this last trait was occasionally connected with a more profound experience of nature. Italian movies explored in the Sixties all these and other features, from the comedy *Le svedesi* (1960, *Swedish Girls*) to the controversial docu-film *Svezia Inferno e Paradiso* (1968, *Sweden Heaven and Hell*). In this context, a peculiar position is taken by the internationally awarded *Il diavolo*, whose screenwriter, Rodolfo Sonego, planned to represent Sweden as a sort of land of the future, certainly marked by a high degree of emancipation, but also – and likely above all – by an enigmatic sense of life, which was expressed by silence even more than by provocative conversations. The male protagonist, Alberto Sordi, already a star in Italy, acts as usual as the Italian macho in search of love affairs, but is humiliated during the whole film, while meeting with an irreducible otherness that leads to an almost unique case in his long career. *Il diavolo* is considered a pioneering movie for the fruitful genre of the Italian travel comedy, or comedy about Italians abroad, and, at the same time, it displays several features that point at the Swedish (or even Scandinavian) exceptionality both in a traditional and in an original way.

Gandhi, Neena (Sharjah)
Scandinavian 'Exceptionalism': A Postcolonial Perspective

Session 35, 2

My paper discusses the concept of Scandinavian 'exceptionalism' from a postcolonial perspective. One aspect of the 'exceptionalism' of the Scandinavian countries is the fact that they have distanced themselves from the imperializing and colonizing projects of Western Europe. Since these countries did not, on the face of it, participate in colonialism, they were not subject to a critique of colonialism. However, my paper focuses on the silent partners in the colonizing process. Though we now speak openly of Nordic colonization where Sweden participated in the colonization of North America and Denmark had colonies dispersed in Africa, Asia, and West Indies where, in fact, they also participated in the slave trade yet the postcolonial perspective focuses on the acceptance of the role played by these countries in the history of colonization. The self-image of the good westerners that the Scandinavian countries-- Sweden, Finland, Norway Iceland, Denmark propagated camouflaged the colonial mindset of these countries... the fact that they benefitted from the colonial trade, invested in people to lead the colonial enterprise (specifically to the Congo,) and exported missionaries to colonized countries. Moreover, anthropologically, Sweden Eugenics and race biology played a critical role in the image of white supremacist. Scandinavian 'exceptionalism' is thus a seductive narrative and the revisiting of Nordic culture from a postcolonial perspective exposes the fault lines of this exceptionalism. The paper highlights Karen Blixen's work *Out of Africa* and Ngugi wa Thiongo's critique of it as a model for the understanding of the critical potential of postcolonialism.

Garton, Janet (East Anglia)
Forestillinger om Norden: skiftende bilder av Danmark og Norge i Amalie og Erik Skrams idéutveksling

Session 1, 2

Den norske Amalie Müller og den danske Erik Skram ble kjent med hverandre i 1882, og skrev en enorm mengde brev til hverandre i løpet av de neste 18 måneder. Et av de emner de diskuterte hyppig var hva det betød å være dansk eller norsk. Erik var dansk patriot, hadde sloss mot prøyserne i 1864, og hadde lidd under tapet av så mye dansk jord; men han følte at han måtte forsvare overfor Amalie at han brukte dansk språk, og tvilte på om det danske landskapet var fint nok til en nordmann. Amalie selv var ikke i tvil om at norsk språk var det danske overlegent og at nordmenn generelt var mer selvstendige og energiske enn dansker.

Etter at hun flyttet til København i 1884 forandret Amalie Skrams syn på begge land seg etter hvert, inntil hun i 1901 hadde kommet så langt at hun erklærte at hun ønsket å bli betraktet som dansk forfatter. Ingen tok henne på ordet, og hun er idag en del av den norske kanon.

Hvor kom disse forestillinger om Danmark/Norge fra, og hvorfor ombestemte Amalie Skram seg så radikalt etter å ha levd i København i 15 år?

Gemzøe, Anker (Aarhus)
Et andet blik. Norden og de fremmede

Session 10, 4

Allerede med titel, omslag og motto tematiserer Jesper Wung Sung's roman *En anden gren* (2017) det fremmede blik og 'den anden' som et modbillede. Min tilgang omfatter tre synsvinkler.

1) 'Mentale geografier': Med skift mellem Canton, København, Frederikshavn og Berlin samt de hermed forbundne indre og ydre spændinger tegner bogen et brudfyldt billede af mentale geografier. Skønt historisk forskudt er bogen motivisk beslægtet med nye litterære fokuseringer på samtidige møder mellem det fremmede og det nordiske (*Yahia Hassan*, 2013, *Planen*, 2015, *Glansbilleder*, 2016 og *Dødevaskeren*, 2017).

2) Et genrehistorisk blik: Som historisk roman viser den bl.a. globaliseringen, der tog fart omkring år 1900, Københavns udvikling fra 1902 til 1926, og den voldsomt voksende nationalisme og racisme i et Berlin under Første Verdenskrig. *En anden gren*, som modtog De Gyldne Laurbær 2017, indskrives sig i bølgen af historiske, ofte selvbiografisk baserede slægtsromaner, der har præget dansk litteratur efter år 2000, med appel til læsere såvel som kritikere, høje oplagstal og mange prisbelønninger. Jf. modtagere af De Gyldne Laurbær som slægtsromanerne *Hundehoved* (2005), *Mærkedage* (2007), *Forbandede yngel* (2013) og *Folkets skønhed* (2016). Indvandring har været vigtig i mange andre nordiske slægtsfortællinger – i *Ekkoland* (1989) har Per Petterson fortalt om sin italienske forfader Bruno Angelini, der kom Danmark som broarbejder i 1870'erne og blev fisker i Frederikshavn.

3) En eksistentiel problematik: Bogen leder ind i bevidsthedsstrømme, der giver knugende indblik i egocentrisk lukkede verdener ('enhver sit centrum') med komplementært modspil af en grænseoverskridende kærlighedshistorie.

Gjerlevsen, Simona Zetterberg (Aarhus)

Session 28, 1

Scandinavian Historical Fiction – B. S. Ingemann's historical novels compared to Walter Scott's

Walter Scott's historical novels (1814-1832) gained astonishing success. So did their contemporary Danish counterparts written by B. S. Ingemann (1826-1835). The British as well as the Danish novels are built upon historical and factual happenings and characters, and yet they are fictions. But whereas Scott invented fictional characters for his historical narratives, Ingemann stuck to factual and historical characters aiming at instructing the reader in Danish History. With a special focus on the debut novels by the two authors, Scott's *Waverly* (1814) and Ingemann's *Valdemar Seier* (1826), this paper explores the use of both factual history and rhetorical strategies of fictionality in historical novels.

Gregersen, Frans (København)

Session 36, 4

Nordic Language Policy: How far have we come?

The five Nordic states have, by signing the Helsingfors Treaty of 1962, agreed to cooperate on a number of themes. Language does not figure prominently in the Helsingfors Treaty. But inside the Nordic Council of Ministers' organization, the language issue has always been a core collaboration theme. It has not been easy to find the right way to do this, though. Throughout the period of Nordic collaboration, various organizations of the language collaboration have been tried out, but for various reasons none have persisted. The present set up is at the moment of writing being evaluated, and a new set up might be in place by the time I speak.

The aim of my paper is to describe and evaluate the collaboration on language issues. It is a development in which I have myself taken part, but I shall try to remain an analyst rather than a chronicler. After a historical introduction, I will focus on the time roughly from the writing of the Nordic Language Policy document and until today. The paper will conclude by describing and analyzing the work of the Nordic group on parallel language policies at Nordic universities, cf. the report *More Parallel please* which is available, in both Scandinavian and English, through the Nordic Council of Ministers.

To forhold pråger tidens økokritiske diskussioner. For det første den anglo-amerikanske dominans. Nærmest alle de centrale økokritiske teoridannelser og begrebsapparater importeres fra amerikanske eller engelske akademiske miljøer. For det andet har man i nyere økokritik vendt den grønne økokritik og den økocentriske naturlyrik ryggen.

Begge disse tendenser har haft som sideeffekt, at den norske filosof Arne Næss – sammen med det holistisk-harmoniske natursyn, han representerer – synes at være blevet kørt ud på et sidespor. Som en af drivkræfterne bag dybdeøkologien har Næss ellers spillet en uomgængelig rolle. Ikke bare har han været med til at bane vejen for *den økologiske vending* i humanistiske studier, men også været direkte og indirekte katalysator for en lang række økokritiske diskussioner, der stadig pågår. Norden kan således siges at have forstret en af økokritikkens forfædre, men denne arv synes altså ikke at spille nogen nævneværdig rolle for nordisk orienterede økokritikere i dag, hvor vinden blæser nye veje.

Og det er måske heller ikke så underligt, fordi dybdeøkologiens fokus på, hvordan menneskets skal leve i sameksistens med en harmonisk natur vel i bedste fald kan betragtes som en naiv nostalgi. Ikke desto mindre vil jeg argumentere for, at sådanne nostalgier kan tilvejebringe indsigter, værdier og forestillinger, der ikke er forældede. Nok kan vi ikke vende tilbake, men vi har stadig brug for alternative måder at organisere os på, at leve på, og i den henseende fungerer de dybdeøkologiske naturtekster som helt nødvendige alternativer til vores aktuelle måder at opfatte og indrette verden på.

Det er et meget interessant fenomen, at der i årene 1890-1919 i Russland oppstår en stor interesse til gammel (sagaer) og moderne kultur i Skandinavia. I oktober 1897 åpnet S. Djagelev i St. Petersburg en utstilling av skandinavisk maleri med 70 deltakere fra Danmark, Norge og Sverige. Samtidige russiske malere N. Rerich og A. Vasnetsov framstilte på sine bilder vikinger som besøkte det gamle Russland.

Edvard Grieg (1843-1907) var ikke den eneste skandinaviske komponist som ble kjent i Russland, men uten tvil - den populæreste. Hans musikk til "Peer Gynt" spilte symfoniorkestre på konservatorium og hornorkestre i parker for almindelige folk.

De mest kjente russiske diktere V. Brjusov, I. Bunin, K. Balmont S. Gorodezki, N. Gumilev fant i den skandinaviske fortid deres ideelle helte – tapre, sterke mennesker.

Det er umulig å overvurdere den betydning som Henrik Ibsens (1828-1906) dramatiske verk fikk for russisk teater. Scenesettelser av hans stykker i Kunstnereteater (Moskva) ble viet til problemer som også optog det russiske samfund.

Den første russiske oversettelse av Knut Hamsuns (1859-1952) "Sult" kom i 1892 ut. Etterpå fulgte nesten 30 utgaver av hans romaner og fortellinger og to "Samlede værker" i 12 bind (1906, 1908). Hamsuns skuespill "Ved Rigets Port" og "Livets Drama" hadde en stor succes både i Moskva og St. Petersburg.

Gröndahl, Satu (Uppsala)
Telling Sámi Identity

Session 31, 2

The contemporary Sámi literature emerged on a larger scale during the 1970s, when the ethnic mobilization started among Sámi cultural workers and politicians. Today, there are several Sámi authors who live in urban environments and who thematize the relationship between young Sámis who have grown up in cities and the traditional Sámi community and identity.

In my paper, I will examine how Sámi identity is described in the novels of Annica Wennström (born 1966) and Ann-Helén Laestadius (born 1971). Both authors deal with female protagonists, who live in cities outside the traditional areas of Sápmi, without regular, or any, contacts with the Sámi community, but who as young adults become deeply interested in their family history. Moreover, both authors deal with identity formulation of several female Sámi generations. Both Wennström and Laestadius are relating a history of denial in which everything that had to do with “Sáminess” should be silenced and forgotten; but also about young protagonists who try to reconstruct their individual identity in a modern and globalized world.

My theoretical framework is sociology of literature and social psychology. The relationship between modernity and the individual “self” has been analysed, for instance, by Anthony Giddens in *Modernity and Self-Identity* (1991). He suggests that globalization has been linked with extensive consequences for the personal life on an individual level. This means that self has become a “reflexive project” that each individual must construct and preserve.

Grzechnik, Marta (Gdansk)

Session 15, 1

Questioning Scandinavian exceptionalism: The Polish Baltic Institute and its idea of Scandinavian-Baltic cooperation

The Scandinavian region is often seen as one with a distinct characteristic when it comes to, among others, organisation of societies, internal policy and pursuit of neutrality in international relations. This exceptionalist view is occasionally questioned, usually by one of the region’s direct neighbours, aspiring to be counted as belonging to the same region. In this paper I would like to present one such case, namely the idea of Baltic-Scandinavian unity presented in the late 1930s by the Polish Baltic Institute. The Institute was founded in 1925, with the goal of promoting maritime matters in the Polish society and its leaders. In the second half of the 1930s, it became interested in the Baltic Sea region cooperation and the Scandinavian neighbours. Scandinavian neutrality and unity, their elements and foundations in the values shared by the Scandinavian societies were discussed and analysed in the Institute’s publications, including its English-language journal *Baltic and Scandinavian Countries* (published since 1935). This analysis underlined similarities between the Scandinavian societies and their Polish and Baltic neighbours, and their common goals in international policy, questioning the Scandinavian societies’ exceptionalism. Consequently, it proposed to transform Scandinavian neutrality into a Scandinavian-Baltic one, thanks to which it would be possible to secure peace in Europe. It was an interesting case of proposing an alternative to the Scandinavian region as an established unit, and a forerunner to ideas of Baltic Sea region cooperation which emerged directly after the fall of the Iron Curtain.

Gujord, Heming H. (Bergen)

Session 26, 2

Kjartan Fløgstad og Karl Ove Knausgård i norsk takt og utakt

Hans Magnus Enzensberger ga i 1984 ut essayet *Norsk utakt*. På tysk hadde essayet tittelen *Norwegische Anachronismen*. Enzensberger kartla i essayistisk form det ein i dag kunne oppsummere som norsk *eksepsjonalisme*. Kva skjer når eit relativt egalitært samfunn på kort tid blir fasa inn i den globaliserte oljeøkonomien?

Kjartan Fløgstad har skrivne om utviklingslinjene i det norske samfunnet sidan debuten i 1968. Historiske milepålar som det norske nei til EEC/EU i 1972/-94, Berlinmurens fall i 1989 og terrorangrepet den 22. juli 2011 er sentrale hendingar i Fløgstad-romanar som *Dalen Portland* (1977), *Kron og mynt* (1998) og *Nordauspassasjen* (2012). Fløgstad skildrar korleis det norske samfunnet responderer på historiske hendingar. Hos Fløgstad skjer dette helst i forvrengte former, målt mot ein bakgrunn av *industrialismens lykkelege augeblink* der klasse motsetningane gjekk i oppløysing innanfor ei reformistisk samfunnsutvikling.

Frå ein autonom og demokratisk venstreposisjon har Fløgstad kritisert samfunnsutviklinga i Noreg. Slik han skildrar utviklinga, har det vore ei utvikling som i stadig raskare tempo har gått frå norsk utakt (Enzensberger) i retning av eit samfunn som er i takt med den globale marknadskapitalismen. Fløgstads antagonist har i så måte vore Karl Ove Knausgård som med sitt individualistiske romanprosjekt *Min kamp* har erobra både den gamle og den nye verda.

I foredraget vil eg drøfte Fløgstad og Knausgård i lys av kvarandre og i lys av spørsmålet om det i det heile finst noko slikt som ein norsk – og skandinavisk – eksepsjonalisme.

Hamm, Christine (Bergen)

Session 27, 3

Skepsis og skam i tre nordiske romaner om deklassering

I en tidligere utlysning innenfor programmet ved Norges forskningsråd, VAM II (= Velferd, arbeid, migrasjon) heter det at "Norge har høy velstand, gode levekår, høy yrkesdeltakelse og godt utbygde velferdsordninger" (2013) – en påstand som man i lignende form også kan finne om de andre skandinaviske land. Imidlertid blir dette positive bildet utfordret av nyere litteratur skrevet om menn som av en eller annen grunn har mistet festet i arbeidslivet. Tre romaner skrevet av norske Kyrre Andreassen (*Svendsens catering*, 2006), danske Kristian Bang Foss (*Døden kører Audi*, 2012) og svenske Kristian Lundberg (*Yarden*, 2009) har til felles at en veletablert yrkesaktiv hovedperson mister selvforskyldt sitt arbeid som henholdsvis kokk og sjef for en catering-bedrift, reklameforfatter og litteraturkritiker. I stedet for å søke hjelp hos offentlige etater, nekter de snarere å snakke med NAV-ansatte, og de møter uforstand, mister kommunikasjonsevnen, faller fra familien og vennekretsen og havner i en eksistensiell krise. Alle tre må nå livnære seg gjennom ukvalifisert kroppsarbeid.

Hvilket bilde av arbeidslivet i Skandinavia skaper de tre romanene? Fremstår velferdsstaten som utilgjengelig, eller er det den personlige skammen som står i veien for at mennene i romanene søker hjelp? Hvordan blir mennenes erfaring språkliggjort i romanene, og med romanene? Ser velferdsstaten ut til å være kjønnnet? Foredraget undersøker blant annet hypotesen om at det tidligere fantes et språk som bant arbeidere sammen takket være en felles arbeiderkulturell arv. I dag har mennene lite å møte deklasseringen med.

Handesten, Lars (Odense)

Session 33, 2

Cool explorers – the usability of literary history in a Nordic perspective

This paper deals with the usability of literary history and the means of a Nordic perspective; all related to the legacy of the three cool explorers: Knud Rasmussen, Roald Amundsen, and Salomon August Andrée. Their expeditions have been documented in travel accounts, biographies, and novels as well as in photography, film, and museums. In these representations, national identity and mentality, cultural values, masculinity and existence are in focus. But ethical issues, too, are brought to a head when the cold kills and the competition is merciless. Across time, nationality and genre, the aim of this paper, on literary history and mentality, is to explore a range of these representations to expose how the myths on the legendary travelers are constructed and deconstructed.

This investigation will take its departure in the national glorification of the explorers that occurs in the museums of the respective travelers that one will find in the house of Knud Rasmussen in Kikhavn/Danmark, in the Fram Museum in Oslo/Norge, and in Grenna Museum Gränna/Sverige. Subsequently, readings on of older and newer texts about some of the expeditions will follow. These texts range from heroizing portraits to character assassinations; from psychological studies to humorous caricatures. Finally, I will discuss how literary history may regain its critical potential and usability beyond a confined aesthetic point of view.

Hansen, Astrid Sophie Øst (Berlin)

Session 12, 4

Complicating Exceptionalisms – Tracing Whiteness Critique in Post-Millennial Scandinavian Writing

Considering two poetry collections, Athena Farrokhzad's *Vitsvit/White Blight* (2013/2015) and Julie Sten-Knudsen's *Atlanterhavet vokser* (2013), this paper addresses entanglements of Scandinavian exceptionalisms and racialisation – and specifically how these are represented and renegotiated in post-millennial Scandinavian writing. Paradoxically, Scandinavian welfare models continue to shape processes of racialisation, while rhetoric surrounding such models simultaneously makes it difficult to address the racialized effects they produce. Discourses of colourblindness and whiteness are central to the formation of this complex interrelation of exceptionalism and racialization.

Both works directly address how processes of racialisation shape possible patterns of belonging within Scandinavian welfare states, and particularly how this is negotiated within intimate family relationships. They point to ways in which Scandinavian national belonging comes to be articulated through whiteness, and a comparative reading can offer insight into how this is reinforced and complicated in everyday situations. In *Vitsvit/White Blight*, exceptionalism is challenged by tracing intergenerational experiences of racialized migrancy and encounters with whiteness as exclusion and assimilation. In *Atlanterhavet vokser*, exceptionalism is more awkwardly approached through one sister's attempt to come to terms with her own whiteness in her relationship with her non-white sister and a wider context of colonial histories.

To discuss how racialized implications of exceptionalism materialize through bodies, affect and language, I will draw on Ahmed's phenomenological conceptualization of whiteness as an 'orientation' (2007). By attending to 'orientations' within Farrokhzad's and Sten-Knudsen's texts, this paper argues, that race-critical readings can raise and address questions about discursive and aesthetic constructions of both 'exceptionalism' and 'Scandinavia'.

Hansson, Maria (Paris)

Session 30, 1

A concentration of Swedish exceptionalism: ecology, folklore and Nordic Noir in the Swedish TV-series *Jordskott*

Jordskott, broadcasted in Swedish television in 2015, blends the Nordic Noir and its realistic and dark vision of society with mystical elements showing the impact of the Nordic nature and its creatures in the modern society. The series was sold to over 55 countries and was an international success. I would like to investigate why.

A possible answer is that the huge Scandinavian forest, and its mystical elements, our Nordic mythology, is something of the most Nordic you could possibly think of. In the old farming community existed a normal "fear of the unknown, the secret and the danger in nature". But why talk about the Nordic mythological creatures, as the trolls, in today's society, in a modern detective story?

Consequently, I would like to investigate if the supernatural could be a compelling tool in ecological criticism and if the success of the series is due to the folklore that in the olden days was thought to hide the Scandinavian "*folk soul*".

Hanto, Kristian (Høgskolen i Sørøst-Norge)

Session 36, 1

Moderniseringa av språket i den norske grunnlova i mai 2014

Ei forteljing om korleis restar av dansk 1800-tals-dignitet i moderne norsk bokmål kan bli eit konfliktema i Det norske Stortinget i det 21. hundreåret.

Våren 2014 blei det vedtatt ei språkleg modernisering av den norske Grunnlova, opphavleg formulert i 1814. Førre modernisering hadde vore i 1903. Då resulterte gjennomgangen i at språket i Grunnlova varsamt blei justert i retning av samtidas ortografi, men grammatikken og ordtilfanget i teksten frå 1800-talets dansk blei verande uendra.

Grunnlovsspråket frå 1903 hadde gjennom 1900-talet vore sett som norma for rettskrivinga i nye grunnlovsformuleringar. Eit grunnlovsframlegg som veik av frå 1903-teksten, hadde på 1900-talet vore sett som å vere feilaktig utforma. Ved grunnlovsendingar hadde det alt lenge vore til bryderi at stortingsrepresentantane i liten grad kunne skrive lovteksten korrekt i 1903-språk utan konsulenthjelp frå språkvitskapleg spisskompetanse.

Tre motiv var sentrale i arbeidet med den språklege revisjonen: 1) Oppdatering til forståeleg språk 2) i eit høgtideleg og verdig språk 3) på både bokmål og nynorsk. Dette siste var heilt nytt, men blei mindre kontroversielt enn det ein kanskje kunne vente.

Sentralt i debatten stod kravet til tidsmessig og forståeleg språk i bokmålet opp mot pietet for høgtideleg og verdig språkstil med røter i 1800-talet. Interessante spørsmål blir då: Kva gjer språk opphøgd, høgtideleg og verdig? Har høgtid noko med sosiale markørar å gjere? Når er på hi sida språket i grunnlovsteksten forståeleg nok, altså, kor mange skal ha tilgang til meininga bak orda, dersom omsynet til allmenn tilgang skal ha stor vekt?

Grunna rivaliserande bokmålsversjonar, enda voteringa i Stortinget 6. mai 2014 med at nynorskversjonen fekk fleire røyster enn den sigrande bokmålsversjonen. Dette førte til det noko overraskande resultatet at nynorsk-Grunnlova blei *lex superior*.

Heede, Dag (Odense)
Den særlige danske homoseksualitet i litteraturen 1880-1911

Session 8, 1

Homoseksualiteten som sexologisk konstruktion er opfundet i Berlin i 1869, og den kom tidligere til Danmark end det øvrige Norden (Sverige, Norge, Finland, Island, Grønland og Færøerne i den rækkefølge). Det skyldes den tidlige danske urbanisering, men især de tætte geografiske, kulturelle og trafikale forbindelser til Berlin. Således kan dansk litteratur opvise en større og tidligere tematisering af begrebet end de nordiske nabolande. Mit oplæg præsenterer dette i høj grad ukendte materiale som en vigtig kilde til forståelse af den særligt danske homoseksualitet, der bl.a. kom til udtryk i 1989, da Danmark som det første land i verden indførte registreret partnerskab for sammekønnede.

Herman Bang er den første italesætter af moderne homoseksualitet med "mis-dannelsesromanen" *Haabløse Slægter*, homoseksualitetens danske dåbsattest fra 1880, og i 1883 udkom Otto Møllers *Nina*, en nu glemt roman om en lesbisk kvinde efterfulgt af Vilhelmine Zahles dristige fortælling "Ogsaa en Kærlighedshistorie" fra 1890. Perioden 1900-1910 er det første højdepunkt for homoseksualiteten som litterært og medialt tema. Det skyldes bl.a. Den store Sædelighedsaffære 1906-7, der affødte en journalistisk eksplosion, men også en række romaner og dramaer om især mandlig homoseksualitet (Konrad Simonsen, Palle Rosenkrantz, Christian Houmark, Gustav Wied, Aage von Kohl, Johannes V. Jensen, Einar Christensen). Oplægget afsluttes med perspektiveringer til Norge (Sigurd Mathiesen, Rita Freimann) og Sverige, og diskussion af det særligt danske nationalkompromis omkring homoseksualitet som baggrund for det højtbesungne begreb om "frisind".

Heith, Anne (Umeå)
Crime and Place-Making in Tornedalian Fiction

Session 31, 1

The paper explores the embedding of narratives of crime in novels contributing to Tornedalian place-making. The question in focus is what function stories of crimes fill in Bengt Pohjanen's creation of Meänmaa (literally 'Our land'), and in crime fiction by Mikael Niemi and Tove Alsterdal set in the Torne Valley. Pohjanen, Niemi and Alsterdal have in common that they have family ties to the Torne Valley, which they use as a setting with a history, culture, language, and identity of its own. Their enactments of place are formed against the backdrop of Swedish assimilationist policies and internal colonialism which have shaped the self-understanding of the Tornedalians.

Hellberg, Therese (Malmö)
Den moderna kvinnan i folkhemmets Sverige: en intersektionell analys av prosafiktion av Gertrud Lilja, Maj Hirdman och Birgit Tengroth

Session 7, 3

På 1930- och 40-talen skapas en ny svensk nationell identitet samtidigt som det svenska folkhemmet byggs upp. Konstruktionen av folkhemmet uppfattas ofta som en del av "det moderna projektet" men bygger också på en komplementär syn på könsroller. Genom lagar, reformer och social ingenjörskonst konstrueras föreställningen om kvinnans respektive mannens roll i samhället. I min forskning fokuseras prosafiktion skriven 1940-1955 av utforskade kvinnliga författare samt sakprosa utgiven under tidsperioden. Texterna analyseras intersektionellt och i relation till folkhemsidealerna.

I min presentation behandlas texter av Gertrud Lilja, Maj Hirdman och Birgit Tengroth som problematiserar könsrollerna i det svenska folkhemmet utifrån skilda klassperspektiv. Lilja låter exempelvis sin läkarutbildade huvudperson i *Hök och duva* (1942) avstå från att ingå en sexuell relation utanför äktenskapet av rädsla för konsekvenserna. Lilja argumenterar samtidigt för det moderna kvinnoidealet i prosa och sakprosa och kritiserar folkhemmets familjeideal som hon liknar vid det nationalsocialistiska. I *I törn och i blomma* (1944) skildrar Hirdman en kvinna från landsbygden som vill överskrida sin klasstillhörighet och hemmafruroll vilket medför en hård tillvaro med dubbelarbete och barn utom äktenskapet. Tengroth låter sina kvinnliga huvudpersoner från överklassen i *Törst* (1948) respektive *Kalla läppar* (1953) inta såväl älskarinnerollen som den gifta kvinnans när hon sticker hål på bilden av den äktenskapliga idyllen. Samtliga texter är komplexa, då de innefattar både anpassning till och motstånd mot såväl moderniteten, nationalismen som folkhemsidealerna.

Hermansson, Gunilla (Göteborg)

Session 33, 1

The Importance of Freshness – from the reception history of “Vårvinda friska”

In Sweden “Vårvindar friska” (fresh spring breezes) has become a traditional song as well as a stock phrase, and only few realize that the words originate from a poem written by the romantic poet Julia Nyberg (1785-1854, pseudonym: Euphrosyne), “Den stackars Anna, eller Moll-toner från Norrland” (1828). The reception history includes student choir performances, Hollywood film, advertisements and uploaded videos on YouTube, and the song has engaged amateurs and professionals within main stream cultures as well as subcultures. It is often stated, that Nyberg’s poem would never have survived without its catching, traditional melody. But the fact that the melody has primarily been remembered through the first line in Nyberg’s poem, and not through another text, proves that her words offered something that generations have found useful. The paper argues that it has to do with an attractive combination of liveliness and melancholy, health and erotic desire, through the notion of “freshness”. With all its complex freshness, “Vårvindar friska” has become associated with Swedishness in a way that has made it open for use within the most diverse political, ideological and commercial agendas.

Hjörvar, Rósa María (Reykjavík)

Session 16, 2

Sagaøen svarer igen

Ved grundlæggelsen af de nordiske nationalstater i 1800-tallet opstod der et behov for en fælles nordisk fortid og mytologi. Den fandt man i de islandske håndskrifter, hos Snorri Sturluson og Egill Skallagrímsson. I løbet af 1900-tallet sker der en litterær vending mod den ”organiske livsform” og et liv i samspil med naturen. Den livsform finder man bl.a. repræsenteret i den islandske provins beskrevet af forfattere som Gunnar Gunnarsson.

Denne fokus på den islandske sagatid og det landlige Island efterlader ikke meget plads til en islandsk modernitet. Det moderne Island og islændinge gøres nærmest usynlige i det danske kulturlandskab, hvor Island tværtimod bliver repræsentant for en nordisk fortid. Det moderne Island befinder sig dermed i en slags kulturelt vakuum. Det ses bl.a. af den debat der opstår i forbindelse med håndskriftssagen, hvor danske forskere argumentere imod udlevering af manuskripterne og København bliver fremhævet som centrum i videnskabelig sammenhæng.

I *Indensognskrønike* (1971) af Halldór Kiljan Laxness forhandles der mellem de forskellige repræsentationer af islændingen. Bonden Olaf, der repræsenterer den stagnerede islandske bonde, vågner til live og efter 700 års dvale erklæres der krig mod den danske kongemagt. Krigen skal udkæmpes om dalens kirke, som kongen mener at have råderet over, men folket i dalen ved at tilhører Egill Skallagrímsson. Der bliver ikke krig, men krigserklæringen og de begivenheder der følger baner vej for moderniteten. Bonden Olaf erklærer krig med sin egen eksistens som våben og gør derved oprør mod det center-periferi forhold der indtil da har defineret hans tilværelse.

Hodil, Earl (Yale)

Session 14, 1

Duke Johann's Embassy to Russian as a Reflection of Early Modern Danish Identity

In 1602, Johann, the younger brother of Christian IV of Denmark, journeyed to Moscow in order to marry the daughter of Tsar Boris Godunov. The head of the accompanying embassy, a Rigsråd member named Axel Gyldenstjerne, recorded their travels in a diary which provides vivid insights not only into the early modern Russian state, but also how the Danes viewed themselves in relation and opposition to their eastern neighbor. Through Gyldenstjerne’s recollections, as well as other printed and archival sources, this paper aims to reconstruct how the Danes projected and perceived their differences with Russia, and then map those notions out onto the broader Scandinavian context of the late-Sixteenth and early-Seventeenth Centuries. Two points are of particular interest, the boundary of the Oldenburg state in the far north and the question of Johann’s potential conversion after arriving in Moscow. The former subject, the Lapland question, was not only a matter of solidifying political and geographical sovereignty, but concerned the ideological expanse of the state, i.e. where did Denmark-Norway (and by extension, Scandinavia) end in the far north? This matter was further complicated by competing claims from Sweden in the area. The latter issue concerns one of the chief cultural bastions in both Copenhagen and Moscow, faith. For both the Russian Orthodox and Danish Lutheran Churches at this time, faith was an essential trait of identity and one not lightly abandoned. Thus, by examining the Johann Affair, one can see how Denmark-Norway shaped its identity in relation to Russia.

Houe, Poul (Minnesota)
A Recyclable Old Hat, or, Scandinavianism Revisited

Session 15, 3

Få bestræbelser på at artikulere nordisk exceptionalisme har været mere ordrige og højlydte end skandinavismen, der fyldte godt i det kulturelle landskab, specielt i Danmark, i 1800-tallet, indtil den stort set gik i sig selv. Skulle nogen have taget "exceptionel" deskriptivt, viser historien at termen er præsriptiv—en ideologi hvis omstændeligt selvfortærende bygningshistorie Julius Clausen fremstiller i *Skandinavismen* (1900). Men trods sine mange fadæser er fænomenet ikke en saga blot, og mit indlæg sigter mod at drage nutidsrelevante konklusioner af dets forfaldshistorie, en historie der optager flere forskere netop nu.

Eksempelvis udgav svenske Gunnar Wettenberg i 2010 *Forbundsstaten Norden*, og norske Josefine Aaen har projekter om skandinavismens offentlighed i ovnen, mens hendes landsmand Morten Nordhagen sammen med danske Rasmus Glenthøj søger at udrede 1800-tallets politiske skandinavisme. Projekternes aktualitet antydes med interviewoverskrifter som "Skandinavismen faldt, men det fælles nordiske lever" (Aaen) og "Vi kunne have levet i Skandinaviens Forenede Stater" (Glenthøj). Når bidrag til Sundelius og Wiklunds (red.) *Norden sett inifrån* varsler et styrket nordisk immunforsvar eller direkte comeback, må selv en velvillig anmelder (Bengt Lindroth) dog tvivle.

Min tese er at hverken den historiske skandinavisme eller dens modstandere har fremtiden for sig, men at spændingen mellem polerne er tankevækkende. I det omfang regionen har inkorporeret og udløst den spænding har den muligvis noget særligt at byde på. Men i hvilken kontekst? Europa? Og her som undtagelse, modstykke, rollemodel? Som transnational størrelse med nationalitetens kreativitet bevaret uden sammensnæverhed? Som reelt alternativ til formelle europæiske samkvemsmodeller? Som modgift til europæisk populisme?

Humpál, Martin (Prag)
Den redselsfulle gudstro og nordisk litteratur

Session 17, 2

De fleste almindelige tsjekkere betragter nordisk litteratur (og kanskje nordisk kultur generelt) som mørk, dyster og tungsinlig. I stor grad er dette bare stereotype forestillinger som er basert på et begrenset antall verk den vanlige tsjekkeren kjenner til. Men noen av grunnene til slike forestillinger kan det finnes rimelige forklaringer på. Noen nordiske forfattere skildrer nemlig visse sider ved livet i Norden som er den almindelige tsjekkeren ganske fremmed. I mitt innlegg vil jeg gjerne påpeke et slikt fenomen: Den redselsfulle gudstroen som er knyttet til den strenge linjen i nordisk religiøst liv (f.eks. pietisme og andre vekkelsesbevegelser). Tsjekkia er et av de mest ateistiske, eller iallfall minst religiøse landene i verden. Jeg skal bruke noen eksempler fra nordisk litteratur (spesielt fra Ibsens verk) for å vise hvordan det ovenfornevnte fenomenet virker fremmed og av og til kanskje helt uforståelig for tsjekkere fordi det er veldig langt fra deres egne livserfaringer og væremåter. Fra det tsjekkiske perspektivet kan den fryktinngytende troen da betraktes som "typisk nordisk", og dette kan ha konsekvenser for mottakelse av (iallfall klassisk) nordisk litteratur i Tsjekkia.

Ingvarsson, Haukur (Reykjavik)
American freedom and icelandic independence

Session 25, 4

When it comes to modern Icelandic literature Scandinavia has often been called Iceland's window to the outer world. This is true in many cases. Author Gunnar Gunnarsson (1889-1972) for example, first encountered world literature in Scandinavian translations. Later when Gunnarsson had made a name for himself as an author in Denmark, he would introduce Halldor Laxness (1902-1998) to the international literary market by translating his novel *Salka Valka* into Danish. Library catalogues also support the notion that Scandinavian translations fulfilled general readers' needs for texts which domestic publishers did not manage to bring to the market.

During the Second World War Iceland was cut off from mainland Europe and then occupied by foreign armies—first the British and later the Americans. This meant that Iceland lost contact with Scandinavia temporarily, and Iceland had to rely instead on England and America for exports and imports. This lecture will explore the far-reaching cultural effects this had on Icelandic society. Examples will be given that show the role Scandinavian texts played in the Icelandic literary system in the 1930s and how that role was taken over by texts in English. Special emphasis will be on American cultural activities implemented by agencies such as the Office of War Information.

One of the questions which arises from the transition between Scandinavian and American cultural dominance is how could the presence of the American superpower correlate with Iceland striving for independence from Denmark?

Jóhannsson, Jón Yngvi (Reykjavik)
At Home in the Wilderness. An ecocritical reading of Gunnar Gunnarsson's Advent

Session 33, 3

Gunnar Gunnarsson's novel *Advent* was first published in a German translation in 1936, followed by the Danish original published in 1937 and an Icelandic one in 1939. On the surface this is a simple tale of an old shepherd, Benedikt, that spends his advent days in the Icelandic highlands, accompanied by a dog and a ram, looking for lost sheep. Earlier scholars have mostly focused on the religious aspects of the novella, as it conspicuously alludes to the story of the good shepherd.

In this lecture however the focus will be on the way the narrator describes the way Benedikt and his non-human companions travel through and *dwell* in the winter landscape. Using concepts forged by philosophers Martin Heidegger and Timothy Morton I will argue that in *Advent* we can see a new sensibility for the highlands and their "coolness" emerge, one that has since shaped both Icelandic national identity and prevailing stereotypes about Icelandic nature.

In the late 1920's and 30's the wilderness as part of Icelandic nature emerged for the first time, not as a threatening waste land or the home of supernatural beings, but as the spiritual home of the individual. *Advent* is a key text in this development and remains central in understanding the paradoxical relation between culture and environment that is still crucial to understanding relations between culture and environment in the north.

Johnsson, Henrik (Tromsø)

Session 9, 4

Folkhemets oskuld. Tvångssteriliseringar i skandinavisk samtidslitteratur

De svenska socialdemokratiska ideologerna Alva och Gunnar Myrdal argumenterade i *Kris i befolkningsfrågan* (1934) för att statligt organiserad sterilisering borde "tillgripas för att tjäna ett kvalitativt uppehållande och höjande av människomaterialet". Denna "korrektiva socialreform" var enligt makarna Myrdal nödvändig för att åstadkomma en "utsovring av höggradigt livsodugliga individer". Under perioden 1935-1975, en tid som sammanföll med socialdemokratisk politisk hegemoni i Sverige, steriliserades ca 63 000 människor, varav ca 27 000 utsattes för tvångsmedel. Trots att denna praxis var allmän kändedom är det först under de senaste decennierna, då steriliseringspolitiken har övergått till att bli ett historiskt faktum, som (tvångs)sterilisering har kommit att bli ett framträdande motiv i svensk samtidslitteratur.

Jag vill i mitt föredrag belysa hur i första hand svenskspråkiga men även skandinaviska författare använder sig av (tvångs)sterilisering som motiv. Mina fallstudier är tre romaner: Johanna Holmströms *Själarnas ö* (2017), Anna Lihammars *Medan mörkret faller* (2014), och Gaute Heivolls *Over det kinesiske hav* (2013), samt Kjell Sundstedts biografiska roman *Till Gertrud: En berättelse om tvångssteriliseringar i Sverige* (2009). Ämnet för mitt föredrag anknyter till konferensens tema "Køn, krop og seksualitet i Norden" men även *indirekt* till begreppet "skandinavisk skyld": som jag kommer att visa problematiserar mina fallstudier en *absolut frånvaro av skuld* i det att (tvångs)steriliseringspolitiken skildras som hörande till ett förflutet som ständigt hotar att göra sig påmint just eftersom den inte har kommit att inlemmas i det allmänna politiska medvetandet idag.

Jonsson, Bibi (Lund)

Session 27, 2

Kvinnan som undantag i arbetarlitteraturen

Arbetarlitteraturens kopplingar till kollektivitet är legio. Den mest uppenbara är att begreppet arbetarlitteratur länkar samman litteraturen med kollektivet arbetare. Detta kollektiv har också varit såväl ett viktigt motiv i som en tilltänkt publik för arbetarlitteraturen. Dessutom har arbetarförfattaren ofta betraktats som en skrivande arbetare (eller, före detta arbetare), dvs. som en författare som inte primärt betraktas som en individ, utan som en person med starka band till kollektivet arbetare.

Inom forskningen har diskuterats hur denna kollektivitet ska förstås. Givetvis har arbetarna betraktats som en klass, men utifrån olika förståelser av vad det innebär. I några fall har arbetarlitteraturen exempelvis förståtts som en arbetarrörelselitteratur vilket inneburit att den knutits till vissa delar av arbetarklassen. Så är fallet vad gäller arbetarklassens kvinnor. Arbetaren har nämligen varit en man. Därför utgör kvinnan undantaget såväl i klassen som i arbetarlitteraturen. Vad har det betytt för tidigare generationers kvinnliga arbetarförfattare och vad betyder det för de många kvinnliga författare som idag, på tjugohundratalet, slår sig in i arbetarlitteraturtraditionen? De utgör knappast längre något undantag numerärt, men innebär det att arbetarkvinnan inte längre är ett undantag i arbetarlitteraturen?

Jónsson, Kristján Jóhann (Reykjavík)
Den nordiske karakter
(eller det norrøne i nordisk sammenheng)

Session 16, 3

Islendingen Grímur Thomsen (1820-1896) tok doktorgraden i Aestetik ved Københavns universitet i tidlig 1830 årene. Han ble embätsman og avdelingsjef i den danske utrikestjänsten i 1850-1870 årene. Som følge av politiske konflikter ble han avsatt fra sin stilling, dro tilbake til Island og ble tingmann og bonde på Bessastaðir, i Island.

Under Köpenhamn perioden ble Grímur Thomsen en aktiv talsmann for Skandinavismen. Fra en britisk och mellom - europeisk synsvinkel ble Nordens befolkning gjerne sett på som marginal, knyttet til primitiv kunst og kultur. Skandinavismen var en politisk ideologi, en reaksjon på denne marginalisering, et forsøk til at både gjenopprette Norden och reagera på den russiske stormakten samt de tyska staternas förening.

I 1846 holdt Thomsen et foredrag i Det Skandinaviske Selskab og i forlengelse av den utga han på dansk to små samlingsvolymmer med islandsk middelalderlitteratur. De heter *Udvalgte Sagastykker I og II* (1846 og 1854). I disse bøkene gjenfortelles det korte stykker fra den islandske sagatradisjonen, først og fremst Konungasagaene og Islending sagaene. "Sagastykker" er ett tidigt og interessant forsøk til å gjenfortelle eller "oversette" den nordiske kulturarven til et ideologisk og politisk formål.

I de to antologierna forsøker Grímur Thomsen att presentere og forklare middelalderlitteraturens fortrefeligheter for Danskere slik at de kunne lære om sin egen kulturelle bakgrunn, hvor Islendingene spillte selvsagt en fremtredende rolle. I sagalitteraturen og Eddadiktene mente Thomsen at man kunne avlese den nordiske karakter, tro og verdier. Den norrøne kulturarv kunne slik i Norden, sidestilles med Homers store epos og grekernes filosofi, i Europa. Den kunne fremstilles som skandinavismens kulturelle forankring i høykultur, estetisk og historisk sammenlignbar med den grekiske og jødiske høykultur. For ikke å tale om det nye liberalistiske borgerskapets krav og ønske om å bli förende "stat" i Europas utvikling. Med sagaene som rettesnor og rötter i den nordiska medeltiden definerer Thomsen det norrøne i nordisk sammenheng og kobler sammen idéströmningar i den Darwinistiska kulturmodellen och borgerskapets attityd.

Järvstad, Kristin (Malmö)

Session 7, 1

"De voro ett, organiskt ett, oupplösligt ett": nordiskhet och främlingskap i samtidsprosa från andra världskriget

Under andra världskriget utkommer en mängd så kallad beredskapsprosa och -dikt i svensk litteratur där inte bara Sverige utan hela Norden kommer i fokus: härigenom visas solidaritet med de anfallna och ockuperade grannländerna. En rad texter av kvinnliga författare apostroferar att de nordiska länderna delar historia, kultur, natur: gränsen mellan Norge och Sverige är en konstruktion tänker exempelvis huvudpersonen i Birgit Key-Åbergs *Jubla, du ofruktsamma!* (1945), Danmark och Sverige är historiskt sammanväxta som siamesiska tvillingar menar berättarrösten i Ingegerd Stadeners *Kvarnlyckan* (1944). Det finns även texter som går utanför de nordiska länderna i scenval - Polen och Frankrike är exempel hos Marika Stiernstedt - men där karaktärer med nordiskt påbrå fortfarande framställs som moraliska rättesnören. På många sätt blir nordiskhet, där vitheten utgör en omarkerad grund, exceptionell i samtidslitteraturen.

I min presentation vill jag problematisera denna goda nordiskhet, även på nationell nivå, via karaktärer som särskilt utgör 'de andra' vid denna tid, det vill säga personer med judiskt påbrå, och därvid använda mig av Zygmunt Baumans teori om 'främlingarna mitt ibland oss'. Här blir norska Mai Lindegårds *Ja, jag är en norsk kvinna* (1943) en del av materialet: redan på första sidan länkas till romantiteln då Norge framhävs som det land som bjudit motstånd mot tyskarna, samtidigt som skildringen visar hur hirdmännen triumferar över att förfölja och likvidera judar. I svenska Margareta Subers *Vänd ditt ansikte till mig* (1942) visar sig antisemitismen i många obehagliga skepnader för en judisk familj som betraktat sig som svensk. I dessa texter krackelerar den nordiska 'godheten' betänkligt.

Jørgensen, Iben Brinch (Høgskolen i Sørøst-Norge)

Session 32, 1

Langstrakt selvtilitt

Den skandinaviske offentlighetskultur sett gjennom visit.Norway og visit.Denmark

“Offentligheten er avgjørende for det vi forbinder med demokrati, både som politisk styringsform og som en åpen samfunnsform, en måte å leve på (...) Demokratiet er vi alle med på å forvalte – gjennom vår tilknytning til offentligheten». Sitatet er skrevet av Jostein Gripsrud og står fremhevet på den første side i den 650 sider lange antologien *Allmenningen*. Historien om norsk offentlighet som kom i 2017. Hva består denne tilknytningen av? Hvem har ansvaret for å skape forbindelsene? Og hvordan inviteres andre inn i offentlighetskulturen?

Offentligheten foregår på steder: i institusjoner, formelle som uformelle, i organisasjoner, i arbeidslivet, i analoge og sosiale medier osv. Offentlighetskulturen skapes gjennom måter vi kommuniserer og måter vi utdanner og danner i deltakelse, og måter vi inviterer/ekskluderer og legger rammer for utfoldelsen. Med retorisk terminologi skapes en offentlighetskultur gjennom utvikling av retorisk medborgerskap og retorisk agency.

Hvis skandinavisk offentlighetskultur ligger nær kjernen av det skandinaviske demokratiet, kan vi forestille oss at det hylles i retoriske fremstillinger som samler og selger Skandinavia. Kanskje offentlighetskulturens doxa er lettere å få øye på når vi skal forklare og formidle hvem vi er? Kan vi gjenfinne offentlighetskulturen i omdømmekampanjer for turister?

I dette paperet sammenlignes omdømmekampanjesidene visit.Norway og visit.Denmark i en retorisk analyse. Det søkes etter hvilken offentlighetskultur som kommuniseres at det er å finne i de to Skandinaviske landene.

Jørgensen, Lea Grosen (Aarhus)

Session 28, 2

Renewing the Skald of the North – Adam Oehlenschläger’s and N. F. S. Grundtvig’s reception of Old Norse literature

The much-celebrated writers, Adam Oehlenschläger and N. F. S. Grundtvig, are characterized by their fascination with Old Norse literature. Their inspiration appears in poems such as “Island” (“Iceland”, 1805) and “Sagas Tempel” (“The Temple of Saga”, 1809) which celebrate the poetic legacy from the Old Norse Middle Ages. With a special focus on the North as a transnational concept and the medieval skald as a role model, this paper examines how both authors interpret and thus invent a particular vision of the Old Norse in order to revitalize history and also, to find an identity for themselves as poets and medieval scholars.

Kjærulff, Berit (Aarhus)

Session 28, 3

The once and future king. Adaptations of the king in Danish romantic medievalism

Danish literature in and around the romantic era abounds with depictions of medieval kings and queens. They appeared in a period of European history marked by societal change, which in the Danish context led to the abolition of absolute monarchy in 1848. The accounts of medieval monarchy in these works tend to have significantly more in common with contemporary conditions than medieval culture. This paper considers such a case, namely Levin Christian Sander’s tragedy *Danmarks Befrielse, eller Niels Ebbesen af Nørreriis* (1798, *The Liberation of Denmark, or Niels Ebbesen of Nørreriis*), which addresses themes as cultural nationalism, patriotism and love and loyalty towards the king.

Klapuri, Tintti (Helsinki)

Session 19, 1

“Out in the Frigid Sea”: North of Scandinavia in Russian fin-de-siècle imagination

There was a discernible Scandinavian boom in Russia in the 1890s, when Ibsen’s and Strindberg’s works were received with enthusiasm, and Scandinavian modernisation was closely followed in liberal circles. As a part of this more general trend, also the northern regions of Scandinavia aroused interest. In my proposed paper, I wish to discuss one to my mind representative example of the ways in which the Scandinavian North was perceived by Russian fin-de-siècle artists, writers and politicians.

In 1894, the Russian Minister of Finance Sergey Witte organised an expedition to Northern Norway via the Kola Peninsula, mostly because he was interested to see how the trade route along the coast of Norway to the Russian North could be organised. However, the journey had aims beyond pure financial interests. Witte was accompanied by the leading patron of arts Savva Mamontov, the artist Aleksandr Borisov and the reporter-writer Evgeny Lvov-Kochetov, who in the following year published his travel notes from this journey, *Po Studenemu morju. Poezdka na Sever* (“Out in the Frigid Sea. A Journey to the North”), with Borisov’s illustrations.

Analysing Lvov-Kochetov’s travelogue, I wish to show how the economic and the aesthetic intertwine in the travellers’ accounts on the North of Scandinavia, which they view, on the one hand, as a model for the modernisation of the Russian North, and on the other, as unique material for the Russian artists to employ.

Klevgaard, Trond (Oslo)

Session 22, 2

A genuine Nordic graphic style? Debates and contradictions around the concept of national letterforms and printing styles in Sweden, ca. 1900–25.

In the year 1900, Swedish printer brothers Carl and Hugo Lagerström launched the journal *Nordisk Boktryckarekonst* (Nordic Printing Art), proclaiming its mission to be “the development of a genuine Nordic graphic art- and style”. A few years later, another Swedish printer, Waldemar Zachrisson’s project of creating a Nordic typeface came to fruition with the launch of 1906’s *Nordisk Antikva*. However, the ‘Nordic graphic art- and style’ promoted by the Lagerström brothers relied on the use of *Mediæval Antikva*, a typeface originally designed in Scotland where it was known as *Old Style*. *Nordisk Antikva* was drawn by the German type designer Friedrich Bauer and produced by the Genszch & Heyse type foundry in Hamburg. Neither can therefore be said to be ‘wholly’ Swedish, or Nordic, constructions. Focusing on these two examples, the paper – which addresses the CFP’s topic of ‘Scandinavian design and architecture’ — will draw on archival research to explore contemporaneous debates on Swedishness and Nordicism in typography. These will then in turn be situated in an international context by drawing upon recent literature exploring the relationship between type and national identity.

Knox, Jeanette Bresson Ladegaard (København)

Session 4, 2

Sygdom og selvindsigt med afsæt i Søren Kierkegaard

Søren Kierkegaard, eller pseudonymet Anti-Climacus, bruger i *Sygdommen til Døden* (1849) medicinske metaforer i sin detaljerede analyse af selvet. Analysen sker indenfor rammerne af kristendommen, hvorfor selvets dødelige sygdom defineres som fortvivelse og dets helbredelse som tro. Men skræller vi den religiøse dogmatik væk for at stå tilbage med den eksistentielle kerne og betragte selvets fortvivelse filosofisk, kan vi fortolke dets helbredelse som afhængig af menneskets åbenhed over for selvets indre forandring med alt det indebærer. Fortvivelse er både negativt og positivt ladet. Dens potentiale er altså både destruktivt, fordi vi kan fortabes i frihedens mulighed på en ufri måde, og konstruktivt, fordi den indeholder muligheden for, at vi kan blive os selv. Med afsæt i Kierkegaards tanker om selvet reflekteres der i dette indlæg over temaer om den menneskelige sårbarheds rolle i selvets forhold til sig selv og hvordan denne rolle tegner bevidsthed om retning i livet i kølvandet på en alvorlig sygdom som kræft samt hvordan den ‘metaforiske’ sygdom kan åbne selvet.

Knútsdóttir, Vera (Reykjavik)

Session 35, 4

Spectral Memories from the Archive: Musée Islandique and Das Experiment Island

Musée Islandique and *Das Experiment Island* are two series of photographs by the Icelandic artist Ólöf Nordal that were exhibited at the National Gallery in Iceland in 2012. Both series portray physical anthropological examinations that were performed on Icelanders, and portray them in light of colonialism and ideas on racial difference. The first one was conducted in 1856, by French scientists who made plastic casts of the body parts of several Icelanders from different classes. The other experiment is from the year 1972, but seems to be as forgotten as the first one.

The German-based anthropologist Dr. Jens Pálsson came to Iceland with his research team to measure the head shapes of Icelanders and take biological samples of them, such as locks of hairs. The two series of photographs, that are usually exhibited together, portray counter-memories that are passively stored in the archive, but later invited to be on display in a canonical institution in the form of contemporary art. With the aid of theories on cultural memory and spectralities, I will demonstrate how the two examinations can be related to the idea of the colonial archive that further sheds light on the peculiar status of Iceland in terms of Scandinavian colonialism and post-colonialism, and on the myths surrounding ideas about the origins of Icelandic people.

Korovin, Andrey (Moskva)

Session 16, 5

From the Saga to Historical Novels (Literary Travel of Thorvald Konradsson)

The genre of saga is very important for the history of all Scandinavian literatures and the most influential Scandinavian literary form in the World literature. The poetics of sagas has some connections to the poetics of historical novels. One of the first Scandinavian historical novels based on the saga subject was „Saga om Thorvald Vidförla“ (1849) by Danish romantic writer Charsten Hauch. He used a plot of Old Icelandic “Þorvalds þáttur Víðförla“. He tried to follow the saga-style narration to create a very bright portrait of the past, but the Romantic way: his hero has too little common to saga heroes, he is full of passion and searching the ideal in love and truth. For Icelandic history Thorvald Konradsson the Far Traveller is a significant person: he was the first who together with bishop Fíðrek peached Christianity in Iceland. There are not too much information about Thorvald’s travels and adventures in the saga: one of text versions tells about Thorvald’s travels to Constantinople and to Jerusalem also to Russia (Garðaríki). Thorvald was considered not only as a first Christian missionair in Iceland but as a founder of the first monastery in Russia. In the end of 20th century the Icelandic writer and philologist Árni Bergmann wrote a novel “Þorvaldur Víðförla: Skáldsaga“ (1995). Thorvald is a personage who tries to understand his time and himself – he is traveling around Europe to find the essence of the human being.

Krakow, Annett (Katowice)

Session 16, 4

The Polish reception of the *Poetic* and the *Prose Edda* in the early 19th century

In the second half of the 18th century, a rising interest in Old Norse literature outside the Nordic countries can be noted that, at least partly, was stirred by Paul Henri Mallet’s French publications which included translations of selected parts of the *Poetic Edda* and the *Prose Edda* (three editions; in 1756, 1763 and 1787). Mallet’s success in making this literature known is also reflected in the work of the Polish historian Joachim Lelewel (1786-1861). In 1807 and 1828, Lelewel published his Polish translations and summaries of the *Poetic* and the *Prose Edda* which were based on French, German and Latin translations of these works. Both times, Lelewel published the Eddas together in one volume and, as the titles suggest, he understood them to constitute the “book of the religion of the ancient inhabitants of Scandinavia“. This aspect is also stressed in the essay that Lelewel supplemented the edition of 1828 with, which provides an overview of texts on and research into Old Norse mythology and the christianisation of the Nordic countries. My paper will focus on how Lelewel presents and contextualises the *Poetic* and the *Prose Edda* (in particular selection and arrangement of material, his essay) and compare this with the publications Lelewel resorted to.

Kristiansen, Tore (København)

Session 36, 3

Sprogpolitikens rolle i udviklingen af nordiske 'exceptionaliteter' i spændingen mellem standardsprog og dialekter

Grundlæggende drejer sprogpolitik sig om hvordan der (bør) ageres i konkurrencen og konflikten mellem forskellige sprog(brug). Det sprogpølitiske samarbejde der er udviklet i Norden – både hvad de traditionelle interne dominansrelationer angår, og i forhold til den nutidige indflydelse fra engelsk – er et oplagt bud på 'nordisk exceptionalisme'. På et andet niveau, hvor sprogpolitikken gælder konflikten mellem standardsprog og dialekter, kan man tale om en nordisk 'exceptionalisme' (evt. to 'exceptionaliteter') der består i at Norden i dag kan fremvise de mest ekstreme eksempler på hhv. sproglig standardisering (i betydningen homogenisering) og dialektal vitalitet – hhv. det danske og det norske sprogsamfund. Mit formål vil være at belyse sprogpolitikens rolle i denne meget forskellige sprogudvikling i to sprogsamfund der – i 'standard vs. dialekter'-forstand – var ét og samme sprogsamfund for 200 år siden.

Kristjánsdóttir, Dagný (Reykjavík)

Session 4, 3

Tuberkulose i litteraturen. Social stigmatisering og litterære representasjoner av den hvite døden

Tuberkulose ble en epidemi i siste del av det nittende århundret og den første del av det tyvende århundret. Det var en sykdom som rammet både unge og gamle, kvinner og menn, de fornemme og de fattige. Det var en sykdom som hadde mange navn som uttrykker både frykt og tiltrekning, og den fikk en større innflytelse på kulturen enn de fleste sykdommer. Tuberkulose spilte en stor rolle i billedkunst og musikk, den opptrer i malerier og operaer, dikt og skuespill, romaner og film. Men tuberkulose ble også en sosial sykdom. Etter at dens smittekanaler ble kjent, fryktet mange de smittede og deres familie. Den sosiale stigmatiseringen blir omtalt i islandske biografier og patologier, mens den estetiske og erotiske siden ved sykdommen blir et emne for litteraturen: skuespill og romaner. Begge representasjonene av den hvite døden blir drøftet i mitt innlegg.

Lainto, Jana (Helsinki)

Session 19, 2

Imagining Denmark in the Central European Czech lands/Czechoslovakia through the works of Arnošt Kraus

Arnošt Vilém Kraus (1859 - 1943), a professor of German studies at the Charles University in Prague, was the first Czech scholar systematically interested in the Scandinavian culture, languages and history. Kraus became the central figure in promoting cultural co-operation between the two regions. For nearly five decades he educated the Czech public on topics related to the Scandinavia, such as agriculture in Denmark, Scandinavian politics and history, and Scandinavian education and literature.

Kraus was particularly interested in Denmark, which he visited altogether 19-times. It is clear, based on his published works, that he regarded Denmark highly as a progressive country and admired "the Danish way of living". In this paper, I firstly analyse Kraus' published works and correspondence to establish what Kraus considered to be the Danish way of living and why it was so exceptional at the time. He often presented Denmark as a shining example for the Czech lands to emulate as early as the beginning of the 20th century. Thus secondly, I continue to examine his organisational and educational activities, during which he promoted Denmark in the Czech lands and later in Czechoslovakia.

Fortællingen og dannelse – i lyset af Svend Åge Madsens *Af den anden verden*

Dannelse handler om at svare på spørgsmålet, "hvem er jeg?", at blive sig selv, som Kirkegaard udtrykker det, under frihedens svimlen. Det vedrører selvdannelse og er et eksistentielt projekt. Men hermed er dannelsen langt fra udtømt.

Dannelse handler også om værdier, om hvad der er godt og skidt, hvad der er korrekt og hvad der er forkert. Dannelse handler om lærdom og viden, om den vigtige viden, den nyttige viden, den fælles viden – om den viden som binder en kultur sammen, og den viden alle har glemt, at de har.

Der tales i disse tider meget om, hvad der er sammenhængskraften i de skandinaviske nationalkulturer, når subjektet har sat sig selv som centrum i sin egen verden og den moderne eksistens er universel ufrom, som det hedder hos Bertrand Russel. Dannelse handler i den forbindelse også om at erkende, at der er en større verden uden for subjektet som man er forpligtet på. Dannelse vedr. derfor også ansvar og er et etisk og er transindividuel projekt.

Den danske forfatter Svend Åge Madsens seneste storværk, *Af den anden verden* (2017), handler om ord, om at blive til og om fortællingens funktion og kraft. Romanen følger om en gruppe mennesker, der er sluppet ud af en omsiggribende eksplosionståge, der æder enhver erindring og menneskelighed. Gruppen ankommer til et ukendt kontinent og må gradvis bygge alt op på ny. De må genopfinde ordene, fortællingerne og civilisationen. Det er ikke tale om en dannelsesrejse, men en dannelsesopbygning, eller skabelseshistorie – og den fortælling kaster netop lys på dannelse.

Psykisk og fysisk sygdom i dansk samtidslyrik

I mit paper undersøger jeg den markante forekomst af såvel psykisk som fysisk sygdom i dansk samtidslyrik. Samtidslyrikken opererer med et markant anderledes subjekt, end man gør i den symbolistisk-modernistiske tradition. Dette har mindst fem årsager. For det første har det symbolistisk-modernistiske subjekt oftest intet navn, ingen livshistorie, ingen samfundsmæssig placering og ingen specifik placering i tid og rum. For det andet har dette subjekt en aldrig nærmere omtalt "ideel" krop og sjæl, der udgør et centrum i verden. For det tredje har subjektet ingen fysiske eller psykiske defekter eller sygdomme. For det fjerde har subjektet en heteroseksuel drift – ofte af titanisk art og rækkevidde og uden smålige hensyn til enkeltindivider – rettet mod et kvindeligt objekt. For det femte har subjektet ingen ikke-katharsiske, "ugly feelings" (Ngai) eller "kredsende livsytringer" (Løgstrup) såsom jalousi, misundelse, skam, angst, irritation, paranoia og mindreværd, men kun "pæne" følelser og suveræne livsytringer som længsel, kærlighed, vrede, begær, mod, stolthed etc. Oplægget diskuterer divergensen mellem den symbolistisk-modernistiske poetik og samtidens "syge" poetik med udgangspunkt i digtere som Bjørn Rasmussen, Asta Olivia Nordenhof, Josefine Graakjær Nielsen, Mikael Josephsen, Caspar Eric og Klaus Lynggaard.

Larsen, Wenche
Hva skjedde med sex i Scandinavia?

Session 3, 2

«Whatever Happened to Sex in Scandinavia», spurte Marta Kuzma og Pablo Lafuente i en foredragsserie og dokument- og artikkelsamling ved OCA (Office for Contemporary Art, 2011) i Oslo i 2008-2011. De ville undersøke myten om Scandinavia som forbilde for den seksuelle frigjøringa i USA på 1960- og 70-tallet med utgangspunkt i Vilgot Sjömans film *Jag är nyfiken – gul* fra 1967.

Jeg vil bidra til svaret på dette spørsmålet ved å drøfte sentrale kvinnelige kunstnere i Norge som har brutt tabuer relatert til kjønn og seksualitet i film, romaner, performancekunst og *stand up-stunts* i perioden 1977-2017. Jeg vil legge vekt på deres behandling av:

- Incest og pedofili (forfatterne Herbjørg Wassmos Tora-trilogi 1981-1986 og Vigdis Hjorts roman *Arv og miljø* 2016, samt filmregissør Vibeke Løkkebergs spillefilm *Hud* 1987).
- Svik og tap: Cecilie Løveids skuespill 1983-2005 (*Vinteren revner, Balansedame, Fornuftige dyr, Dobbelt nytelse, Barock Friise, Rhindøtrene, Østerrike, Visning*).
- Sadosomochisme og seksualisert vold: Wencke Mühleisens aksjonsanalytiske performances 1978-88.
- Humor som strategi mot undertrykking av kvinners seksualitet (Shabana Rehmans stunts 2004-2005).

Lehrmann, Ulrik (Odense)
Presse og offentlighed i skandinavisk litteratur 1880-1920

Session 1, 3

Eksistensen af en stabil demokratisk politisk kultur udgør en væsentlig forudsætning for fremvæksten af den velfærdsstat ('den skandinaviske model'), som mange betragter som en del af det særligt skandinaviske. I denne forestilling er samtidig indlejret en bestemt forståelse af mediernes virke i offentligheden, hvis grundstruktur etableres i årtierne omkring 1900. I mit oplæg vil jeg fokusere på, hvorledes feltet presse og offentlighed skildres i den skandinaviske litteratur ca. 1880-1920. Lægen og ingeniøren fremhæves ofte som 'helte' i Det moderne gennembruds litteratur, fordi de repræsenterer en moderne sekulær verdens fremtidsvendte rationalitet. En lige så central figur udgøres af journalisten og dennes forhold i og til offentligheden. En lang række skandinaviske forfattere har haft en tilknytning til dagspressen og i deres litteratur skildret journalisten, journalisthvervet og offentligheden på et tidspunkt, hvor journalistikken først var ved at blive en profession, og på en måde, hvor også bagsiden af lægens og ingeniørens optimistiske modernitetsforventninger blev bearbejdet. Jeg vil i mit oplæg belyse forståelsen af journalistrollen, (kritikken af) den politiske medieoffentlighed samt samspillet mellem journalistiske og litterære skrivemåder i litteratur af bl.a. Henrik Ibsen, Knut Hamsun, August Strindberg, Sophus Schandorph, Herman Bang, Henrik Pontoppidan.

Malmio, Kristina (Helsinki)

Session 5, 3

Why Svalbard? The meaning of Nordic landscapes in Ralf Andtbackas *Wunderkammer* as a means of cognitive mapping

In 2008 the Finland-Swedish poet Ralf Andtbacka published a collection of poetry, *Wunderkammer*, a postmodern experiment in language materialism. This highly heterogeneous collection consists, among many other things, of almost endless catalogues of objects, including history of technology and media, and place names which refer to various places on the globe. The name of the collection is an allusion to a tradition within art history from the 16th and 17th centuries, the cabinet of curiosities, in which collections of objects were organized according to categories such as naturalia, artificialia, scientifica, and exotica. This tradition was born during the great journeys of exploration, and has been interpreted as portrayals of their owners knowledge of the world.

By using the ideas of Fredric Jameson (cognitive mapping) and Bertrand Westphal (geocriticism) I will in my presentation study the real places listed in *Wunderkammer* as a means of an individual strivings to to construct an understanding of his/her position in the world in an era of globalization, and enhanced interconnectedness. Which places does *Wunderkammer* map, how does the geography of this collection of poetry look like? The Nordic places and landscapes are here of special interest: which Nordic places are mentioned, how are they connected to the rest of the world, and which are the phenomena connected to them in the poems?

Marklund, Anders (Lund)

Session 30, 3

Select Scandinavian Exceptionalisms: The Significance of the Academy Award for Circulating Scandinavian Films and their images of Scandinavia

This paper concerns the important role that awards play for the international distribution of films from the cinemas of small nations. In my case study I will look at the Academy Awards (Oscar) and the comparatively very large number of Scandinavian films that have received a nomination in one of the more important categories during the past 15 years, including awarded films such as Susanne Bier's *Hævnen/In a Better World* (2010) and nominated film such as Ruben Östlund's two most recent films. One (smaller) part of the paper will account for the international sales, distribution and box office of these titles, compared with similar films that have not received a nomination. This discussion also takes into account the films' earlier success at the domestic market and at other awarding institutions. A second (larger) part of the paper will look more closely at the films, in order to see what images of and from Scandinavia are offered this shortcut to international audiences. This part will discern which common traits these films share, in terms of select representations of Scandinavians and the society they live in. In the end, the paper aims to offer new and nuanced understanding of the mechanisms behind, and importance of, international awarding institutions. And, not least, of which Scandinavian Exceptionalisms circulate internationally through their decisions.

Marnersdóttir, Malan (Torshavn)

Session 35, 3

Ekseptionelt færøsk erobring i Grønland

Oplægget undersøger færingers selvopfattelse, som den fremgår af fiskeres beskrivelser af Grønland og grønlandere. Erobringen består i, at færøske fiskere i en lang periode hvert år i 3-4 måneder slog sig ned langs med Grønlands vestkyst og navngav stederne med færøske navne.

Færøske fiskere drog på fiskeri ved Grønlands kyster fra 1920'erne til 1972, da Grønland blev medlem i EEC (EU) og alle hidtige aftaler om fiskerettigheder ved Grønland ophørte. Grønland var dengang lukket land, og i forhandlingerne om adgang til grønlands fiskebanker og en havn blev der bl.a. argumenteret med, at færingerne kunne lære grønlandere at fiske. Fiskeriet foregik først fra skibe, senere fra småbåde, som de færøske fiskere hvert år havde med, når de rejste til Grønland tidligt om sommeren. Erfaringer fra fiskeriet, mødet med grønlandere og fiskernes refleksioner er beskrevet i skøn- som saglitteratur.

I centrum for oplægget står en række radiointerviews, der er udgivet i bogform med titlen *Teir tóku land* – De tog land. Senere er dette fulgt om med en række TV-udsendelser. De postkoloniale dimensioner i dette er oplagte, dertil kommer den erindringskultur, som er bygget op omkring grønlandsfiskeriet gennem udgivelserne, der nøje dokumenterer de færøske stednavne langs med kysten.

Mattsson, Per-Oluf (Stockholm)
Från internationalism till nordisk särart

Session 27, 5

Eyvind Johnson tillhörde under 1930-talet den radikala falangen bland svenska författare. Från och med romanen *Avsked till Hamlet* (1930) engagerade han sig starkt för ett socialistiskt motstånd mot den allt starkare fascismen. I romanerna under 1930-talet företräds den ståndpunkten, ofta uppblandad med kulturradikala inslag, av alter egot Mårten Torpare. Under hösten 1939 pulvreras den både av pakten mellan Hitler och Stalin och det sovjetiska angreppet på Finland. Den kris som Johnson då hamnar i får sitt uttryck i romanen *Soldatens återkomst* (1940) där Mårten Torpare ersätts av författaren Sten som vill bli känd som "Nordens soldat". Vändningen till det nordiska fortsätter sedan och kan sägas fullbordas i de tre romanerna om Johannes Krilon (1941–1943). Parallellt med romanerna engagerar sig Johnson för de nordiska grannländernas öde under andra världskriget. Vändningen inleds i slutet av 1939 med den framträdande roll som han spelar i olika upprop för stöd till Finland, fortsätter sedan med att han blir redaktör för Norska legationens tidning *Håndslag* som smugglades in i Norge. Han uppträder också flitigt för grannländernas sak i den offentliga debatten. Johnson utvecklar ett slags nordisk ideologi där kärnan utgörs av att de nordiska länderna är det enda alternativet till tidens totalitära stater. Nordens särart som likartade demokratier med stort folkligt inflytande framträder som det enda undantaget i en värld präglad av förtryck och krig. Den forne anti-militaristen uppmanar till förstärkt svenskt försvar och hjälp till grannländerna när han utvecklar sin nordiska ideologi i ett samspel mellan romanerna och framträdandena i samtidens politiska debatt.

Maupain, Pedro Poza (Aalborg)
Den spanske drøm om den nordiske model

Session 18, 2

I Spanien har de nordiske velfærdssamfund nærmest naet mytiske dimensioner som exceptionelt fredelige, harmoniske og velstaende samfund. I særdeleshed Danmark, hjulpet af de talrige og anerkendte internationale rapporter og institutioner, som i løbet af de sidste mange ar har tegnet et billede af landet som ekstremt velfungerende, og karet det bl.a. som verdens lykkeligste og mindst korrupte samfund. Danmark og Norden er derfor blevet til en sand nation branding-drøm, især hvis man anvender Anholts reviderede definition af begrebet, competitive identity, som inddrager politiske, økonomiske og kulturelle elementer.

Det er naturligt at forestille sig, at denne ros har efterladt et yderst positivt indtryk i et sydeuropæisk land som Spanien, der i dag er plaget af økonomiske og politiske vanskeligheder samt alvorlige korrupsionssager blandt højtstående personligheder, hvor mistillid til kongehuset og politikerne trives, og hvor Danmark og Norden i forvejen næsten altid har været genstand for glimrende omtale og har fungeret som politiske og sociokulturelle forbilleder i flere artier.

Pa denne baggrund fokuserer min forskning pa, hvordan Danmark fremstilles som modelsamfund i de spanske medier, og hvorvidt den danske identitet bliver differentieret fra de øvrige nordiske set ud fra et lingvistisk-diskursivt perspektiv. Med udgangspunkt i det alternative syn pa kritisk diskursanalyse som ikke opfatter begrebet magt som værende en altid negativ størrelse, undersøger jeg, hvordan spanske medier bruger sproget, samt med hvilken hensigt sproget bruges, nar de omtaler Danmark og Norden, specielt i forbindelse med forhold som er relateret til velfærdssamfundet og star i kontrast til den omtalte vanskelige situation i Spanien.

Meregalli, Andrea (Milano)

Session 23, 2

A Place to Meet Life. Space in Zenia Larsson's Works

Born in Łódź to a Jewish family, Zenia Larsson (1922-2007) arrived in Sweden in 1945 after surviving Nazi concentration camps. When she started writing in the late 1950s she chose Swedish as her language. Her production stems from the urge to give witness of her experience, and one of the recurrent themes is the search for and definition of identity, determined both by one's personal feelings and by the requirements of the environment. This paper will concentrate on space as a crucial factor in the process of identity definition, and specifically on the role of Sweden in Larsson's works. In her novel *Livet till mötes* (1962), the country of adoption is identified as a land of hospitality and freedom, contrasted not only with Germany but especially with Poland, where, even before the war, life was not easy for a Jewish girl. Later, a further spatial dimension is introduced, when the debate about the Middle East in Sweden and the arrival of a new wave of Polish-Jewish refugees make Zenia decide to travel to Israel, a journey she accounts for in the travelogue *Morfars kopparslantar* (1970). If in Sweden one can live safely as a Jew, Israel is the place to live as a human being without having to feel a Jew. My aim is to analyse how these issues are dealt with in the mentioned books in order to shed more light on the authorship of this rather neglected writer.

Moberg, Bergur Rønne (Torshavn)

Session 10, 2

The Blue Barbarian and the 'New' Geography

In an interview with the Danish newspaper *Berlingske Tidende* entitled "Barbarians who understand" from 1966, the Faroese writer William Heinesen (1900-91) points out that the Faroese during the 20th century made a great effort to catch up with the fastening development. To quote Heinesen's friend and colleague Jørgen-Frantz Jacobsen (1900-38), in the Faroe Islands you can experience "Europe's development over the last 400 years in a much shorter timeframe". Faroese culture in general demonstrates young nations and 'ultraminor literatures/cultures' (Moberg and Damrosch) having been forced to spin their web suddenly and fast due to modernity's sudden and massive influence. Being a 'young', 'peripheral' and ultraminor literature, Faroese literature has been exposed to an accelerated development (Gachev, 1964). The developing of Faroese literature and modern Faroese culture in general started only 100 years ago, but today Faroese literature in its own 'peculiar way' has gone through the whole evolution of European literature. The process has been characterized by a struggling to be abreast of and to catch up with European literature.

The focus will be given on 2 effects of the accelerated development which is 1) the role of the catalytic agents in young, ultraminor, peripheral, and non-metropolitan literatures/cultures as the Faroese (Heinesen and Jacobsen) and 2) simultaneity as anachronic aspects in terms of "Gleichzeitigkeit des Ungleichzeitigen" (Ernst Bloch), 'gleichzeitige Bewegungsabläufe' (Ottmar Ette), as co-current styles etc. The questions asked will be: "what is the simultaneous?" (cf. Giorgio Agamben's essay with the same title), which centralist assumptions do the most important Faroese writers have? And how do they go along with the Western organization of literary history? How are the Faroese reenchanting reinvigoration of the barbarian connected to the collapse of the European centre (nazism and fascism) in the first half of the 20th century? And on the other hand which role do the barbarian and the other characters play as the epitome of the 'new' 'peripheral' geography of the North Atlantic or how are the concept of the barbarian connected to imaginations of the North? How come that this character and concept became both scene, subject and a way of reflecting the centre-periphery relation for major Faroese novelists?

The focus will be on Heinesen's and Jacobsen's blues-oriented perception of themselves and the Faroese as 'barbarians' and similarly as 'obscurants', 'amateurs', 'dilettantes', 'blockheads', dreamers, fantasts, 'frontiers', and all kinds of eccentric characters alike. 'The blue barbarian' refers directly to geography (the ocean), to feelings and experiences connected to the archipelagic Faroese geography. The meaning of these 'wild' characters are connected to a melancholic feeling of a remote and ultraminor geography and furthermore to a felt and experienced absence and lack of capacity in the ultraminor Faroese geography: internally as a lack of infrastructural capacity and externally as a lack of influence. However, the felt and experienced blues is a crucial creative drive in Faroese literature and thus a driving force in catching up with the European literature and literature of the world in general. Fields of reference: World Literature and Island Studies.

Mohnike, Thomas (Strasbourg)

Session 10, 1

Telling Scandinavia. Towards a Theory of Mythemes of the North in Cultural Circulation

When talking about Scandinavia outside or inside of Scandinavia, the same sets of – sometimes contradictory – elements are used and reused: nature, modernity, coldness, suicide, welfare state, liberty, masculinities and femininities, Vikings, peacemaking, Protestantism, paganism, secular societies and many others. However, the elements are not always combined in the same manner – and they change in history and space. My contribution tries to sketch a new theory of describing the logic and dynamics of the reuses of these “Mythemes of Social Knowledge” of the North, inspired by a productive misunderstanding of structuralist ideas (C Lévi-Strauss and others) and fused with insights from Literary Darwinism and the study of the geography of knowledge. I will then show how it might be applied to the study of reception of Old Norse Myth and Civilization with focus on the long 19th century.

Mortensen, Anders (Lund)

Session 25, 2

Vankelmod och livsfientlighet. Om dansk och svensk särprägel i Johannes V. Jensens *Kongens fald* och Oscar Levertins *Magistrarna i Österås*

En jämförelse anställs mellan *Magistrarna i Österås* och *Kongens fald*, båda publicerade 1900 och skrivna av två av det skandinaviska sekelskiftets mest estetiskt spektakulära och uppburna författare, Oscar Levertin och Johannes V. Jensen, med särskilt avseende på hur romanerna synbarligen utformats för att pröva föreställningar om danskt respektive svenskt folkkyrke, i grov sammanfattning *vankelmod* och *livsfientlighet*. Undersökningen i *comparative exceptionalism* inriktas på hur de olika historiskt-diskursivt situerade föreställningarna om nationell särprägel inrättas estetiskt och performativt i de båda romanerna, vars bistert moderna missnöje går än tydligare i dagen när de ställs bredvid varandra.

Mose, Gitte (Oslo)

Session 29, 3

Den gyldne ø. Johannes Heldén's *Astroekologi* – et ”meshy” grænseløst gesamtkunstwerk?

Den svenske kunstner, forfatter, performer, musiker mm, Johannes Heldén's multimodale- og multimediale værk skal her diskuteres som et muligt eksempel på en kunstnerisk repræsentation af det Timothy Morton kalder ”den økologiske tanke”, hvis ”form (...) is at least as important as its content”. (210, s.4)

I skrivende stund består *Astroekologi* (2016 -), som forbinder sig med Heldén's tidligere værker, af et interaktivt site via hans website, af trykte bøger på engelsk, dansk og svensk, en performance på Dramaten i Stockholm, udstillinger, videoptagelser, YouTube-film, foredrag og løbende instagram-updates.

Værket vil blive præsenteret og diskuteret økokritisk med inddragelse af Gilles Deleuze og Felix Guattaris tanker om rhizomet og Jacques Rancières tanker om æstetikens politik.

Mrozewicz, Anna Estera (Poznań)

Session 30, 5

Dark eco-landscapes and the aesthetics of whiteness. Framing ecological threat in Nordic films about Russia.

Environmental concerns and the relationship between human beings and nature are central to Nordic cinemas, belonging to cultures associating themselves – and from the outside associated – with an exceptional level of ecological consciousness on the global scale. This is despite the fact that the positive image of Nordic green policies is weakened by certain contradictions, such as nuclear power in Finland and oil resources in Norway. This exceptionalism is both expressed and examined in a number of Nordic films and eco-documentaries about Russia, the vast neighbouring country perceived as a polar opposite to the Nordic region in terms of environmental consciousness. In my paper I will explore two Norwegian narratives dealing with the subject of Russia in terms of ecology and global warming: the cli-fi television series *Occupied* (2015–) and Knut Erik Jensen's documentary *Cool and Crazy* (2004). Inspired by Timothy Morton's concept of dark ecology (2016), according to which ecological awareness in the present Anthropocene era takes the form of a strange loop (imagined by a serpent eating its own tail), evolving from 'tragic melancholy' to 'comedic sense of coexistence', I will analyse these narratives of/on Nordic exceptionalism as revealing the complicity of the Nordic subjects in the surrounding ecological dystopia. I will especially examine the 'aesthetics of whiteness' – achieved by cinematically enhanced nature shots, especially of snow-covered landscapes iconic of what is often associated with the North – employed in Nordic eco-cinemas to frame this dark ecological awareness.

Møller, Lis (Aarhus)

Session 28, 5

Medievalism and popular balladry – reviving and adapting Danish popular ballads [folkeviser]

Next to Saxo's *Gesta danorum*, no corpus of medieval texts was more important to Danish romanticism than the Danish popular ballads collected by Vedel and Syv and reissued by Abrahamson, Nyerup, and Rahbek in *Udvalgte danske Viser fra Middelalderen*. Danish poets from Ewald and onwards adapted individual ballads or imitated the ballad form, and they recycled, in a variety of genres, themes, characters, and stories drawn from the ballads. Furthermore, Danish ballads attracted substantial interest outside Denmark. To exemplify the impact and circulation of Danish popular balladry, this paper will briefly discuss three different adaptations of the ballad 'Nökkens Svig', two Danish and one English: Ewald's 'Liden Gunver', M.G. Lewis' 'The Water-King', and Oehlenschlägers 'Fiskeren'.

Møller, Andreas Hjort (Aarhus)

Session 28, 4

The Drama of History. Nordic medieval history on stage in the Copenhagen German Circle

At the outset of European romanticism, Germans residing in 18th-century Copenhagen unfolded the interest in the Nordic Middle Ages. P.-H. Mallet, a Swiss historian, laid out the foundations, together with the historian J.H. Schlegel, his brother the playwright J.E. Schlegel, and H.W. v. Gerstenberg, ingenious forerunner of the *Sturm und Drang*-movement. The 'wahre Historie' of the North (J.E. Schlegel, *Gedanken zur Aufnahme des dänischen Theaters*, 1755) turned into countless later Romantic stage adaptations of a long forgotten, glorious past. This paper delves into two historical dramas conceived in the Kingdom of Denmark, but written in German, J.E. Schlegel's *Canut* (1746) and Gerstenberg's *Minona* (1785), as well as the Latin texts that constitute the 'wahre Historie', upon which the Romantic visions build.

Mønster, Louise (Aalborg)
Antropocæn poesi – et spor i ny skandinavisk lyrik

Session 20, 1

Mit oplæg tager afsæt i begrebet antropocæn og spørger til, hvordan lyrikken kan fungere som en central aktør i diskussionen af de markante ændringer, der aktuelt ses i forholdet mellem menneske og omverden, kultur og natur. Med afsæt i forfattere som bl.a. Lars Skinnebach, Theis Ørntoft, Johannes Heldén, Liv Sejrbo Lidegaard, Lea Marie Løppenthin, Geir Gulliksen og Morten Chemnitz foretager oplægget tre nedslag, der kan betragtes som udflydende punkter i en bevægelse fra en eksplicit kritisk antropocæn digtning til en anti-anthropocentrisk. Disse nedslag går fra 1) en direkte og mørk samfunds- og økokritisk diskurs over 2) en knap så politisk agiterende digtning, som dog tydeligt forholder sig til et antropocænt verdensbillede, til 3) en poesi som i mindre grad eller slet ikke tematiserer sådanne forhold, men som alligevel tegner et korrektiv til forestillingen om mennesket som altings centrum. En hovedpointe i oplægget er, at de diskuterede værker ikke kun skal anskues ud fra en æstetisk synsvinkel, men også har en vigtig etisk og politisk funktion. Værkerne indgår som centrale diskussionspartnere i den pågående debat om klimakrise og repræsenterer et forsøg på at gribe forvandlende ind i vores måder at tænke forholdet mellem menneske og natur.

Nesby, Linda H. (Tromsø)
Sammen om sykdom. Om skildringen av parrelasjoner i to skandinaviske sykdomsfortellinger

Session 9, 1

David B. Morris har i *Eros and illness* (2017) tematisert utfordringene knyttet til det å bli omsorgsperson for en syk ektefelle. Hennes sykdom gjør at hun ikke lenger er den ektefellen hun har vært. Han skisserer utviklingen fra et omsorgsmønster som involverte pasient og lege eller pasient og pårørende til å involvere hele nettverk av omsorgspersoner. Dette nettverket kalles innenfor medisinsk sosiologi for "supra-dyadisk":

The supra-dyadic bedside, with its disruption of the patient/doctor dyad, finds its representative contemporary figure, I argue, in the family caregiver. The caregiver-spouse, for example, breaks the traditional dyad by virtue of a bedside role that entails not only quasi-official responsibilities but also affective entanglements – with the patient and the numerous family members and other people with whom the cares daily comes in contact. (Morris 2014: 256)

Jeg ønsker å studere hvordan nettverk og pårørende skildres i to sykdomsfortellinger, nemlig Ragnar Hovlands *Ei Vinterreise* (2001) og *Der bor Hollywoodstjerner på vejen* (2014) av Maria Gerhardt. Hovlands tekst skildrer et middelaldrende heterofilt barnløst par der den mannlige parten får magekreft. Maria Gerhardt skildrer et lesbisk par i 30-årene med et barn hvor fortelleren får diagnosen brystkreft. Begge tekstene insisterer på betydningen nære relasjoner har i sykdomsforløpet og gir liten oppmerksomhet til sykehus og legefunksjonen. Paperet vil undersøke hvorvidt tekstene har en dialogisk karakter som gir rom både for pasient og pårørendes sykdomserfaring (Frank 2000). Tekstene demonstrerer ulike strategier for å leve sammen på når den ene gjennomgår et alvorlig sykdomsforløp.

Nielsen, Henrik Skov (Aarhus)
The Exceptional, Conceptional, Affectional, and Intentional in Christian Winthers "The Confessional" ["Skriftestolen"] (1843)

Session 17, 3

Winther's "Skriftestolen" is a canonical text in Danish literary history. It is often described as typical of its time and as a highpoint of romanticism. It remains unnoticed, though, in scholarship on Winther that Winther takes a stance on sexuality that one hardly finds again in Danish literary history for at least another one and a half century. In the paper I suggest a reading of Winther's "Skriftestolen" that examines the strange lines of desire in the Danish classical short story. Breaking away from previous readings of the story, I argue that it is much more radical in its world view than has been assumed. I argue for the usefulness of the terms in my title in the sense that the story thematizes the exceptional as a sexual as well plot-oriented concept; that is highly conceptional in the ways in which the architectural and spatial constructions meets the literary; and that it is affectional in everything but the heterosexual relations. Finally, I try to generalize the reading strategy I am proposing. I make the argument that recourse to intentionality (as ambiguous, contested, and oblique as it may be) is a necessary part of the rhetorical approach to fictionality which I am advocating. In the story the Scandinavian meets the European, and the romantic meets its limit in a way that sheds new light on other parts of Winther's work where there are also clashes between temperaments, genders, religions and sexualities.

Nilsson, Magnus (Malmö)
Arbetarlitteratur: mellan exceptionalism och universalism

Session 27, 1

I forskningen om svensk arbetarlitteratur har det ofta framhållits att denna skulle vara exceptionell. I Lars Warmes (red.) *A History of Swedish Literature* heter det exempelvis att de svenska arbetarförfattarnas genombrott på 1930-talet är "a unique phenomenon in world literature". När de nordiska perspektiven i arbetarlitteraturforskningen under de senaste åren stärkts har man istället betonat att den nordiska arbetarlitteraturen skulle vara exceptionell. I förordet till antologin *Från Nexø till Alakoski: Aspekter på nordisk arbetarlitteratur* (red. Bibi Jonsson et. al.) beskrivs den exempelvis som "ett av vår regions få unika bidrag till världslitteraturen". Samtidigt som dessa synsätt lyfter fram sådant som verkligen är unikt – exempelvis att arbetarlitteraturen i vissa avseenden varit en starkare tradition i Norden, och kanske framför allt i Sverige, än vad som varit fallet i andra länder – riskerar de också att osynliggöra viktiga aspekter av de nordiska arbetarlitteraturerna, exempelvis att nordiska arbetarförfattare ofta varit starkt påverkade av utländsk litteratur och litteraturdebatt. Syftet med detta paper är att utmana föreställningarna om den exceptionella nordiska arbetarlitteraturen genom att, i anslutning till argumentationen i den av John Lennon och mig utgivna antologin *Working-Class Literature(s): Historical and International Perspectives* visa att de nordiska arbetarlitteraturerna kan beforskas som "parts of working-class literature(s) – a totality made up of relatively autonomous but interrelated, or even overdetermined, parts that simultaneously encompass a global and a national phenomenon".

Nilson, Maria (Linnaeus Universitet)

Session 7, 2

Längtan efter det som aldrig varit och det som aldrig blir. Nostalgi och framtidshopp i nordisk landsbygdsskildring från 1930- och 40-tal

Med utgångspunkt i ett par romaner av Birgit Th. Sparre, Margit Söderholm och Trygve Gulbrandsen vill jag exemplifiera den motsägelsefullhet som finns i ett flertal av 1930- och 40-talens populära landsbygdsskildringar. Det handlar om romaner som är starkt nostalgiska samtidigt som de förhåller sig till moderniteten och kan innehålla stark kritik mot den tid vi lämnat bakom oss. Å ena sidan kan man i dem se exempel både på vad Svetlana Boym kallar "restorative" och "reflective nostalgia" då längtan tillbaka till ett "då" är en viktig del av romanerna. Även om de nostalgiska drag som kan betecknas "restorative" dominerar, finns det även exempel på en annan typ av nostalgi, vilket ger dessa romaner en spännande rörlighet. Å andra sidan finns här ofta också inslag av en närmast utopisk framtidstro, vilket bland annat Eva Heggstad diskuterat, där framtiden lovar både jämställdhet och jämlikhet. Dessa romaner kan läsas som en mix av både rasistiska och stereotypa element som obekvämt samsas med samhällskritiska och i viss mån även subversiva ingredienser. Genom att jämföra texter av Sparre, Söderholm och Gulbrandsen vill jag synliggöra och diskutera dessa intressanta men också problematiska drag.

Norheim, Thorstein (Oslo)

Session 2, 3

Om ærens betydning i Dag Solstads fremstillinger av det norske etterkrigssamfunnet

Foredraget vil ta utgangspunkt i et etablert synspunkt om at vestlig kultur ikke lenger kan betraktes som en æreskultur, og at ære spiller en vesentlig mindre rolle enn tidligere. Mye tyder på at æresbegrepet har gjennomgått en langsom revolusjon. Faktisk er det grunnlag for å hevde at vi i dag lever etter æren. De skandinaviske, egalitære og likhetsorienterte velferdssamfunnene synes særlig godt egnet til å illustrere denne svekkelsen av æreskulturen. Opp igjennom historien har det i Norden skjedd en markant endring av det norrøne samfunnets ekstreme æreskultur. Få andre vestlige samfunn virker derfor bedre egnet til å demonstrere denne nye etter æren-kulturen enn nettopp de skandinaviske velferdssamfunn.

Med dette som utgangspunkt vil jeg konsentrere meg om en av norsk litteraturs fremste samfunnskronikører, Dag Solstad. Tesen er at både kulturell og individuell ære hører med blant forfatterskapets sentrale drivkrefter, noe som også inkluderer andre sentrale og beslektede begreper hos Solstad, som f.eks. verdighet, anerkjennelse, fornedrelse og skam. Foredraget vil ta for seg et utvalg av Solstad-tekster og munne ut i en drøfting av Solstads litteratur som æresforellinger.

Nyboe, Jacob Ølgaard (København)

Session 20, 4

At trippe på undergangen. Om formsprogekksperimenten på kanten af katastrofen hos Skinnebach, Rimbereid og Ørntoft

De danske digtere Lars Skinnebach og Theis Ørntoft dannede i 2010 bandet Klimakrisen med sloganet "Kunst der ikke beskæftiger sig med Klimakrisen, er ikke værd at beskæftige sig med", der siden dukkede op som bagsidemotto på Skinnebachs *Øvelser og rituelle tekster* (2011). Her søgte forfatteren med egne ord at skabe en virkningsorienteret litteratur i en tekst, der stærkt ambivalent både søger en vej ud af katastrofen og samtidig besegler dens uafvendelighed. Skinnebach får skrevet både verden og teksten selv frem til et nulpunkt, hvor hans egen krisepoetik erklæres for enten fejlagtig eller futil. Ikke desto mindre udsendte Skinnebach i marts 2018 den nye samling TEOTWAWKI i samarbejde med multikunstneren Goodiepal, hvor ambitionen synes at være at skrive sig om på den anden side af den uundgåelige katastrofe. Stilen er overraskende lystfuld i forhold til et forfatterskab, der ellers har været præget af frustration og vrede – og der kan nærmest tales om, at jeget tripper på en (u)mulig fremtidsfantasi. Der er tale om et viltert og visuelt gennemført værk, hvor paratekst, multimodalitet, metafiktion og en lang række referencer til andre kunstværker spiller en central rolle. Mit paper vil diskutere, hvorvidt tekstens særegne formsprog kan udgøre en form for svar på klimakrisens imperativ, der stadig optager forfatteren. Der vil undervejs blive skelet til Øyvind Rimbereids *Solaris korrigert* (2004) og Theis Ørntofts *Solar*, der begge også skaber en art krisebevidst fremtidsvision i et eksperimenterende formsprog.

Nymoen, Ingrid (Bergen)

Session 11, 1

En tekstbundet familie- og individbasert dannelsesnorm med teksthistorisk forelegg hos Augustin?

I 1963 gav den franske Augustin-forskeren Pierre Courcelle ut en omfattende teksthistorisk studie i Augustins *Confessiones* (*Bekjennelser*). Så vel forhistorie som virkningshistorie er omfattet av dette arbeidet. Begrenset av sin posisjon i fransk tradisjon har Courcelle diskutert den plass *Bekjennelser* har hatt i litterær tradisjon i store deler av Europa, middelhavsområdet inkludert. Forfatterens blikk har bare ikke nådd Skandinavia.

Trass i sitt vide perspektiv – og sine 746 boksider – har ikke denne studien noen direkte relevans for skandinavisk resepsjon av *Bekjennelser*. En viss overføringsverdi har riktignok kapitlet om den unge Augustin som en "romantisk helt". Primært gjelder denne relevansen *familie*-diskursen, og ganske spesielt *mor/sønn*-diskursen, i den sjølbioGRAFISKE delen av *Bekjennelser*, dvs. bok 1-9 av de totalt 13 'bøkene' *Bekjennelser* består av.

Med eksempler fra forskjellige litteraturtyper vil jeg argumentere for en tekstbundet skandinavisk familie- og individ-basert dannelsesnorm med Augustins narrative sjølbioGRAFI som normdannende basistekst. Fra denne teksten først ble kjent i seinantikken, er det nå gått om lag 1600 år. I løpet av de siste 150-200 åra. kan det argumenteres for at resepsjon av romantikkens tekst-normer fikk bane vegen for at også resepsjons-produkt av Augustins individ-sentrerte familie-diskurs kom til å få en relativt sentral intertekstuell funksjon i skandinavisk litteratur. Sett mot denne tidshorisont, og mot de store endringer familie-institusjonen den seinere tid har gjennomgått, blir spor av sjølbioGRAFISKE familie-diskurs hos Augustin iøynefallende.

Med grunnlag i kilder jeg har hatt tilgang til, primært i skandinaviske universitetsbibliotek, mener jeg å ha belegg for at *mor/sønn*-fortellinga hos Augustin (bok 1-9) fra 1800-tallet av til nærmere vår tid har vært særlig hyppig transformert til didaktisk og/eller skjønnlitterær diskurs i skandinavisk litteratur.

Summan av vad? Om "nordisk" eller "skandinavisk" litteraturhistorieskrivning

Föredraget belyser till att börja med ett antal problem kopplade till litteraturhistorieskrivningen, dess avgränsnings- och indelningsproblem. Efter det att de möjliga kriterierna språk, territorium och etnicitet samt deras förhållande till varandra diskuterats kommer frågan om den "nordiska" eller "skandinaviska" litteraturhistorieskrivning in i bilden. Här jämförs tre verk från de senaste årtiondena som säger sig behandla just "nordisk" och "skandinavisk" litteraturhistoria som en sorts helhet:

- *A History of Scandinavian Literatures* (alternativ titel: *Histories of Scandinavian Literature*), som utkom i fem band mellan 1992 och 2006 med Sven Hakon Rossel som huvudredaktör.

- *Skandinavische Literaturgeschichte*, ett ettbandsverk i två upplagor från 2006 respektive 2016 med Jörg Glauser som huvudredaktör.

- *Nordens litteratur*, ännu ett ettbandsverk som gavs ut 2017 med Margareta Petersson och Rikard Schönström som huvudredaktörer.

Alla tre försöker (på ganska olika sätt) etablera "nordisk" och "skandinavisk" litteraturhistoria i relation till de olika litteraturer som tänks ingå i en sådan helhet. Men i frågan om vad som egentligen är *en* litteratur finns det inte bara divergerande meningar mellan de tre, utan delvis rentav inom de tre verken. Detta har betydelse inte minst för indelningsprinciperna i samtliga tre fall. Här undersöks hur olika kriterier, ofta omärkligt och utan att problematiseras, tillämpas och blandas (samman) med varandra. Att "nordisk" eller "skandinavisk" litteratur är en helhet som utgör summan av sina delar kan man kanske i samtliga fall utgå ifrån, men den intressanta frågan är vilka dessa delar egentligen är.

Nature, Education and Community. A Sustainable Model from the Thought of Arne Næss

The contribution aims to explore Arne Næss's unique thought with its provocations and implications, ranging from nature and ecology to education and community.

By discussing Næss's ecological philosophy, the contribution intends to show that such an approach is a cornerstone to orient education towards the construction of social bonds among diverse people, cultures and self/world.

The foundation for a deep ecology and the notion of "ecological self" are suitable to build alternative models to the dominant one, which is based on social and economic individualism, unfettered competition, growth, profit and has now affected pedagogy and education.

Næss's peculiar thought focuses instead on self-realization through an identification with all human beings and on the relationship between self and world in an outward-oriented way. It shows that there can be no clear ontological division in life nor can people leave others out of consideration.

This contribution intends to show that Næss's model can stimulate the pedagogical thinking, laying the foundations for an anthropological vision going beyond the dominant paradigm. It presents a community model that rediscovers a universal bond and dignity through the "other" and beyond contingencies, and becomes more "human".

I dansk såvel som international kontekst diskuteres effekterne af den generelle digitalisering af samfundet i forhold til undervisning. Bekymrede stemmer peger på digitale medier som et forstyrrende element med kognitivt problematiske effekter (Turkle 2015, Rashid 2017, Pedersen 2018), mens andre betoner de didaktiske potentialer (Bates 2015, Tække & Paulsen 2013). Det er dog bredt accepteret, at der er behov for at definere og udbrede digitale færdigheder og kompetencer og derigennem udvikle elevernes digitale dannelse. Den danske regerings aftale om *Styrkede gymnasiale uddannelser* (gymnasiereformen 2017) har således sat fokus på at styrke digitale kompetencer blandt eleverne.

Dette paper rapporterer fra en empirisk undersøgelse på Ørestad Gymnasium (ØG), hvor man har igangsat en IT-kompetenceindsats. ØG ser sig selv om et digitalt pionergymnasium, og undervisningen foregår stort set udelukkede med digitale redskaber. Ved hjælp af en åben etnografisk undersøgelse med observationer, videooptagelser af gruppearbejde, samt interviews undersøges, hvordan digitale medier anvendes i undervisningen på ØG, som en konsekvens af den danske regerings nye gymnasiereform og derigennem som et eksempel på en dansk tolkning af digital dannelse. I denne sammenhæng diskuteres spørgsmål inden for to områder:

- 1) Hvilke digitale kompetencer sættes i fokus på ØG, og hvordan inddrager lærerne digitale medier til at træne disse kompetencer og understøtte elevernes læring?
- 2) Hvordan arbejder eleverne i grupper med og omkring digitale medier, samt hvordan oplever eleverne selv IT-kompetenceforløbet? Hvilke udfordringer støder de på? Hvordan kombinerer de online og offline aktiviteter?

På mange nivå i samfunnet spør man seg hvorfor et urovekkende stort antall unge mennesker reiser fra Norden for å delta i den brutale krigen i Syria. Feilslått integrering, arbeidsledighet og manglende utdanning fremheves ofte som forklaringer. Spørsmålene tematiseres i en rekke utgivelser, men én skjønnlitterær utgivelse fremstår som særlig interessant, blant annet med tanke på konseptet skandinavisk eksepsjonalisme: Demian Vitanzas kritikerroste roman *Dette livet eller det neste* (2017). Romanen handler om en norsk jihadist og baserer seg på en virkelig historie. Den er gjengitt etter forfatterens besøk til fengselet, der romanens forteller soner sin straff. Fortellergrepet gir på en nær måte innblikk i tankene til en av de første såkalte Syria-farerne som er dømt for terrorvirksomhet i Norge. Utenforskap, kriminalitet og kulturelle forskjeller tematiseres i boka, og kan ses som mulige grunner til religiøs søken og radikaliserings. Noe som etter min mening er påfallende, er at også velstand og skyldfølelse knyttet til det å tilhøre en av verdens mest privilegerte befolkning, fremstår som et element i beslutningen om å reise for å krige. Dette er momenter som ikke er fremtredende i diskusjonene om Syria-farerne i offentligheten, og fremstår derfor som relevante å undersøke. Dette perspektivet kan støttes av nyere studier av privilegier og skyld i Skandinavia (Oxfeldt, 2016), studier av dagens globaliserte menneske (Butler, 2010) og teori om vår samtids utsatte mennesker (Ahmed, 2014). Romanen fremstår som et godt utgangspunkt for å diskutere flere former for skandinavisk eksepsjonalisme, i kombinasjon med perspektiver tilknyttet flerkulturelle samfunn (Bhabha, 1994).

Idrottsligt och konst-litterärt historiskt exceptionellt – med exempel på danska och svenska insatser

Konstens och därmed litteraturens, ävenså idrottens historia har sina egna bildningsvägar, men det finns jämväl skärningspunkter, där den ena kompletterar den andra. I viss mån har 'Skandinavisk exceptionellism' till och med i detta sammanhang sina roller, som har liksom fördelats även med internt skandinavisk specialisering. 1912 hölls i Stockholm de femte moderna Olympiska Spelen, där den första gången (den sista gången fram till nu var det 1948) blev måleri, skulptur, musik, litteratur och arkitektur som olympiska tävlingsgrenar.

Svenska, respektive skandinaviska pionjärinsatser i det här kröntes ännu inte då med någon medalj, men vid senare OS blev det både den första nordiska medaljen – alltså, till H. Sinding-Larsen för Norge i arkitekturgrenen, och en rad utmärkta pristagare för Sverige – i skulpturkonkurrens (G. Nordahl, S. Blomberg), i måleritävlingen (D. Wallin) och i arkitekturen (N. Olsson). Danmark framstår bland sina skandinaviska grannar och etniska släktingar med två prisbelönta litteratörer – Josef Petersen (tre silvermedaljer) och Johannes Weltzer (en bronsmedalj).

Syfte med det här undersökningsbidraget är att utifrån en kulturhistorisk kontext ge analytiskt-interpretande inblick i dem här verkens tematiskt-typiserande konceptioner. Efter att man har inställt dem olympiska konståvlingarna, blev tonvikten på dem autentiska idrottarnas personligheter mer påfallande. Det utvecklades en tendens att göra dem i viss utsträckning som visuellt och till och med litterärt attraktiva gestalter. I 'skandinaviskt exceptionellt' perspektiv skall man betrakta härmed som exempel tennisspelarnas B. Borg (dokumentärt-biografiska böcker och en film, gjord 2017) och C. Wozniacki personligheter nuförtiden.

"Spanien annorlunda". An Interdisciplinary Approach to the Scandinavian and Spanish Exceptionalism in the XXth Century

This is a journey through the cultural imaginary between Spain and Sweden (Scandinavia, in a broad sense). It begins with a quotation from Ruben Dario's poem "El Rey Oscar":

"Le Roi de Suède et de Norvège, après avoir visité Saint-Jean-de Luz, s'est rendu à Hendaye et à Fonterrabie. En arrivant sur le sol espagnol, il a crié: «Vive l'Espagne!» (*Le Figaro* , mars 1899)

And finish with Swedish pop music nowadays. In between, we consider a wide variety of topics, such as: Asta Nielsen's (1881-1972) erotic "gaucho" dance and her implications for the gender, body and sexuality, the arrival of the Scandinavians tourists to the beaches of Spain (from Viking Men to Benidorm Women), the influence of Spanish yeyé music in Swedish schlager, the "ultima thule" Arianism of Capitán Trueno's girlfriend, the relationship between Arts ("poesía novísima", Equipo Crónica) and the Spanish Ministry of Information and Tourism, the role of Abba and Manolo Escobar in the context of Spanish-Swedish modernization process, the reception of Spanish literature in Sweden since the 20's, *Marcelino Pan y Vino* and its role in Spanish language teaching in Scandinavia, the evolution of Gösta Adrian-Nilsson's Cubism (1884-1965) and his paintings of bullfighters, the vision of Spain in XXth Century Swedish travelers like Yngve Berg or Alex L. Romdahl, Isabel de Palencia's stay in Stockholm and Agustín de Foxá's Swedish journey in the 40's, etc.

The storyline of this paper is based in the analysis of a number of threads, which may form a (maybe) logical tapestry of puzzled looks between two of the cultural peripheral societies in Europe, in search of its modernization; in same way, in search on their Exceptionalism. . We use a comparative and interdisciplinary perspective, we manage culture, literature, and humanities, in order to try to define what Exceptionalism means for Spain and Scandinavia in the XXth Century.

Partyga, Ewa (Warsawa)

Session 15, 2

Some images of Scandinavian exceptionalism in Polish theatre after 1989

In my paper I will explore the patterns of representing Scandinavian drama (film or literature) in contemporary Polish theatre in order to describe the ways in which Scandinavian origin of the material determines the mode of its staging. Investigation of the similarities and the differences between some Scandinavian texts staged after 1989 in Poland will contribute to mapping the topics considered as typically Scandinavian. By analysing the aesthetics of performances I will try to find the main rules for constructing the notion of Scandinavian taste in Polish culture. I also intend to investigate the critical reception of chosen productions, tracing the critics discursive strategies of referring to Scandinavian culture. Multi-layered analysis will help not only to describe the image of Scandinavian exceptionalism(s) in Polish theatre but also to investigate the ways in which it is exploited in Polish culture (and politics).

Persson, Gunilla Almström (Stockholm)

Session 32, 2

Politikern som den vanliga människan i tv:s talk-show Skavlan

Inom medie- och retorikforskning beskriver man formen för den politiska retoriken som generellt sett allt mer lättsam och intimiserad. Utvecklingen förklaras med samhälleliga omställningar och med förändringar i medielandskapet (Jamieson 1988). Detta påverkar hur politiker framställs i media, särskilt i tv och tv:s talk-shows.

Kjeldsen (2015) lyfter fram Skandinavien som en alldeles särskild arena för detta. Han säger att politiker framträder som naturliga, autentiska personer i skandinaviska medier. Kjeldsen menar att det i de skandinaviska länderna inte räcker för politiker att framstå som "just an ordinary guy – or girl" utan att man i medier måste visa sig som en person som gärna bjuder på sig själv och delar med sig av sina känslor. En följd av detta är en mer samtalsliknande politisk retorik.

Jag har gjort en språkligt orienterad samtalsstudie av politikerns medverkan i en av Sveriges och Norges mest populära talk-show – *Skavlan*. Studien visar hur programledaren legitimerar personen och det vardagliga i intervjuer med politiker, samtidigt som den intervjuade politikern strävar efter att gestalta politiska och ideologiska värden i den informella bilden av sig själv.

Petersen, Bjarne Købmand (Stavanger)

Session 36, 2

Nordisk eller skandinavisk sprogpolitik?

Det konstruerede ministerrådsarkivs situerede betydningsproduktion

Kampene om fremtidens nordiske og skandinaviske sprogpolitik i og udenfor Nordisk ministerråd udkæmpes i nutidige og fortidige dokumenter, hvis antal fortløbende vokser. Ministerrådet for uddannelse og forskning og Ministerrådet for kultur deler ansvaret for sprogsamarbejdet, men pragmatisk oversat er embedskomiteerne de proaktivt ansvarlige i dialog med og styring af to sekretariater under ministerrådssekretariatet. En del af praksis er delegeret videre til Nordisk sprogkoordination (forvaltet af Foreningerne Nordens Forbund). Hver aktør i netværket udvikler kontinuerligt dokumenter i form af referater, indstillinger, årsrapporter, redegørelser, budgetter, notater, evalueringer, pressemeddelelser, præsentationer, mail og sms. Hvert formandskab for Nordisk ministerråd og formandskab for Nordisk råd skaber og distribuerer ligeledes dokumenter om sprog- og kulturpolitik. I makrodiskursens interaktioner mellem de inkluderede netværksaktører er nøglebegreberne ikke identiske. Eksterne aktører alternerer samtidig med nye betydninger i det diskursivt konstruerede ministerrådsarkivs praksisser og dokumenter.

Med baggrund i gennemført kritisk diskursanalyse af udvalgte dokumenter fra 2010-18 giver jeg i min præsentation kortlagte eksempler på kausale relationer i udvalgte sprogpolitiske dokumenters tilblivelseshistorik og eksemplificerer situeret forhandling, inklusion og eksklusion af deres sprogpolitiske betydningsindhold.

Gennem hvilke materielle handlingsbetingelser af sproglig og ikke sproglig karakter forsøger det diskursive ministerrådsarkiv at etablere grænser for adgang til samt genforhandling, revision og distribution af det skandinaviske og det nordiske sprog- og kultursamarbejde?

Ramberg, Ingri Løkholm (Tromsø)**Session 9, 2****«Vi er alle sammen på reise til et land vi kommer tidsnok til». Reisens funksjon i sykdomslitteraturen**

Fremleggets mål er å belyse reisens funksjon i sykdomslitteraturen. Teoretikere som Susan Sontag, Michel Foucault og Arthur W. Frank gjør alle utstrakt bruk av metaforer og bilder som knytter sykdom til reise, og med dette som utgangspunkt vil jeg gjøre en lesning av Knut Hamsuns siste utgivelse, *På gjengrodde stier* fra 1949. Allerede i tittelen etablerer Hamsun erindringsromanen om hans tid som ufrivillig hospitert som en form for reiseskildring. I dette etableres også tydelige forbindelseslinjer til hans tidligere «vandrerromaner» og hans øvrige selvbiografiske nedtegnelser av å være omreisende. Fremlegget vil utforske forholdet mellom den konkrete reisen og reisen som bilde i sykdomslitteraturen.

Når Sontag beskriver det å bli syk som å emigrere til de sykes rike, eller når Foucault bruker «narreskipene» på 13- og 1400-tallet til å forstå sin samtids håndtering av galskap, inviterer det til å utforske koplingen mellom sykdomslitteratur og reisen. En annen gjenganger i sykdomslitteraturen, som forskere som Katarina Bernhardsson gjør bruk av, er *eksilen*, som også er en sentral komponent i Hamsuns siste reiseskildring. *På gjengrodde stier* skildrer både en konkret reise til en psykiatrisk klinikk, en reise bakover i tid og et siste portrett av flere vandrere, nemlig protagonisten og det sjangerforstyrrende elementet Martin fra Kløttran. Fremlegget vil argumentere for at både den konkrete og den billedlige reisen befester *På gjengrodde stier* som et litterært verk om ulike former for *grenser*, både i form og i innhold.

Rasmussen, Anders Juhl (Odense)**Session 4, 1****Tove Ditlevsens sygdomsfortællinger**

Tove Ditlevsens forfatterskab spejler et væsentligt aspekt af den danske velfærdsstat, nemlig ideen om universelle rettigheder i sundhedssystemet. Af Ditlevsens sygdomsfortællinger fremgår det, hvordan den psykisk syge kan modtage den allerbedste behandling uden at skulle betale for det. Den fiktive roman *Ansigtterne* (1968) om en forfatters indlæggelse med en psykose og udskrivning vil blive behandlet sammen med erindringsromanen *Gift* (1971), hvori Ditlevsen skildrer sine op- og nedture i tre ægteskaber. Det andet giftemål med en ung læge udarter sig til et narkotisk misbrug af et euforiserende stof, som først bremses af en kompetent lægefaglig behandling i sidste øjeblik. Deraf den dobbelttydige titel. Den fornyede opmærksomhed på forfatterskabet i Danmark inden for de senere år vil her blive udvidet og uddybet med et dobbeltblik på, hvad Ditlevsen bruger digtningen til at sige om datidens doktorer og samfund, og hvad nutidens doktorer og samfund kan lære om den psykisk syges hallucinationsverden igennem digtningen.

Rosengaard, Hans Ulrik (Roskilde)**Session 21, 4****Voyeurisme og Hammershøis interiør**

I optakten til sin fremragende bog *Hammershøi* (1988) skriver Poul Vad, at Vilhelm Hammershøis malerier i usædvanlig grad bevæger sig på den fine grænse mellem det private og det personlige. Ikke så snart har han sagt det, før end han slår fast, at Hammershøi værker er kunst og aldrig forfalder til at handle om Hammershøi selv. Til gengæld handler de om beskueren som betrakter: Hos Hammershøi ser vi os selv se.

Hammershøi malede i sine interiørs sin hustru i stuerne, men når malerierne alligevel ikke bliver private, så skyldes det flere årsager. Fotografiets – med Barthes udtryk – haven været der, kom til at accentuere det omvendte træk ved maleriet: Maleriet siger ikke, at det var sådan, det var. Det gør det omvendt muligt, at maleriets gengivelse var en gengivelse af, hvordan det var, da der ikke var andre til stede.

Hammershøi malerier svarer på den måde et selvudslettende eller i hvert fald ydmygt voyeuristisk blik: Det blik der begærer at se verden, som den er, når den ikke har stillet sig an for én. Hammershøis malerier forsøger at svare på spørsmålet om, hvordan verden ser ud, når jeg ikke ser på den.

Om det er nok, til at gøre Hammershøis interiør nordisk er tvivlsomt. Men på samme måde er det tvivlsomt, om det nordiske ville være sig selv uden det Hammershøiske interiør.

När man nuförtiden ställer frågan om "svensk litteratur" i Polen, men troligen också i andra länder, tänker man väl i första hand på deckare. Det är tack vare dem som de polska läsarna stiftar bekantskap med den svenska naturen, landets storstäder och enligt belägna samhällen, de typiskt svenska festligheterna och vardagliga rutinerna. Deckarna verkar ha dominerat bilden av den svenska litteraturen i polsk översättning, medan andra genrer har kommit i skymundan, åtminstone i det allmänna medvetandet. Därför vill jag i mitt paper lyfta fram den litteratur som kanske har mindre flitigt översatts och publicerats men likväl kan utgöra en spännande berättelse i sig, nämligen den svenska poesin.

Genom att titta närmare på vilka författare och texter som väljs av översättarna, vill jag försöka rekonstruera, om än i stora drag, den svenska poesins bild i Polen i de senaste decennierna. Finns det några tendenser eller mönster? Har översättarna valt det sanktionerade och kanoniserade eller snarare det som är avvikande och annorlunda? Finns det särskilt populära poeter eller verk? Är det möjligt att skapa en sammanhållen berättelse om den svenska poesin i polsk översättning? Har de respektive översättarna försökt skapa en sådan genom sitt arbete eller handlar det kanske om en brokig blandning av deras personliga litterära intressen? Dessa frågor vill jag fokusera på i min presentation.

I detta föredrag dryftar jag gränserna för det nordiska utgående ifrån den motsägelsefulla spänning mellan enhet och mångfald som kommer till uttryck i den finlandssvenska författaren Marianne Backléns roman *Jag gungar i högsta grenen* (2015).

Med utgångspunkt i sin egen släkts öden tecknar Backlén en familjesaga som spänner över ett drygt sekel. Helsingfors utgör dess geografiska centrum, men berättelsens tentakler sträcker sig konstant utöver detta, mot andra länder, regioner och kontinenter. Merparten av romanen utspelar sig på gränsen till det nordiska; geografiskt, genom skildringar av världskrigens härjningar i och kring Norden, och föreställningsmässigt, genom en släkt vars spretande rottrådar och utskott både knyter an till och splittrar idéer om nordisk särart och enhetlighet.

Det på en gång specifikt avgränsade och exceptionellt överskridande i romanens tematik genljuder i dess formspråk. Romanen ger röst åt ett myller av perspektiv, men genomgående i jagform presens. Läsaren konfronteras med många jag, många här och många nu, filtrerade genom samma enhetliga berättarteknik.

Med teoretiskt avstamp i Deleuzes och Guattaris rhizomtänkande samt Lynne Pearces och Irmtraud Hubers tankar kring förstapersonsperspektivet som retorisk och narrativ strategi undersöker jag denna berättartekniska lösning, detta gungande mellan enhet och mångfald. Vad berättar det om jagets mångfald? Eller om mångfaldens jag? Och hur belyser greppet de gränsdragningar kring och överskridningar av det nordiska som romanen gestaltar?

Rustad, Hans Kristian S. (Oslo)
Poetikk og politikk. Om Marie Silkebergs *Atlantis* (2017)

Session 20, 3

I siste linje i den store diktboka *Atlantis* (2017) skriver Marie Silkeberg: «Har jag inte fått min frihet för att bygga upp duets värld?» (s. 368). Dette er en av de få stedene i løpet av de 368 sidene i *Atlantis* at et jeg framkommer og taler direkte. Når jeget stiller spørsmål ved om hun ikke har fått sin frihet for å bygge opp duets verden, kan spørsmålet leses retorisk, men det kan også være et uttrykk for en poetikk, en forklaring på om hvorfor Silkeberg skriver, at det å bygge opp duets verden er en forpliktelse man har fordi man har sin frihet.

Den siterte setningen er en framheving av det imaginære. I sin teori om globalisering framhever Arjun Appadurai imaginasjonen som viktig og emansipatorisk. Den er ifølge Appadurai en sosial praksis der «new designs for collective life emerge» (2001, 6). Hos Silkeberg er det å bygge en verden av ord ikke bare en sosial praksis, men også en poetisk og etisk forpliktelse. Hun uttrykker et engasjement for den andre, den utsatte. Å bruke sin frihet til å bygge opp «duets värld» er en handling som manifesterer det Judith Butler kaller «connectivity», en etisk og relasjonell verden der jegets engasjement ikke bare er for «the other's corporeal persistence, but to all those environmental conditions that make life livable» (2015, 118).

Ved hjelp av Appadurais overskridelse av geografiske, nasjonale og sosiale grenser, og Bulters overskridelse av subjektet og det individuelle, skal jeg argumentere for hvordan Silkebergs lyrikk, her representert ved *Atlantis*, ved på sin måte å være transnasjonal og translingvistisk, gir uttrykk for en bestemt politikk.

Räthel, Clemens (Berlin)
Opera Geography - The new Scandinavian opera houses as real and imagined places

Session 32, 4

When in 1967 the French composer and conductor Pierre Boulez in a polemic move urged to blow up all opera houses he manifested the crises of a European institution. Opera, he claimed, had become a bourgeoisie, exclusive and self-referential art-museum.

Taking a closer look at the developments in the Scandinavian countries, however, Boulez' polemic appears less relevant. After the Second World War, "Nordic" opera enters a phase of prosperity culminating in the spectacular new opera houses in Helsinki, Copenhagen, Oslo, and Reykjavik. But what makes this seemingly elitist art – again – so popular? In my paper I aim to cast light on the interactions between urban, political and aesthetic dimension of opera in the Scandinavian countries and further the idea that encounters between real and imagined places (re-)shape urban, national and cultural identities.

Schönström, Rikard (Lund)
Nordic Melancholy: Some Thoughts on a Photograph by Aino Kannisto

Session 24, 4

Modern art and literature from the Nordic countries are in other parts of the world often charged with having a tendency to melancholic brooding. When thinking of August Strindberg, Edvard Munch, Ingmar Bergman and the crime fiction of today there seems to be some truth in the accusations. But if so, where do these gloomy feelings come from? In my paper I will argue that they might be connected with another proverbial theme in Nordic art and literature: the idea of smashing boundaries or transgressing limits, discussed by the American scholar Arnold Weinstein in his book *Northern Arts. The Breakthrough of Scandinavian Literature and Art, from Ibsen to Bergman* (2008). Being convinced that a good picture can say just as much as voluminous literary texts I will use a photograph by the Finnish photographic artist Aino Kannisto – "Green Pullover" from 2003 – as the point of departure for my somewhat speculative reflections.

Seiler, Thomas (Høgskolen i Sørøst-Norge)
A.O. Vinjes konsept «boklærdomen»

Session 6, 2

I sine skrifter bruker Vinje begrepet «boklærdom» i forskjellige sammenheng og med forskjellige betydninger. Ofte kobler han boklærdommen til opplysning og gjør oppgjør mot den. Opplysning er «bokvit» og står hos Vinje i motsetning til «næringsvit» eller «matvit». Det er hans bekymring at for mye «bokvit» rett og slett er dårlig for landet, fordi den ikke kan mate folk: «Her er for mykje opplysning og for lite mat», holder han lakonisk fast i artikkelen «Bokleg og praktisk opplæring».

Konseptet «boklærdom» har imidlertid ikke bare med den slags «materialistisk» bekymring å gjøre. Vinje ser utover dette i for mye boklærdom også en helsefare for folk flest. Folk blir rett og slett fysisk rammet ved for mye lesning, samtidig som det også rammes psykisk. I det muntre diktet «Kast Bogen» skriver han i sakens anledning: «Kast Bogen! Den Hagen og Næsen vil bøie, / vil skalde dit Hovet og slukne dit Øie.» Og når det gjelder den mentale helsa, so kan et bok-menneske ikke være «aand- og tankefull» ifølge Vinje. «Folk lesa formyket og tenkja forlitet», holder Vinje fast.

I foredraget mitt skal jeg fordype meg i dette konseptet, samtidig som det skal spørres i hvilken grad det også kan være en spesifikk nordisk variant for opplysningskritikk som vi også finner, selv om litt under andre fortegn, i Grundtvigs kjente formulering «Det levende ord».

Simönhjell, Nora (Agder)
«Noget om livet med Alzheimer»

Session 9, 3

«Noget om livet med Alzheimer» er undertittelen på den danske forfatteren Thomas Bredsdorffs bok *Tøsne og forsyntia* (2017). I boken forteller han om hvordan det var å leve tett på konen, Lene Bredsdorff, som fra å leve en aktiv pensjonisttilværelse fylt av litteratur, musikk og reiser, får hele sitt liv snudd på hodet i 2012 av en Alzheimer-diagnose. I boken forteller mannen om de fire årene som går før hun kommer på pleiehjem. Hvordan livet forandres av en sykdom som angriper den sykes kognitive evner, og særlig evnen til å huske og bruke språket er noe som tematiseres i Bredsdorffs bok fra et pårørende perspektiv, og innenfor en faktive ramme. I paperet vil jeg sammenligne denne formen for sykdomsfortelling, men den norske filosofen Thomas Chr. Wyllers *En dements dagbok* (2012), som er et forsøk på å uttrykke sykdommens realiteter innenfra og som en subjektiv erfaring, ikke fra et pårørende perspektiv slik som gjøres i *Tøsne og forsyntia*. Teoretisk støtte hentes fra humanistisk sykdomsforskning, og særlig humanistisk demensforskning (DeFalco, 2010, 2016; Leibing & Cohen, 2006; Maginess, 2018; Morris, 2017; Swinnen & Schweda, 2015).

Simonsen, Kim (Amsterdam)
Forholdet mellem litteratur og kulturel nationalisme i Norden - Det Kongelige Nordiske Oldskrifts Selskabs internationale netværk 1825-1864.

Session 14, 4

Dette paper vil kaste nyt lys på romantisk kulturnationalisme, især på brugen af middelalderens litteratur gav nordisk filologi en ny social og politisk rolle som skaber af national identitet. Ved at udforske intellektuelle netværk, der var bærere af og stod for udbredelsen af fremkommende og afgørende ideer om kulturel nationalisme i den romantiske periode i det lange nittende århundrede undersøger dette paper forholdet mellem kultur og nationalisme i det tidlige nittende århundrede, set i lyset af hvordan en nordisk litterær kulturarv blev brugt til at opbygge nationer.

Som en case bruges det Kongelige Nordiske Oldskriftselskab oprettet i 1825 - et af de vigtigste lærde selskaber i verden. Selskabet kom således til at knytte intellektuelle sammen i et verdensomspændende netværk, og dermed var danske og nordiske filologer og intellektuelle i samme selskab som verdens førende kapaciteter.

Ved at anlægge et transnationalt, netværksbaseret helhedsperspektiv, vil vi se på hvordan nationale institutioner som museer og biblioteker bliver institutionaliserede, og senere hvordan fx udgiverselskaber, tidsskrifter, biblioteker fik en afgørende rolle i opbyggelsen af det nationale. Gennem undersøgelser af forholdet mellem europæisk romantisk nationalisme, litteratur og skabelsen af nationer i Norden vil dette paper kortlægge og analysere, hvordan transnationale netværk af fx filologer, og deres verdensomspændende genopdagelse af ældre nordisk litteratur og kildekrifter, fik en særlig rolle for kultivering af den moderne nation.

Slouková, Radka (Prag)

Session 24, 3

Fedme, borgerkrig og døde bier: om tre nordiske, samfundskritiske dystopier

Den dystopiske litteratur er ved at opleve en renæssance i nordisk nutidslitteratur. De første beskrivelser af den negative udvikling i det fremtidige samfund er allerede kendt fra 1800-tallet, og siden er genren aldrig helt forsvundet fra litteraturen og dukker op i forskellige, stærke højkonjunkturer. Dystopi er dog ikke bare et sci-fi-agtigt blik ind i fremtiden, men skal snarere opfattes som en samfundskritisk reaktion på den nuværende politiske, sociale og økologiske situation.

I mit bidrag vil jeg fokusere på tre forskellige dystopier, som er skrevet efter 2000 og som blev meget positivt modtaget af læsere og anmeldere ikke bare i de nordiske lande, men også ud over grænserne. Lena Anderssons *Duck City* (2006), Kaspar Colling Nielsens *Den danske borgerkrig 2018-24* (2013) og Maja Lundes *Bienes historie* (2015) gør hver for sig oprør mod et hver deres aspekt af velfærdsmodellen, men de udgør det samme budskab om de konsekvenser, som vores samfund, på grund af deres uansvarlige levevis, snart kan stå overfor. Ved siden af den konkrete analyse af dystopiske træk i alle tre romaner vil jeg fremdrage nogle mere almindelige kendetegn for nordisk dystopi generelt og prøve at finde grunde til deres overraskende gode modtagelse i andre (europæiske) lande, som ikke i særlig grad bygger på velfærdsmodellen.

Skiveren, Tobias (Aarhus)

Session 8, 3

Exceptionelt kød: Dansk samtidslitteratur som en metodologisk udfordring

Præsentation udforsker de metodologiske udfordringer og potentialer, der opstår, når en litteraturkritik præget af arven fra konstruktivismen konfronteres med en specifik tendens i ny dansk litteratur, der er exceptionel derved, at den *ikke* først og fremmest iscenesætter kroppen som en diskursiv identitetskonstruktion, der skal undergraves, men forsøger at formilde, hvordan det føles at leve som kropumuligt kød. Teoretisk trækker præsentationen på en kombination af feministisk nymaterialisme (Elizabeth Grosz, Karen Barad, Mayra Rivera m.fl.) og affektteori (Sianne Ngai, Brian Massumi, Sara Ahmed m.fl.), som til gengæld kobles til de metodologiske diskussioner om læsestrategier, der lige nu udfolder sig omkring begrebet "postkritik" (Eve K. Sedgwick, Rita Felski, Toril Moi m.fl.). Tesen er, at den litteraturvidenskabelige import af konstruktivistiske teorier om kroppen er blevet omsat til kritiske læsestrategier, som i dag udfordres og problematiseres i mødet med den omtalte strømning, og at man ved at indoptage idéer fra den feministiske nymaterialisme og affektteori kan udvikle en postkritisk læsning, der har mulighed for at få greb om de kropumulige kroppe i ny dansk litteratur. Præsentationen undersøger i den forstand, hvordan forfattere som Olga Ravn, Bjørn Rasmussen, Amalie Smith, Maja Lucas, Niels Henning Falk Jensby, Ida Marie Hede, Harald Voetmann, Caspar Eric m.fl. kan hjælpe os til at forny vores litteraturanalytiske optikker og tilgange.

New Nordic - design og forestillinger om det nordiske

Forestillingen om en særlig nordisk designtradition har siden årtusindskiftet dannet baggrund for en række nye designvirksomheder under samlebetegnelser som Modern Scandinavian Design, New Nordic eller senest 'Warm Nordic'. De er kendetegnet ved eksplicit eller implicit at trække tråde tilbage til Scandinavian Designs 'guldalder' i 1950'erne og 60'erne og blander typisk i deres produktportefølje reintroduktioner af 'glemte designklassikere' fra perioden med unge designere, der arbejder med skandinavisk design som ramme.

Man kan let få det indtryk, at Scandinavian Modern udgør et almengyldigt nordisk designudtryk, som man nåede frem til i 50'erne og har fastholdt lige siden, men faktisk kommer dyrkelsen af den skandinaviske stil ovenpå en periode, hvor både markedet og unge designere tog afstand fra efterkrigstidens designarv. (Skou og Munch, 2016) Man kan yderligere pege på, at den historiedyrkende designbølge falder sammen med kulturarvsbegrebets gennemslag (Jensen 2012) og det er således kendetegnende for virksomhederne, at de i deres selvfremsstilling eksplicit har brug for at påberåbe sig en sammenhængende skandinavisk tradition, der ofte trækkes langt tilbage i historien og yderligere forbindes med et fælles nordisk kulturudtryk, der typisk knyttes til det nordiske landskab og klima eller skandinaviske sociale værdier.

Det er således muligt at anskue det aktuelle fokus på skandinavisk design som et område, der symbolsk tilbyder forbrugeren at købe sig til dybe rødder og social sammenhængskraft og i kraft af dette som et område, hvor der pågår en implicit forhandling af nordisk identitet. Oplægget vil undersøge en række af de nye nordiske designvirksomheder såsom Muuto, Normmade, Warm Nordic m.fl. med særligt fokus på den diskursive fremstilling af nordiske værdier, der sker i præsentationen af virksomhederne, produkterne og de tilknyttede designere.

The Scandinavian Exceptionalism of N. F. S. Grundtvig: A Kierkegaardian Critique

In his 1808 book *Nordens Mytologi* [sic], and the substantially revised 1832 edition *Nordens Mythologi* [sic], Grundtvig would turn to the study of past myth as a means of determining the Danish people's historical task in the present (Holm 107). According to him, the Danes were poised to assume an exceptional role in world (i.e., Church) history, all in accordance with God's will (Backhouse 6). Grundtvig, therefore, looked to Nordic heathenism as an anthropological prefiguration of the Christian faith (Holm 106).

It was precisely this conflation of the pagan and the Christian, or that of the *Volksgeist* and the Holy Spirit, that so irked Kierkegaard, who criticized the hoary pastor's nationalist ecclesiology, which called on the Danes, like the "Nordic" merman at Pylos, to liberate the Greeks from "the Roman yoke and the Turkish scourge" (Grundtvig 45–46; my trans.). In his *Afsluttende uvidenskabelig Efterskrift*, Kierkegaard's pseudonym Johannes Climacus sternly cautioned that "the most dangerous illusion of all is to become so sure of being [a Christian] that all Christendom must be defended against the Turk—instead of defending the faith within oneself against the illusion about the Turk" (608). Rather than relating to Christianity *en masse* through a Scandinavian exceptionalism, Kierkegaard rigorously restricted religion to the relation between the individual and God, a relation in which nationality or ethnicity was irrelevant.

The changes of the cultural field we are witnessing in the modern day Nordic region are apparent and drastic. The rise of small presses in the Nordic countries in the 21st century is dramatic and is changing the literary system. Some of those small presses choose alternative ways to deal with the book publishing and represent a post new avantgarde of the sorts, breaking with the ruling cultural currents through the methods they apply. They place themselves on the margin and thrive from their non-central position experimenting with form and redefining the book and publishing practice. The paratext of small press releases in all its forms is a crucial defining and distinguishing aspect of their self-image. Are these paratexts in any way unique Nordic? Is there a fine line between the concept of „hygge“ and IKEA on the one and the neat, beautiful book objects and minimalistic poems on the other? Can a parallel be drawn between functionalism and cultural radicalism of Nordic countries and the way in which these small presses shape their aesthetics and postulates? If the avant-garde was a reaction to consumerism, is this post new avant-garde finding an answer to the mass production and consumerism through „alternative hedonism“? Could this connection between the „alternative hedonism“ and the small press world possibly be linked to the Nordic welfare state? Is the elitistic, unique, collectionary, eco-friendly and Instagram-worthy aspect of these alternative movements creating an identity that reflects the self-image of Nordic countries of today?

Staxrud, Johan Magnus (Høgskolen i Sørøst-Norge) **Session 29, 4**
Arbeidet, livet og naturen - Et økokritisk perspektiv på Kristofer Uppdals roman *Stigieren* (1919)

Innlegget vil presentere en nærlesning av Uppdals roman *Stigieren* (1919), et av verkene i romansyklusen *Dansen gjennom Skuggeheimen* (1911-1924). Lesningen vil forsøke å vise en kobling mellom natur, individ, klasse og nasjon i lys av økokritisk teori. Naturen som litterært motiv og kulturell konstruksjon vil være sentralt i lesningen.

Naturmotivet i romansyklusen kan forstås nasjonalt i den forstand at det er det norske landskapet og arbeidet som skildres, men universelt i den forstand at mennesket og individet settes i sammenheng med naturen – språklig, filosofisk og materielt. Definisjonen av *natur* er i så tilfelle også et interessant og mulig problematisk område. Kan naturen for eksempel være de omgivelsene vi er hensatt til, eller de vi skaper kulturelt, eller kan det være en ren litterær konstruksjon som tar form i bevisstheten?

Stigieren har et mangfold innen hva en kan kalle sosiologiske, kulturelle, økonomiske og økologiske motiv. Noe av det primære i Uppdals fortelling om arbeiderstanden synes å være mennesket og dets forhold til naturen – konkret og fysisk, samt billedlig og poetisk. Samtidig er romanen en studie av menneske og individ, og tematiserer blant annet kjærlighet og erotikk, samhold og fiendskap, arbeid og arbeidskraft. Lesningen vil være et forsøk på å belyse og forklare hvordan de ulike motivene i Uppdals roman inngår i og utgjør en samlet fortelling – en *øko-fortelling* der arbeidet, livet og naturen står i relasjon til hverandre.

Stehlíková, Karolína (Brno)

Session 23, 3

Denne muligheten falt ned i fanget mitt (Milada Blekastads virksomhet)

Milada Blekastad (1917-2003) var oversetter, forfatter, publisist og universitetslektor. Hun var født i Tsjekkoslovakia, men tilbrakte mesteparten av livet i Norge. Blekastad oversatte tsjekkiske forfattere som Karel Čapek, Václav Havel, Milan Kundera og Ludvík Vaculík til norsk, og norske forfattere som Inge Krokann, Tarjei Vesaas og Henrik Wergeland til tsjekkisk. Blekastad var også en anerkjent forsker på og oversetter av den tsjekkiske pedagogen, teologen og filosofen Johann Amos Comenius (1592-1670). Hun var også en aktiv samfunnsdebattant og hadde jevnlig artikler på trykk i norske aviser og tidsskrifter. Alt dette har hun oppnådd uten å ha en formell utdanning. Studiene hennes i Tsjekia forble uavsluttet dersom hun kom til Norge som femtenårig. Hennes eneste akademiske studier begrenset seg til perioder som fri student ved universitetene i Basel og Oslo. Uansett førte hennes forskning senere til en omfattende monografi som ble publisert i tysk *Comenius: Versuch eines Umrisses von Leben, Werk und Schicksal des Jan Amos Komenský* (Universitetsforlaget/Akademie, Oslo/Praha 1969). Dette verket skaffet henne den filosofiske doktorgrad ved Universitetet i Oslo. Norge har motatt denne kvinnen med åpenhet som hjalp henne til å utvikle potensialet sitt. Til gjengjeld jobbet hun hardt til å introdusere europeiske kulturelle verdier i Norge gjennom verket sitt. Hvilke omstendigheter formet det gjensidig berikende forholdet mellom Blekastad og norsk intellektuelt miljø? Hva kan vi lære om Norge fra denne inspirerende historien?

Steponavičiūtė, Ieva (Vilnius)

Session 24, 2

“Mount Copenhagen“- Danish megalomania or cosmic conscience?

In his futuristic collection of short stories, *Mount København* (2010), Kaspar Colling Nielsen presents to us a viable ecosystem, which, although anthropogenically designed to boost Denmark's position in the world, has unleashed nature's potential to (re)produce itself and others. In a mock-dystopian and equally mock-utopian mode, the book questions traditional conceptions of human dominance in the world and suggests new constellations of agency. Not only it is distributed among human and non-human beings as well as terrestrial inanimate actants, but it also reaches far beyond the planet's boundaries. However, despite the posthuman visions and cosmic perspectives of these narratives, the fictional ecosystem which they jointly represent, seems to be nourished by social, political and cultural concerns of the contemporary European human subject. In many ways, these topical concerns relate to the themes that have always been present in literature and art, regardless of their temporal and spatial framework – such as love and power, guilt and yearning for immortality. The present paper will explore some aspects of this dialectic of the actual and the universal by combining insights offered by ecocritical, posthuman and genre studies with the intertextual perspective. A special emphasis will be put on the presence in the Danish writer's text of other literary “actants”, both national and international (such as texts by H.C. Andersen and Italo Calvino).

Stidsen, Marianne (København)

Session 6, 4

Litteratur og dannelse i Skandinavien

Dannelsesbegrebet er atter blevet højaktuelt i en dansk-nordisk kultur- og uddannelseskontekst. Især et begreb som 'digital dannelse' har vundet indpas. Dannelse er imidlertid andet og mere end udefrastyring og adfærdregulering – for ikke at tale om udvendigt tillært arvegods (den såkaldte 'guldalderdannelse'). Der findes samtidig en dannelse, som vedrører 'det indre menneske'. Denne form for dannelse har den danske filosof Søren Kierkegaard kaldt for 'primitiv dannelse'. Han benævner den også 'karakterdannelse'. Lidt mere end 100 år efter tager landsmanden Villy Sørensen begrebet om den primitive dannelse op i sit filosofiske og kulturkritiske forfatterskab, hvor han med en lille omformulering taler om 'personlighedens dannelse'. Oplægget vil se på disse to dannelsesbegreber og på deres sammenhæng med den eksistentialistiske tradition, som blev grundlagt med Kierkegaards forfatterskab. Først og fremmest vil oplægget imidlertid se på, hvordan disse eksistentialistisk farvede dannelsesbegreber hænger sammen med skønlitteraturen og med dens særlige mediemæssige og æstetiske forcer, ligesom det vil se på muligheden af at aktivere disse begreber i læsningen af den nutidige dansk-nordiske skønlitteratur (hovedeksemplet vil her være Christina Hesselholdts roman *Vivian* fra 2016). Tesen er, at den moderne, demokratiske velfærdsmodel er afhængig af, at denne form for dannelse bliver tænkt med ind igen, hvis modellen skal overleve.

Stróżyk, Agnieszka (Warsawa)
Översättningar med bild i fokus

Session 19, 3

Smaapikernas bog är titeln på en barnbok utgiven år 1900 på förlaget Aschhoug i Kristiania, skriven av norskan Ågot Gjems-Selmer. Det är en berättelse om en läkarfamilj och dess liv långt upp i Norge, baserad på författarens egna erfarenheter. Redan 1901 publicerades den svenska översättningen. I båda länderna kom boken ut två gånger för att senare helt falla i glömskan. Texten visade sig dock betydligt livsdugligare i de översättningar som gjordes till tyska, holländska och polska. Den sista polska utgåvan kom ut så sent som 1997 och boken recenseras fortfarande på webbplatser för litteraturintresserade och läsarblogger.

Förlaget som gav ut titeln i Warszawa i början på 1900 talet hade en mycket tydligt definierad utgivningsprofil. Grunderna för den formulerades i boken "Estetisk bildning" skriven av Janina Mortkowicz, förläggarens hustru. Texten bär tydliga spår av de tankar kring skönhetsens och konstens roll samt synen på barnet som går att hitta i Ellen Keys skrifter. Tilläggas kan att senare polska utgåvor av *Smaapikernas bok* samt uppföljaren *Lillemor* kom ut med Carl- Larssons bilder (ett urval från bl.a. Ett hem och Larsson). Nils Holgerssons underbara resa... som några år senare gavs ut på samma förlag illustrerades med målningar av diverse skandinaviska konstnärer...

Med utgångspunkten i Ågot Gjems-Selmers bok vill jag i min presentation berätta om den svenska barn- och ungdomslitteraturen som publicerades på polska i början på 1900- talet och illustrationens/estetikens roll som det centrala för överföringsprocessen. Jag vill även försöka definiera det som gjorde just de svenska/skandinaviska böckerna intressanta.

Surmatz, Astrid (Amsterdam)

Session 25, 3

Nordic Polar Heroes - Compared, Commiserated and Conflated Is the Polar a Northern enterprise - and is this still so in times of climate change and melting poles?

Where Norway can build much of its polar heroism and credibility on the successes of Nansen en Amundsen, Sweden can offer Nordenskiöld and the rather fateful Andrée-expedition. This paper seeks to look at some of the retellings en even re-enactments of some of these expeditions and also the question in how far they represent a Norwegianness or Swedishness or rather some kind of Northernness kindled by the extrapolation to the extreme North and South. Swedish Bea Uusma has questioned earlier readings of the Andrée-expedition and has staffed several expeditions to Hvitøn in order to reconstruct and retell the Andrée-story. Her semi-documentary novel/text even added to the mysticism of this dramatic failure which is still part of why Sweden defines itself as a polar nation, and it has partly deconstructed and reconstructed earlier readings and films on the drama. Uusma counteracts heroism and yet becomes a polar explorer herself. Norwegian Bjørn Ousland has retold several of Norwegian Polar adventures in the form of the graphic novel and similar co-operations, sometimes adding comic relief to the dramatic story or highlighting the role of other expedition members. He also retells the Polar stories by deconstructing and reconstructing them. Genre borders and Northern borders become fluid, concurrent with the fluidity of melting ice on the poles.

Svendsen, Erik (Roskilde)
Konkurrencestaten og dens litterære afvigere

Session 18, 1

Ove Kaj Pedersen har med succes i den danske offentlighed lanceret forestillingen om konkurrencestaten, en ide der er blevet politisk realitet og det langt ud over de snævre områder der kan forbindes med en statslig agenda. Man kan med god ret sågar tale om et konkurrencesamfund; konkurrencekulturen manifesterer sig i mediekulturen, men som motiv er konkurrencen interessant nok underbetonet i den litteratur, som nyder størst bevågenhed i den litterære institution. Det betyder ikke at følgerne af konkurrencen ikke findes i litteraturen, snarere tværtimod. Men den tematiseres der primært via dens konsekvenser. Det er konkurrencens menneskelige omkostninger litteraturen synes mest optaget af. For at profilere det historisk nye, eller accentueringen af problemstillingen, vil jeg referere tilbage til de ideologiske og politiske ideer der karakteriserer velfærdsstaten. Jeg vil i mit paper læse et mindre udvalg af samtidige forfattere i lyset af skismaet mellem en samfundsmæssig tilslutning til konkurrencekulturen og den litterære modstand mod selvsamme. Forfattere som Villy Sørensen, Jan Sonnergaard og Christina Hagen er oplagte at inddrage men også andre kan komme på tale.

Svensson, Ann-Sofi Ljung (Malmö)
Hem till gården. Landsbygdsidyllen som subversiv genre

Session 5, 4

Vi ser i Sverige idag ett växande intresse för landsbygdsens problematik. Vad ska vi ha den till? Litterärt gestaltas svensk landsbygd oftast som *Country noir*, där det nedgångna och desillusionerade lyfts fram. Men var hittar man idag *idylliska* skildringar av landsbygden? "Idyll" är ett begrepp som utomlands ofta förknippas med Sverige. Som litterär genre har idyllen dock varit lågt värderad i Sverige under hela 1900-talet, och den står i kontrast till den modernistiska litteratur som fått genomslag i litteraturhistorieskrivningen. Sverige är ett land som till fullo bejakat moderniteten. De kanoniserade svenska landsbygdsskildringarna (Ivar Lo Johansson, Sven Delblanc, Kerstin Ekman) tillhör den hegemoniska 'stora berättelsen' om hur landsbygdsens barn långsamt erövrar staden och det moderna livet. Samhällsomvandlingen har där *beskrivits* och *analyserats*, men det har inte *formulerats förslag på alternativ*.

Men alternativen finns i andra massmediala sammanhang. Ofta har de presenterats i idyllens form. Vi hittar genren under 30-talet i tidningsföljetongen och under 60-talets gröna våg i proggmusiken. Idag växer den fram i bloggar med stora följarskaror.

Min presentation utgår från ett pågående projekt om landsbygdsidyllen som en samhällskritisk – subversiv – genre i svensk litteratur, och uppmärksammar fem skribenter: Karl-Erik Forsslund (1872-1941), Vilhelm Moberg (1898-1973), Astrid Lindgren (1907-2002), vissångaren Bernt Staf (1945-2002) samt bloggaren Clara Lidström (f. 1986). Deras texter motsätter sig staden och delar av det moderna livet, och skildrar förhoppningar om landsbygdsens livsvärden som motkraft. Texterna gestaltar även ekokritiska perspektiv på moderniteten i allmänhet och på det svenska samhällsbygget, dvs. folkhemmet, i synnerhet. De valda författarna har haft en agenda för att "rädda" landsbygden – framförallt från avfolkning, men också från den statligt sanktionerade strukturomvandlingen av jordbruket.

Svensson, Therese (Göteborg)

Session 12, 1

"Hans glaspärlor och silfverstycken pinglade om hals och midja". Kolonialitet och dekolonialitet i skildringen av samiskhet hos Ludvig Nordström

I min presentation gör jag ett nedslag i Ludvig Nordströms *Herrar* (1910), vilken tecknar den samtida koloniseringen och moderniseringen av Norrland. Som Peter Forsgren har påpekat lyser samerna ofta med sin frånvaro i Nordströms norrlandsskildringar, men i den första novellen i *Herrar* finns en skissartad gestaltning av en sydsamisk man vid namn Sjul. Jag tar fasta på gestalten och diskuterar genom en närläsning hur denna kan läsas i koloniserande såväl som dekoloniserande ordalag. Jag undersöker Sjuls roll i vad Richard Dyer benämner ett vitt narrativ, och synliggör med vilka grepp den samiska mannen koloniserar i den Nordströmska prosan. Jag visar också hur det vita narrativet faller sönder när dekoloniserande perspektiv från bland andra Silvia Rivera Cusicanqui, Vuokko Hirvonen och Elsa Laula Renberg synliggör de samiska narrativ som också ryms i texten. På så vis ifrågasätter jag föreställningen om Skandinavien som ett undantag från de koloniala och rasistiska historier som präglar världen, och visar istället på hur intrasslade områdets litteraturer är i (de)koloniala fenomen världen över.

Syse, Karen Lykke (Oslo)

Session 21, 1

The Nature of Masculinity: Heroes, Explorers and Caregivers in Norwegian Landscapes

The traditional role of the Norwegian hero is that of an adventurer who is strong, kind, just; a chieftain to his own kin in his own country. Historically and ideologically, three symbolic characters convey these values. First, we have *Free Norwegian farmer*, second, the mischievous fairytale protagonist *Espen Askeladd*, and finally, Norwegians look up to *adventurers* like Nansen and Amundsen. These are both heroic, free and have traits of both the free spirited farmer and from Espen Askeladd from the fairytales. Yet a Norwegian hero cannot merely be a free spirited nature-loving explorer. He has to be compassionate, kind and caring. How are these traditional symbols formative to Norwegian heteronormative ideas of masculinity today? Historically we can discern how different ideologies about manhood develop, change, and become mainstream. With this as a starting point, how do Norwegian men juggle and project their masculinity in one of the most gender-equal countries in the world, and what role does caring for nature play in this scenario? The Norwegian Trekking Association has more than 300.000 members in Norway, a country of merely 5,3 million people. By exploring the Norwegian Trekking Associations monthly magazine *Fjell og Vidde* from 1980 to 2018, I will show how visual and textual representations of "Man in Nature" has changed in the same period.

Vangshardt, Rasmus (Odense)

Session 17, 4

Historical continuity and the blessed Middle Ages in Martin A. Hansen's *Lykkelige Kristoffer*

Although Martin A. Hansen's *Lykkelige Kristoffer* (1945) outer theme seems to be historical epochs of change due to its parallels between Grevens fejde (1534-36) and the occupation of Denmark during the Second World War (1940-45), a structural analysis of Kristoffer's coming-of-age can show that the story generates an experience of Nordic continuity, not of political and epistemic rupture, in Scandinavian macro history. The novel's use of Nordic mythology and its natural movements across Øresund points at unity in both (historiographical) time and (geographical) space.

This historical continuity is also related to an uncommon idealization of the Middle Ages: The Middle Ages are not seen as the reactionary counterpart to a progressive modernity, but as an inherent feature of modern Scandinavian identity and thus also contribute to an acknowledged core feature of Hansen's art: The recurrent possibility of an actualization of tradition.

The paper therefore discusses the book's positive medievalisms through downstrokes in Kristoffer's life with focus on his calling to knighthood, the ideals of father Mattias and the deleted folksong which was admitted into the critical 2011-edition of the novel. All three can be seen as original (if not exceptional) examples of an untypical continuity between mythology, historical setting and the present.

A Nordic Dystopia. Einar Mar Gudmundsson's novel *Angels of the Universe*

Gudmundsson's *Angels of the Universe* (*Englar alheimsins*; 1993) stages a poetic psychodrama weaving Shakespeare's characters Richard III and Macbeth into the lives of the first-person narrator Paul and his friend Viktor who are undergoing intensive drug treatment at the Klepp hospital in Reykjavik. The narrative develops into a dystopian vision and critique of major institutions and politics of the Nordic welfare state as exemplified by Iceland in the 1950's and 1960's. An exacerbated form of the Nordic dystopia manifests itself as a critical exposure of left wing politics in Reykjavik in the 1960's and as an equally critical exposure of the psychiatric hospital Klepp where the character Viktor impersonates Richard III and Adolf Hitler while undergoing drug treatment. Viktor turns the two despots into what Rene Girard in his work *Deceit, Desire and the Novel* calls the mediator. Girard explores "triangular" desire in Cervantes' knight-errant Don Quixote whose mediator Amadis chooses the objects of the knight's desire. With Dostoyevsky external mediation becomes internal mediation whose main features are impotence and alienation. Viktor exhibits these symptoms as a negative, inverted form of the mediator has usurped his personality while relegating the objects of his desire to the background. There are no objects any more. He is alone.

The narrator Paul quotes significant passages from *Macbeth*: "Life's but a walking shadow, a poor player,/That struts and frets his hour upon the stage,;/ and: "Canst thou not minister to a mind diseas'd,/" The patients at Klepp are walking shadows; yet they are also angels of the universe. While Viktor's mind puts into play an inverted form of the mediator, Paul foregrounds his girlfriend Dagny, turning her into the mediating force of the poetry that informs the narrative: "She is sitting beside the ocean, waiting to see my window reflected in the waves. When I open it, she crawls in and stands on the floor in front of me". Light is ubiquitous in the novel; even the slush in the winter streets "twinkles". The answer to the question "Canst thou not minister" is submerged yet manifested in the poetic fabric of the narrative. Poetry and painting generate visions that counteract the dystopia of the novel.

Nordic modernists between the east and the west

In the late 1920s, Saint-Petersbourg-born Swedish-speaking novelist Tito Colliander earned a miserable living by singing in Parisian cafés to a Scandinavian public. One day he heard by accident Orthodox liturgies sung in Church Slavonic. It triggered a nostalgic existential crisis and led him to move to southern Estonia to live with the Old Believers and later to the Carelian Isthmus where he spent time with other modernists such as Elmer Diktonius and Gunnar Ekelöf in the legendary Villa Golicke. Colliander's itinerary exemplifies how Finnish modernists writing in Finnish or in Swedish or in both were constantly negotiating their position between the East and the West. The former represented a place of nostalgic belonging (as in Colliander's case) or a barbaric other (as in many Finnish-speaking modernists' case); the latter represented a natural model to identify with or a former colonial power to fight against. Some authors such as Hagar Olsson tried to combine the two poles by arguing that Russian, Swedish and Finnish elements all belong to the identity of the Swedish-speaking population of Finland. The schemes of identification were further complicated by the emergence of the "New Europe" of freshly independent countries such as Estonia and Czechoslovakia that illustrated modernity in cultural and social life, attracting great interest in Finland. In my presentation, I will analyse the flexible and moving patterns that emerge from the positioning of Finnish modernists between the East and West. I will pay attention to processes of identification and differentiation and to artistic, political and emotional discourses.

Wennerscheid, Sophie (Ghent)
Is Swedish Science Fiction Swedish Social Fiction?

Session 30, 4

Science Fiction isn't a very popular genre neither in Sweden nor in the Nordic countries as a whole (Määttä, Raketsommaren, 2006). When, however, the Swedish science fiction TV series Real Humans (orig.: Äkta människor) was aired in 2012 and 2014, it was highly acclaimed. The series presents humanoid robots programmed with humanlike capabilities which have entered ordinary people's lives in a near future Sweden. What makes the series special in an international context is its verisimilitude and its focus on people's family and job problems. Instead of creating lavish special effects and action sequences, otherwise typical for science fiction, the series displays a strong interest in complex characters and social upheavals and provides a high level of ethical reflection on gender roles, non-conventional sexual preferences, discrimination and empathy with suppressed technological minorities.

The series does not underestimate or overlook the various problems, crashes and confrontations between humans and robots, but it clearly shows a bias towards equitable coexistence. In my talk I want to explore whether the series can be seen as part of a tradition Ulrike Nolte identified as 'Swedish social fiction (Nolte, Schwedische 'Social Fiction', 2002), characterising Swedish science fiction's use of future scenarios to discuss contemporary societal problems. Drawing on Nolte's findings I seek to emphasize the specific contribution of Scandinavian science fiction to the predominantly Anglo-American canon.

Wenusch, Monica (København/Wien)
Skandinavien som tilflugtssted 1933-45. Skandinavienbilledet i den tysksprogede eksillitteratur

Session 23, 4

Omtrent 10.000 tysksprogede emigranter flygtede i årene 1933-45 for nazistisk forfølgelse til de skandinaviske lande Danmark, Norge og Sverige, som derved blev til eksillande. Det samlede antal emigranter er internationalt set forholdsvis lille, hvilket har med Skandinavien's perifere beliggenhed i Europa at gøre. Det var især det neutrale Sverige, der efter 1940 (efter Tysklands besættelse af Danmark og Norge d. 9. april 1940) fik den største betydning som eksilland, hvor i alt omtrent 5.000 tysksprogede emigranter fandt tilflugt.

Også en række tysksprogede forfattere og intellektuelle fandt tilflugt i Skandinavien. I en tysk kontekst referer begrebet eksillitteratur netop til perioden 1933-45 og betegner litteratur, der blev til under eksilens præmisser. Et af de mest fremtrædende kendetegn ved eksillitteratur er, at den reflekterer selve eksilerfaringen, men den er også i stand til at give et indblik i livsbetingelserne i eksillandet.

I mit paper vil jeg fokusere på et udvalg af tysksproget eksillitteratur med forfattere som f.eks. østrigeren Robert Braun (1896-1972) forstået som en række biografiske, historiske og politiske dokumenter, der er i stand til at give et indblik i emigranternes syn på og oplevelse af de skandinaviske lande og samfund.

Vervoort, Rozemarijn (Ghent)

Session 31, 5

The performance and transgression of belonging: Identity through art in *Våke over dem som sover* (2014)

A recurring theme in contemporary fiction that incorporates a Sámi perspective (but that is not necessarily written in one of the Sámi languages) is the search for a shared but lost Sámi identity (see for example Wennström 2006 and Laestadius 2007). This is a result of the internal and often intergenerational estrangement that was caused by the cultural assimilation practices that the Sámi people have been subjected to over centuries. In the novel *Våke over dem som sover* (2014) by Norwegian-Sámi author Sigbjørn Skåden, Sámi identity is examined through, on the one hand, flashbacks to different generations and their changing relation to their Sámi background, and the combination of identity and performance art enacted by the main protagonist in the narrative present on the other hand. The intertwined nature of the life of the artist and the collective identity and cultural traditions of the Sámi community are examined through the performance of these identities as part of an art project that reveals internal dynamics and boundaries. Additionally, the performance of the artist as part of the artwork itself examines the deliberate performance of belonging as well as deliberate transgressions that sabotage inclusion. In this sense Skåden expands on the themes of belonging and estrangement, by challenging elements that are usually considered to contribute to cultural integrity, such as language and art, through the staging of intentional performance. In this paper, I intend to examine how art and performance are used as part of a process of identity formation in Skåden's novel, and also how this novel uses these themes to discuss the concept of Sámi identity.

Vioreanu, Carmen (Bukarest)

Session 32, 3

Svenska youtubers återskapande av det narrativa och performativa i posttelevisionens tidsålder. En fallstudie: I Just Want To Be Cool

Det är ett faktum att svensk youtubeindustri har under det senaste decenniet växt sig allt större som en naturlig process i en alltmer globaliserad masskultur. I en era av demokratisering av uttrycksformer i det virtuella sociala mediautrymmet väljer allt fler ungdomar, i ganska tidig ålder, att starta youtube-kanaler där de broadcastar sig själva. Det finns myriader av skandinaviska youtubers i dag men endast några av dem blir så småningom professionella: de jobbar heltid med sin youtube-kanal, har egna produktionsteam och till och med kontor på Splay Networks i Stockholm. Inom Nordens största youtubegala Guldtuben anordnad av vlogg-nätverket Splay belönas varje år i flera kategorier de mest populära och produktiva svenska youtubers.

Inlägget har som syfte att kartlägga narrativa linjer och performativitet hos svenska youtube- projekt på 2010-talet – mukbangs, mix-bangs, gissa-serier, hauls, en dag / en vecka i x liv, parodier, challenges och sketcher – och fastställa huruvida det kan handla om en ny genre i posttelevisionens tidsålder. Fokus i min undersökning ligger på humorgruppen I Just Want To Be Cool, men även andra svenska youtubers som RMM, Misslisibell, Clara Henry, Simon Luseti eller Jocke&Jonna tas upp.

Yang, Juliane (Oslo)

Session 35, 5

Human Rights vs. International Trade? The 2010 Nobel Peace Prize and Norwegian–Chinese Relations in *Fredsprisens pris* (2016)

In 2010, the Norwegian Nobel Committee awarded the Nobel Peace Prize to the imprisoned Chinese dissident Liu Xiaobo. The Chinese government retaliated by censoring Chinese news about the award, and announcing that Chinese–Norwegian relations had been damaged. Following the event, bilateral trade relations between the two countries stalled until 2016. In this paper, I examine how the 2010 Nobel Peace Prize and its aftermath is represented in *Fredsprisens pris* (2016), an award-winning TV documentary broadcast on NRK as part of the current affairs programme *Brennpunkt*. By analyzing and contextualizing *Fredsprisens pris*, I show how the documentary suggests that China’s growing influence in the world forces Norway and other Scandinavian nations to reflect on which values they represent in the 21st century. Do they, as small nations in the Global North, put human rights, freedom of speech, and democracy first, or do their priorities lie elsewhere – with, for instance, improving international trade relations? *Fredsprisens pris* conveys that the rise of China makes especially evident a friction between two aspects of Norway’s national image: namely, its role as a peace-building nation and as a nation invested in international trade. Basing my analysis on media studies and postcolonial theory, I argue that *Fredsprisens pris* represents China as “the Other” against which Scandinavian countries define themselves, and thus illuminates how Scandinavian senses of identity are far from stable – especially in an ever more globalized world.

Östlund, David (Michigan/Stockholm)

Session 2, 4

The Plural Notions of “Models” in the North and the Myth of Sweden as a Social Democratic Edifice

1928-1980 Sweden attracted disproportionate interest around the world. Enthusiasts and detractors alike analyzed socio-cultural features, using Sweden a “case in point”. But the *points* shifted. Sweden *as such* was never the main interest; the points possible to make elsewhere were. Enthusiasts spoke of a “model” to follow, e.g. a “Rooseveltian Model” in 1934 or a “Model for a World” in 1949 – a terminology with complex relations to “den svenska modellen” in Swedish. The main motor behind the external interest was Sweden’s economic Cinderella story, which ended with the international crisis reaching Sweden in earnest 1976. But echoes would remain. In recent decades talk of a Nordic “model” has become common, echoing earlier talk of Scandinavia in general and Sweden in particular – although Danes, Norwegians, and Finns now often took the front seat. There is a curious factor though. Scholars tend to focus exclusively on the *Welfare State*, in a manner clearly modeled on the Swedish case, but loosened up to squeeze in some neighbors. Below the surface they deal with the Nordic countries in general and Sweden in particular. This jargon is problematic with regard to Sweden’s neighbors. But it also repeats and reinforces *the major myth* in Swedish historiography: a dogma of modern Sweden as an edifice “built” by the Social Democratic party – bequeathed from the SAP’s self-images. But when that narrative’s hero was turned into a villain in post-1976 historiography, it echoed some bizarre pre-1976 images of Sweden. Why spreading such fallacies in terms of “the Nordic Model”?

Vinjes nasjonale reiseprosjekt i opplysningsdialektisk belysning

Aasmund Olavsson Vinje har klassikerstatus i norsk litteraturhistorie. I 2018 feires hans 200-årsjubileum. Mitt innlegg skal vies en av hans viktigste tekster, *Ferdaminni fraa Sumaren 1860*, som er en beretning om hans reise fra Christiania til Trondhjem, hvor Kong Karl skulle krones i domkirken. I boka får vi del i forfatterens erfaringer med land og folk, og hans refleksjoner over stort og smått. I 1858 hadde Vinje startet ukeavisa *Dølen*, hvor språket skulle være landsmål, og hvor han selv skulle være redaktør og viktigste bidragsyter. Med sin grammatikk og sin ordbok hadde Ivar Aasen lagt grunnlaget for et norsk skriftspråk, men det var på ingen måte innarbeidet og akseptert i den brede offentligheten. Prosjektet hadde eksperimentets preg.

Vinjes diagnose av Norges situasjon var klar: Politisk var landet underordnet Sverige, kulturelt og språklig var det fremdeles underlagt Danmark. Det norske folket gikk med slavebolten i kjeften, hevdet Vinje: det offisielle norske skriftspråket var i realiteten en variant av det danske. Dette dobbelte perspektivet gjenfinnes i boka.

Vinje er kjent for sitt «tvisyn», å kunne se både retten og vrangen på samme tid. Dette er både et hermeneutisk, et retorisk og et praktisk prinsipp. I det siste tilfelle dreier det seg om en type ironisk livsførsel. I *Ferdaminni* kan tvisynet også kobles til det gjennomgående opplysningsmotivet. I de essaylignende tekstene filosoferer forfatteren over opplysningens former i det norske (og svenske) samfunnet. Motsetninger spisses og paradokser aksentueres. Tvisynet har et dialektisk moment. Det dreier seg ikke bare om et formelt trekk ved fremstillingsmåten, men også om en den filosofiske konsepsjonen av saken.

I nyere tid har man forsøkt å anvende Bakhtins begreper om polyfoni, dialogisme og karnevalisme som innganger til Vinjes tvisynte prosa. Dette er vel og bra, men ikke tilstrekkelig. Det trengs en filosofisk horisont. Min påstand er at den *Opplysningens dialektikk* som Adorno og Horkheimer utvikler i verket med samme navn kan antyde et egnet perspektiv. Det gjelder ikke minst det naturbeherskelsesmotivet som Vinje tar opp, og som er et kjernepunkt i nevnte verk og i hele Adornos filosofi. Et slikt utgangspunkt knytter prosjektet til senere tids økokritikk. Nasjonstematikken inngår i Vinjes drøftinger, og denne forbindelsen vil bli utdypet i innlegget. Prosjektet består altså i et forsøk på å vise fruktbarheten i det anførte teoretiske utgangspunkt, som overordnet fortolkningsperspektiv, men også som immanent i Vinjes egne refleksjoner.

List of speakers

Agger, Gunhild (Aalborg), Session 30, 2
 Agnesdotter, Carina (Göteborg), Session 3, 1
 Agrell, Beata (Göteborg), Session 27, 4
 Almer, Johan (Skövde), Session 34, 1
 Andersen, Merete Morken (Høgskolen i Sørøst-Norge),
 Session 1, 1
 Askeland, Norunn (Høgskolen i Sørøst-Norge),
 Session 31, 4
 Axelsson, Marcus (Østfold), Session 13, 1
 Bak, Krzysztof (Stockholm/Krakow), Session 2, 1
 Balbierz, Jan (Krakow), Session 12, 3
 Baranauskienė, Rasa (Vilnius), Session 16, 1
 Bjerring-Hansen, Jens (København), Session 1, 4
 Bjørkdahl, Kristian (Oslo), Session 35, 1
 Bjørkøy, Aasta Marie Bjorvand (Oslo), Session 34, 2
 Björklund, Jenny (Uppsala), Session 8, 3
 Bondesson, Anna Smedberg (Kristianstad), Session 5, 1
 Breunig, Malene (Odense), Session 14, 5
 Březinová, Helena (Prag), Session 3, 3
 Broomans, Petra (Groningen/Ghent), Session 31, 3
 Bukowski, Piotr de Bończa (Krakow), Session 23, 1
 Carbone, Elletra (London), Session 5, 2
 Christensen, Line Hjorth (København), Session 22, 1
 Ciburevkinaitė, Rima (Vilnius), Session 26, 1
 Claudi, Mads Breckan (Høgskolen i Sørøst-Norge),
 Session 6, 3
 D'Amico, Giuliano (Oslo), Session 7, 4
 Dam, Anders Ehlers (Flensburg), Session 17, 1
 Díaz, Jorge Simón Izquierdo (Madrid), Session 12, 2
 Dlask, Jan (Prag), Session 21, 3
 Domsa, Zsófia (Budapest), Session 21, 2
 Drozdowska, Karolina (Gdansk), Session 3, 4
 Dyce, Jack (Edinbrugh), Session 24, 1
 Ekman, Stefan (Skövde), Session 10, 3
 Endreson, Thorunn Gullaksen (Oslo), Session 26, 4
 Engberg, Charlotte (Roskilde), Session 11, 4
 Felcht, Frederike (Frankfurt), Session 2, 2
 Finco, Davide (Genoa), Session 13, 3
 Gandhi, Neena (Sharjah), Session 35, 2
 Garton, Janet (East Anglia), Session 1, 2
 Gemzøe, Anker (Aarhus), Session 10, 4
 Gjerlevsen, Simona Zetterberg (Aarhus), Session 28, 1
 Gregersen, Frans (København), Session 36, 4
 Gregersen, Martin Rohr (Aalborg), Session 29, 2
 Grigorjeva, Ljudmila (Mosva), Session 19, 4
 Gröndahl, Satu (Uppsala), Session 31, 2
 Grzechnik, Marta (Gdansk), Session 15, 1
 Gujord, Heming H. (Bergen), Session 26, 2
 Hamm, Christine (Bergen), Session 27, 3
 Handesten, Lars (Odense), Session 33, 2
 Hansen, Astrid Sophie Øst (Berlin), Session 12, 4
 Hansson, Maria (Paris), Session 30, 1
 Hanto, Kristian (Høgskolen i Sørøst-Norge), Session 36, 1
 Heede, Dag (Odense), Session 8, 1
 Heith, Anne (Umeå), Session 31, 1
 Hellberg, Therese (Malmö), Session 7, 3
 Hermansson, Gunilla (Göteborg), Session 33, 1
 Hjörvar, Rósa María (Reykjavik), Session 16, 2
 Hodil, Earl (Yale), Session 14, 1
 Houe, Poul (Minnesota), Session 15, 3
 Humpál, Martin (Prag), Session 17, 2
 Ingvarsson, Haukur (Reykjavik), Session 25, 4
 Jóhannsson, Jón Yngvi (Reykjavik), Session 33, 3
 Johnsson, Henrik (Tromsø), Session 8, 2
 Jonsson, Bibi (Lund), Session 27, 2
 Jónsson, Kristján Jóhann (Reykjavik), Session 16, 3
 Järvtad, Kristin (Malmö), Session 7, 1
 Jørgensen, Iben Brinch (Høgskolen i Sørøst-Norge),
 Session 32, 1
 Jørgensen, Lea Grosen (Aarhus), Session 28, 2
 Kjærulff, Berit (Aarhus), Session 28, 3
 Klapuri, Tintti (Helsinki), Session 19, 1
 Klevgaard, Trond (Oslo), Session 22, 2
 Knox, Jeanette Bresson Ladegaard (København),
 Session 4, 2
 Knútsdóttir, Vera (Reykjavik), Session 35, 4
 Korovin, Andrey (Moskva), Session 16, 5
 Krakow, Annett (Katowice), Session 16, 4
 Kristiansen, Tore (København), Session 36, 3
 Kristjánsdóttir, Dagný (Reykjavik), Session 4, 3
 Lainto, Jana (Helsinki), Session 19, 2
 Larsen, Gorm (Aalborg), Session 6, 5
 Larsen, Peter Stein (Aalborg), Session 20, 2
 Larsen, Wenche, Session 3, 2
 Lehrmann, Ulrik (Odense), Session 1, 3
 Malmio, Kristina (Helsinki), Session 5, 3
 Marklund, Anders (Lund), Session 30, 3
 Marnersdóttir, Malan (Torshavn), Session 35, 3
 Mattsson, Per-Oluf (Stockholm), Session 27, 5
 Maupain, Pedro Poza (Aalborg), Session 18, 2
 Meregalli, Andrea (Milano), Session 23, 2
 Moberg, Bergur Rønne (Torshavn), Session 10, 2
 Mohnike, Thomas (Strasbourg), Session 10, 1
 Mortensen, Anders (Lund), Session 25, 2
 Mose, Gitte (Oslo), Session 29, 3
 Mrozewicz, Anna Estera (Poznań), Session 30, 5
 Møller, Lis (Aarhus), Session 28, 5
 Møller, Andreas Hjort (Aarhus), Session 28, 4
 Mønster, Louise (Aalborg), Session 20, 1
 Nesby, Linda H. (Tromsø), Session 9, 1
 Nielsen, Henrik Skov (Aarhus), Session 17, 3
 Nilsson, Magnus (Malmö), Session 27, 1
 Nilson, Maria (Linnaeus), Session 7, 2
 Norheim, Thorstein (Oslo), Session 2, 3
 Nyboe, Jacob Ølgaard (København), Session 20, 4
 Nymoen, Ingrid (Bergen), Session 11, 1
 Nyström, Esbjörn, Session 25, 1
 Odi, Luca (Milano), Session 11, 2
 Olesen, Mogens (København), Session 11, 3
 Opset, Barbro Bredesen (Østfold), Session 18, 3
 Orehovs, Ivars (Riga), Session 15, 4
 Pareja, Emilio Quintana (Stockholm), Session 7, 5
 Partyga, Ewa (Warsawa), Session 15, 2
 Persson, Gunilla Almström (Stockholm), Session 32, 2
 Petersen, Bjarne Købmand (Stavanger), Session 36, 2
 Ramberg, Ingrid Løkholt (Tromsø), Session 9, 2
 Rasmussen, Anders Juhl (Odense), Session 4, 1
 Rosengaard, Hans Ulrik (Roskilde), Session 21, 4
 Rosińska, Paulina (Warsawa), Session 13, 4
 Rudels, Freja (Åbo), Session 26, 3
 Rustad, Hans Kristian S. (Oslo), Session 20, 3
 Räthel, Clemens (Berlin), Session 32, 4
 Schönström, Rikard (Lund), Session 24, 4
 Seiler, Thomas (Høgskolen i Sørøst-Norge), Session 6, 2
 Simonhjell, Nora (Agder), Session 9, 3
 Simonsen, Kim (Amsterdam), Session 14, 4

Slouková, Radka (Prag), Session 24, 3
Skiveren, Tobias (Aarhus), Session 8, 4
Skou, Niels Peter (Kolding), Session 22, 3
Smith, Troy Wellington (Berkeley), Session 14, 2
Stanicevic, Ana (Reykjavik), Session 33, 4
Staxrud, Johan Magnus (Høgskolen i Sørøst-Norge),
Session 29, 4
Stehlíková, Karolína (Brno), Session 23, 3
Steponavičiūtė, Ieva (Vilnius), Session 24, 2
Stidsen, Marianne (København), Session 6, 4
Stróżyk, Agnieszka (Warsawa), Session 19, 3
Surmatz, Astrid (Amsterdam), Session 25, 3
Svendsen, Erik (Roskilde), Session 18, 1

Svensson, Ann-Sofi Ljung (Malmö), Session 5, 4
Svensson, Therese (Göteborg), Session 12, 1
Syse, Karen Lykke (Oslo), Session 21, 1
Vangshardt, Rasmus (Odense), Session 17, 4
Veisland, Jørgen Steen (Gdansk), Session 34, 3
Veivo, Harri (Caen), Session 13, 2
Wennerscheid, Sophie (Ghent), Session 30, 4
Wenusch, Monica (København/Wien), Session 23, 4
Vervoort, Rozemarijn (Ghent), Session 31, 5
Vioreanu, Carmen (Bukarest), Session 32, 3
Yang, Juliane (Oslo), Session 35, 5
Östlund, David (Michigan/Stockholm), Session 2, 4
Åslund, Arnfinn (Høgskolen i Sørøst-Norge), Session 6, 1

Venue guides

Map of South Campus, University of Copenhagen

The conference takes place in Building 22

The National Museum of Denmark

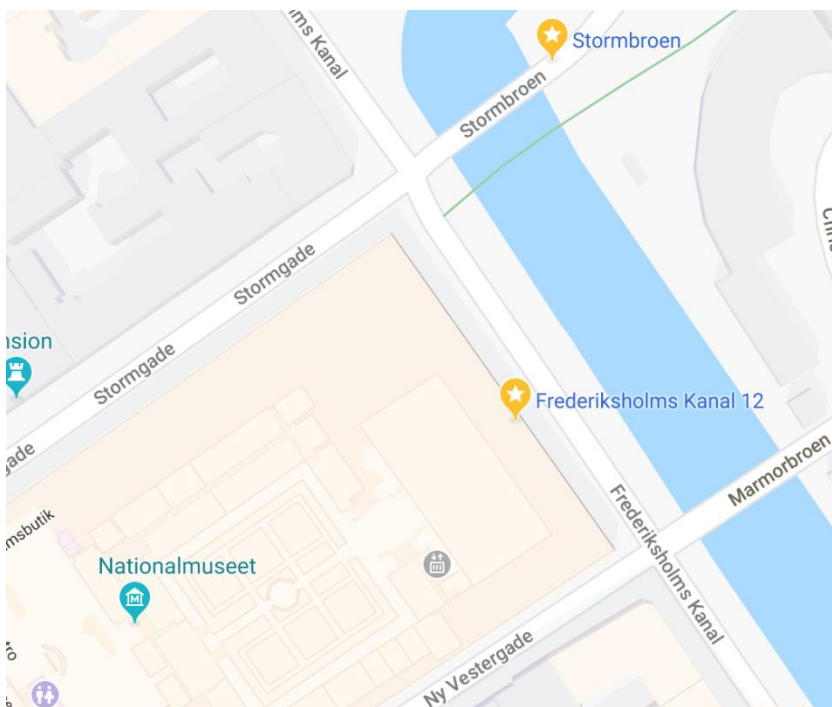
Frederiks Holms Kanal 12, 1220 København K

The conference dinner will take place at The National Museum of Denmark in central Copenhagen. The National Museum is accommodated in the Prinsens Palæ, a royal palace from the 18th century.

Entrance from Frederiks Holms Kanal 12 at 19.30.

Getting there: You can reach the museum by foot from Town Square within 5 minutes and from the main train station within 10-15 minutes.

The closest public bus stop is “Stormbroen” (bus lines 1A, 2A and 11A).

Nordatlantens Brygge

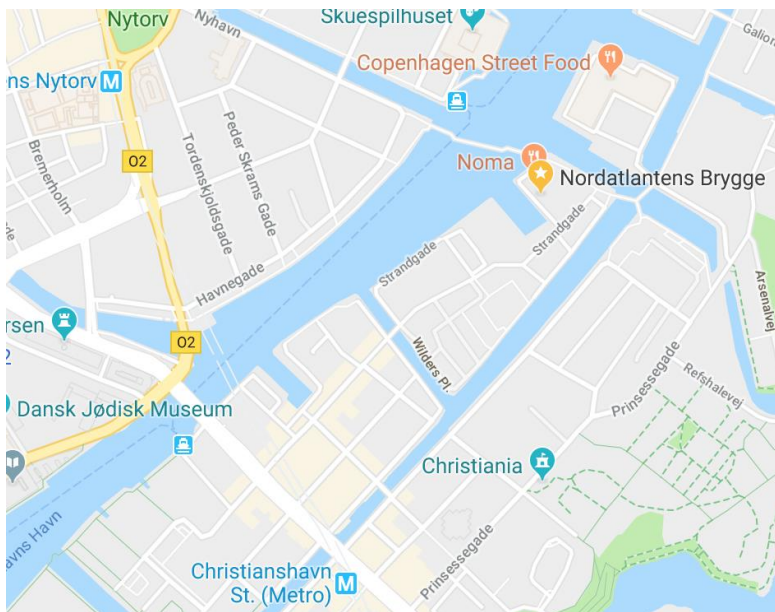
The Nordic literary soirée on Wednesday August 8 takes place in the literary salon “NordOrd” at Nordatlantens Brygge, Strandgade 91, Christianshavn, 1401 København K

The event is organised in collaboration with Nordatlantens Brygge (The North Atlantic House), a cultural center dedicated to North Atlantic cultures. Nordatlantens Brygge is situated in the old harbour area of Copenhagen with a nice view of the canal between Nyhavn and Christianshavn.

The event begins at 20.00 and doors open at 19.00.
The exhibition hall is open before and after the event.
Drinks can be purchased in the bar.

Getting there: You can reach Nordatlantens Brygge by foot from metro stations ‘Kongens Nytorv’ or ‘Christianshavn’ in less than 10 minutes. There is a bridge called “Inderhavnsbroen” which connects Nyhavn and Christianshavn - we recommend trying it because of the view of the city.

If coming from the university: take the metro to Christianshavn and walk left from Torvegade to Strandgade. It takes approximately 30 minutes to N.B. on foot from the university.

IASS Conference:
Copenhagen August 7-10, 2018

SCANDINAVIAN EXCEPTIONALISMS

CARISBERG FOUNDATION

Clara Lachmanns
STIFTELSE

LETTERSTEDTSKA
FÖRENINGEN

STATENS KUNSTFOND

 ICELANDIC LITERATURE CENTER